

Veiligheidsmonitor 2018

Samenvatting

De tweejaarlijkse veiligheidsmonitor is het belangrijkste meetinstrument voor de veiligheid in de gemeente 's-Hertogenbosch. In de veiligheidsmonitor worden de belangrijkste ontwikkelingen met betrekking tot de veiligheids-situatie en het veiligheidsbeleid beschreven. De monitor sluit aan op het Integraal Veiligheidsplan (IVP) en het Regionaal Veiligheidsplan (RVP).

Veiligheidssituatie is verbeterd

Het gaat de laatste jaren steeds beter met de veiligheid in de gemeente 's-Hertogenbosch. Tussen 2013 en 2017 verbeterde de veiligheidsindex van 133 naar 93. Hoe lager het indexcijfer is, hoe veiliger het is (vergeleken met andere wijken of over de tijd).

De gemeentelijke veiligheidsindex is een soort veiligheidsthermometer. Het geeft volgens een vaste methodiek van objectieve en subjectieve gegevens weer hoe het met de veiligheidssituatie in de gemeente gesteld is. De objectieve indicatoren zijn afkomstig van politieregistraties (INP). De subjectieve indicatoren zijn de resultaten van de vragenlijst 'Leefbaarheid & Veiligheid'. 2015 is het basisjaar, waarbij de gemiddelde index op 100 is gezet. Zo is eenvoudig te zien wat de ontwikkelingen zijn op het gebied van veiligheid én welke wijken/buurtten hoger of lager scoren dan het gemiddelde.

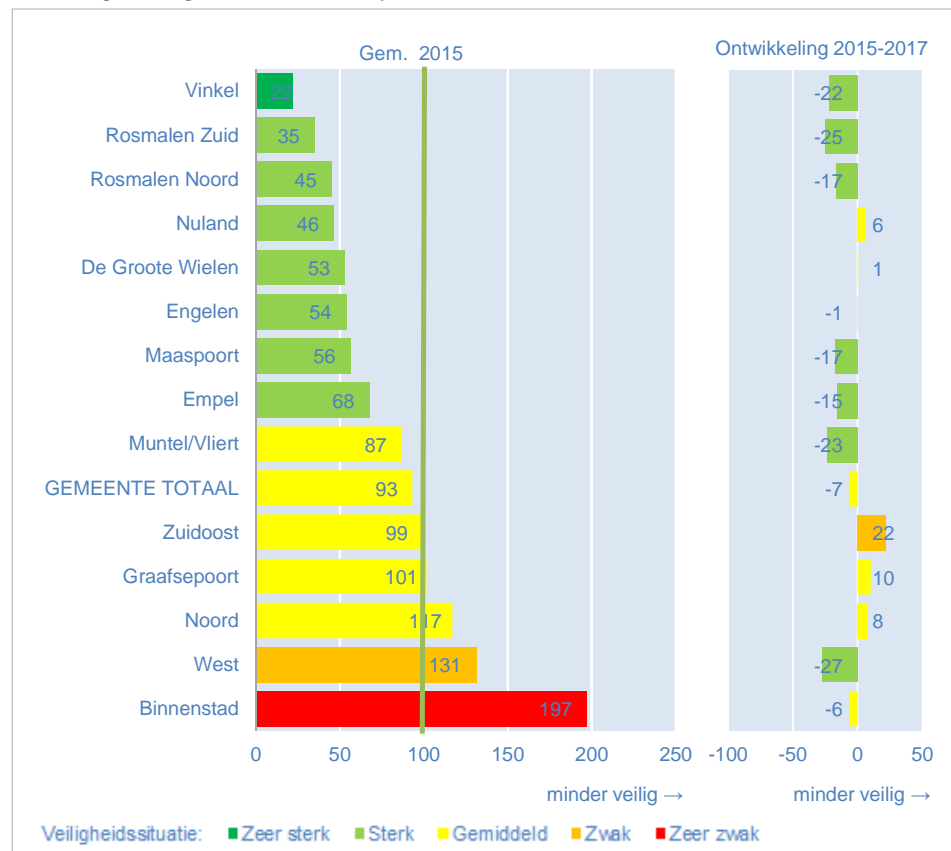
Veiligheidssituatie wijken

Ruim de helft van de wijken heeft een (zeer) sterke veiligheidssituatie. Op basis van de veiligheidsindex blijken twee wijken een 'zwakke' veiligheidssituatie te hebben: de Binnenstad en West.

In de Binnenstad zorgt de concentratie van veel mensen in een relatief klein gebied met uiteenlopende functies, zoals winkels en horeca, voor een hoger incidentenpatroon als het gaat om overlast en criminaliteit.

De veiligheidsindex van West wordt beïnvloed door de Kruiskamp. De beleving van respondenten met betrekking tot het voorkomen van criminaliteit en overlast in de buurt is in de Kruiskamp negatiever dan gemiddeld. Hierdoor scoort de buurt 'zwak'. De veiligheidssituatie van de andere buurten in West is 'gemiddeld'. Wel is de wijkveiligheidsindex ten opzichte van 2015 verbeterd.

Afbeelding 1: Veiligheidsindex 2017, wijken en aandachtsbuurten

Bron: INP, L&V

Bij de helft van de wijken is de veiligheidssituatie tussen 2015 en 2017 licht verbeterd. In de meeste andere wijken is de veiligheidssituatie ten opzichte van 2015 niet noemenswaardig veranderd. Alleen in Zuidoost is de veiligheidsindex iets achteruit gegaan. Dit komt doordat ten opzichte van 2015 (iets) meer respondenten de veiligheidssituatie in hun buurt als negatief ervaren. Wel is de veiligheidssituatie van Zuidoost nog steeds 'gemiddeld'.

Veiligheidsplannen

In het 'Integraal Veiligheidsplan 2015-2018' (IVP) en 'Regionaal Veiligheidsplan 2015-2018' (RVP) zijn doelstellingen geformuleerd met betrekking tot een groot aantal thema's. Die doelstellingen moeten gerealiseerd zijn in 2018.

Een groot deel van de doelstellingen wordt nu al gehaald. Zo wordt al voldaan aan alle doelstellingen met betrekking tot het voorkomen van bepaalde delicten, zoals woninginbraak, overvallen, straatroof en veelplegersdelicten. In totaal is het aantal misdrijven ten opzichte van 2013 met 21% afgenomen.

Er wordt momenteel aan 3 van de 19 doelstellingen niet voldaan. Zo worden er nog onvoldoende woninginbraken en overvallen opgehelderd. Ook voelen iets te veel respondenten zich *vaak* onveilig rondom uitgaansgelegenheden om aan de doelstelling te voldoen.

Doelstellingen

Op de volgende pagina staan twee overzichten met de IVP- en RVP-doelstellingen. Hierin is in één oogopslag te zien:

1. De doelstelling voor 2018
2. De waarde van 2013¹
3. De waarde van 2017
4. De doelstelling al gehaald?: met vinkjes (✓) en kruisjes (✗) wordt aangegeven of *op dit moment* wel of niet wordt voldaan aan de doelstellingen.

Voor het RVP worden ook de tussendoelstellingen voor 2017 vermeld. In de laatste kolom wordt aangegeven of de doelstelling van 2017 is gehaald.

Er wordt nu ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen en prioriteiten van gemeente, politie en OM.

Woninginbraak

Het aantal (poging tot) woninginbraken is de afgelopen twee jaar afgenomen. In 2017 waren er 23% minder (poging tot) woninginbraken dan in 2015. In 2017 bleef het bij ongeveer 30% van de misdrijven bij een inbraakpoging. Het streven was om minimaal 10,5% van de woninginbraken op te helderen in 2017. Dit is echter maar voor 8% van de woninginbraken gelukt.

Straatroven en overvallen

In 2017 waren er 11 overvallen in de gemeente. Het betrof 4 woning-overvallen, 2 overvallen op geld- en waardetransporten en 5 overvallen op overige objecten. Twee overvallen werden opgehelderd. Dit is te weinig om aan de RVP-doelstelling te voldoen.

In 2017 waren er 31 straatroven. Dit is 11% minder dan een jaar eerder. De meeste straatroven vonden plaats in de Binnenstad. In 2017 werd 29% van de straatroven opgehelderd.

(Uitgaans-)geweld

Geweld is een breed begrip. We maken daarom onderscheid tussen enkele varianten van geweld: bedreiging, mishandeling en openlijk geweld. In 2017 waren er 8% minder mishandelingen en 11% minder bedreigingen dan in 2016. Het aantal misdrijven van openlijk geweld is niet noemenswaardig veranderd.

In 2017 vond 62% van alle geweldsmisdrijven in het centrumgebied plaats op uitgaansavonden. Dit heeft te maken met de concentratie mensen waarbij in veel gevallen alcohol en/of drugs in het spel is. In 2017 werden er door de politie 141 geweldsmisdrijven geregistreerd die plaatsvonden tijdens de uitgaansuren. Hiermee wordt momenteel voldaan aan de IVP-doelstelling. Wel is er de afgelopen twee jaar sprake van een lichte stijging van de geregistreerde geweldsmisdrijven tijdens het uitgaan.

¹ De doelstellingen van het IVP zijn geformuleerd voor de periode 2015-2018. De doelstellingen zijn gebaseerd op de resultaten van 2013 (veiligheidsmonitor 2014). Deze waarden gelden als *nulmeting*. Om de ontwikkelingen voor de gehele beleidsperiode inzichtelijk te maken worden daarom ontwikkelingen ten opzichte van 2013 gepresenteerd.

Tabel 1: IVP-doelstellingen gemeente 's-Hertogenbosch

	IVP- doelstelling 2018	2013	2017	IVP- doelstelling al gehaald?
Veilige wijk				
% overlast van buurtgenoten komt vaak voor in de buurt	Max. 5%	7%	5%	✓
% bedreiging komt vaak voor in de buurt	Max. 2%	3%	2%	✓
Vermogens-/veelplegerscriminaliteit				
% persoonlijk slachtoffer vermogensdelict	Max. 13%	15%	13%	✓
Veelvuldig door veelplegers gepleegde delicten per 1.000 inw.	Max. 54*	66,7	48,9	✓
Problematische jeugd				
Incidenten overlast door jongeren per 1.000 inw.	Max. 7,5	8,2	5,9	✓
% overlast van groepen jongeren komt vaak voor in de buurt	Max. 12%	14%	7%	✓
Aantal jonge veelplegers	Max. 30	27	23**	✓
Veilig uitgaan				
Aantal geweldsmisdrijven tijdens uitgaansuren in het centrum	Max. 160*	182	141	✓
% voelt zich vaak onveilig rond uitgaansgelegenheden	Max. 2%	3%	3%	✗

* Doelstelling aangepast door wijziging samenstelling.

** Waarde 2014

Bron: INP, L&V, Landelijke Eenheid Nationale Politie

Voertuigcriminaliteit

Het aantal diefstallen uit en vanaf personenauto's is het afgelopen jaar met een kwart afgenomen. Negatieve ontwikkelingen zijn een toename van de fietsendiefstallen (+16%) en diefstallen van motorvoertuigen (+5%). Ten opzichte van vijf jaar geleden steeg het aantal diefstallen van motorvoertuigen zelfs met 23%. Het gaat hierbij voornamelijk om autodiefstal. De ontwikkeling in 's-Hertogenbosch gaat tegen de landelijke trend in. Landelijk gezien staat de gemeente op plek 6 met absoluut de meeste autodiefstallen.

Beslag en incasso

In 2017 is in het basisteam 's-Hertogenbosch beslag gelegd op € 1.300.307. De doelstelling voor het basisteam is daarmee ruimschoots gehaald.

Tabel 2: RVP-doelstellingen gemeente 's-Hertogenbosch

	RVP- doelstelling 2017	RVP- doelstelling 2018	2013	2017	RVP- doelstelling 2017 gehaald?
Woninginbraak					
Aantal (poging tot) woninginbraken	Max. 630	Max. 630	774	440	✓
Aantal voltooide woninginbraken	Max. 442	Max. 442	539	305	✓
Ophelderingspercentage woninginbraken	Min. 10,5%	Min. 11,5%	10,2%	8,0%	✗
Overvallen					
Aantal overvallen	Max. 12	Max. 12	15	11	✓
Ophelderingspercentage overvallen	Min. 45%	Min. 45%	40,0%	18,2%	✗
Straatroven					
Aantal straatroven	Max. 50	Max. 50	61	31	✓
Ophelderingspercentage straatroven	Min. 20%	Min. 20%	39,3%	29,0%	✓
Beslag en incasso in euro's	Min. 300.000	Min. 300.000	-	1.300.307	✓
Totaal aantal misdrijven	Max. 11.110	Max. 10.925	12.384	9.781	✓
Incidenten overlast door jongeren	Max. 921	Max. 896	1.228	898	✓

Bron: INP, OM

Problematische jeugd en jeugdgroepen

In 2017 waren er 898 incidenten van jongerenoverlast. Dit komt neer op 5,9 incidenten per 1.000 inwoners. Hiermee wordt voldaan aan de doelstellingen uit het IVP en RVP. Het aantal incidenten van jongerenoverlast is ten opzichte van 2016 met 12% afgenomen. Ook geven minder respondenten aan dat er vaak overlast is van groepen jongeren in hun buurt.

Overlast verwarde personen en daklozen

Drie procent van de respondenten vindt dat overlast door verwarde personen en overlast van daklozen vaak voorkomt in hun buurt. De afgelopen jaren registreerde de politie meer overlast door verwarde personen. Tussen 2013 en 2017 is het aantal incidenten bijna verdubbeld. Daarnaast waren er in 2017 twee keer zoveel incidenten van overlast van daklozen dan in 2016.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	6
2.	Veiligheidssituatie en ontwikkelingen	8
2.1	Algemene veiligheidssituatie.....	8
2.2	Positie 's-Hertogenbosch landelijk	11
2.3	Landelijke veiligheidsmonitor	13
3.	Veilige wijk.....	14
3.1	Veilige wijk	14
3.1.1	Veiligheidsbeleving	14
3.1.2	Burgerparticipatie	17
3.1.3	Leefbaarheid woonbuurt	19
3.2	Vermogens-/veelplegerscriminaliteit	24
3.2.1	Slachtofferschap	24
3.2.2	Misdrijven in 's-Hertogenbosch.....	25
3.2.3	High Impact Crimes	26
3.2.4	Voertuigcriminaliteit.....	30
3.2.5	Cybercrime.....	33
3.2.6	Aanpak vermogens-/veelplegerscriminaliteit	34
3.3	Problematische jeugd en jeugdgroepen	36
4.	Veilig uitgaan en veilige evenementen	39
4.1	Veilig uitgaan	39
4.2	Veilige evenementen	41
5.	Ondermijning en georganiseerde criminaliteit	42
6.	Overige strategische thema's.....	48
6.1	Veilige bedrijventerreinen en winkelgebied	48
6.2	Fysieke veiligheid.....	51
6.2.1	Brandveiligheid	51
6.2.2	Externe veiligheid.....	51
6.2.3	Crisisbeheersing	52
6.3	Huiselijk geweld	53
6.4	Veilige publieke taak	54

7.	Veiligheidssituatie en ontwikkelingen per buurt.....	55
7.1	Binnenstad.....	56
7.1.1	Binnenstad centrum.....	58
7.1.2	Binnenstad oost	58
7.1.3	De Hofstad.....	59
7.1.4	Het Zand	59
7.2	Zuidoost	60
7.2.1	Gestelse Buurt.....	62
7.2.2	De Bossche Pad	64
7.3	Graafsepoort.....	66
7.3.1	Hinthamerpoort zuid	68
7.3.2	Graafsebuurt zuid	70
7.4	Muntel/Vliert.....	71
7.5	Rosmalen zuid	73
7.6	Rosmalen noord	75
7.7	De Groote Wielen	77
7.8	Empel.....	79
7.9	Noord	81
7.9.1	Aandachtsgebied De Hambaken.....	83
7.9.2	Orthen west	86
7.10	Maaspoort.....	88
7.11	West.....	90
7.11.1	Boschveld	92
7.11.2	De Schutskamp	94
7.11.3	De Kruiskamp	96
7.12	Engelen.....	98
7.13	Nuland	100
7.14	Vinkel	102

Bijlage 1: Bronnen.....	104
--------------------------------	------------

Bijlage 2: Verklarende woordenlijst	106
--	------------

Bijlage 3: Wijken en buurten	107
---	------------

1. Inleiding

Elke twee jaar verschijnt er een nieuwe veiligheidsmonitor. De veiligheidsmonitor biedt inzicht in de huidige veiligheidssituatie en de ontwikkelingen hierin. De leidraad voor de veiligheidsmonitor is het 'Integraal Veiligheidsplan 2015-2018' (IVP). In het IVP staan de hoofdlijnen van het gemeentelijk veiligheidsbeleid beschreven. In de periode 2015-2018 zijn er drie belangrijke prioriteiten genoemd: 'veilige wijk', 'veilig uitgaan en veilige evenementen' en 'ondermijning en georganiseerde criminaliteit'. Daarnaast wordt ook ingegaan op de prioriteiten uit het 'Regionaal Veiligheidsplan 2015-2018' (RVP) van de politie Oost-Brabant.

De veiligheidsmonitor is gebaseerd op twee basisbronnen: de vragenlijst 'Leefbaarheid & Veiligheid' en politiecijfers (INP). Afhankelijk van het onderwerp zijn er ook nog andere bronnen gebruikt. De meest recente cijfers hebben betrekking op het jaar 2017. Waar dit niet het geval is, wordt dit vermeld.

Naast 'cijfers' gaat de veiligheidsmonitor ook in op verklaringen en achtergronden van de resultaten. Wat is *'het verhaal achter de cijfers'*? En welke maatregelen worden er genomen om overlast en criminaliteit terug te dringen? Deze informatie is afkomstig van beleidsmedewerkers en (wijk-) professionals van de gemeente, politie en OM.

Doelstelling 2018:

'In 2018 moet onze veiligheid 'duurzaam en veerkrachtig' zijn. We willen een veiligheid die weerbaar is, overleeft, zichzelf telkens opnieuw uitvindt.'

Ambitie

'We willen dat inwoners, ondernemers en bezoekers zich veilig voelen en signaleren dat er wordt opgetreden waar en zodra zich bedreigingen voordoen. Inwoners ervaren hun stad als hun eigen stad waar zij 'goed' kunnen wonen en leven, geholpen door gemeente en partners. Door deze objectieve en subjectieve veiligheid is er een stevige basis voor maatschappelijke participatie, kan onze gemeente verder 'groeien'. De 'kracht van de stad' kan zich ontplooiën en benut worden voor (ook) het veiligheidsbeleid.'

Dat is cruciaal: de veiligheid in 's-Hertogenbosch zal duurzaam en veerkrachtig zijn door de worteling in participatie van bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties. We benutten de kracht van de stad. Overheid en samenleving kunnen elkaar versterken – en dat geldt zeker voor het veiligheidsdomein. Bewoners en ondernemers beschikken over een prima 'natuurlijk' repertoire, dat ons helpt nog meer aan de voorkant van veiligheidsproblematiek te komen. In bepaald opzicht moet 'overheidsparticipatie' misschien wel de norm zijn: de kracht en energie liggen in belangrijke mate bij onze maatschappelijke partners – wij faciliteren hen, bewegen mee, vullen aan. En zetten onze veiligheidsinstrumenten in waar nodig, heroveren terrein waar dat op onderdelen misschien verloren is gegaan. Deze interventies versterken weer het vertrouwen, 'motor' van participatie.'

Bron: Integraal Veiligheidsplan 2015-2018 gemeente 's-Hertogenbosch

Leeswijzer

De veiligheidsmonitor bestaat uit twee delen. In het eerste deel wordt de veiligheidssituatie op gemeentelijk niveau gepresenteerd. In het tweede deel wordt ingezoomd op de veiligheidssituatie van de verschillende wijken en aandachtsbuurtten.

In deel 1 wordt de veiligheidssituatie van de totale gemeente 's-Hertogenbosch gepresenteerd. Hierbij wordt eerst een algemeen beeld geschetst van de veiligheidssituatie in de gemeente. Dit wordt gedaan aan de hand van de veiligheidsindex. In de volgende hoofdstukken wordt ingezoomd op de ontwikkelingen van de veiligheidsthema's: 'veilige wijk', 'veilig uitgaan en veilige evenementen', 'ondermijning en georganiseerde criminaliteit' en 'overige strategische thema's'. Met de opzet van deze hoofdstukken is zoveel mogelijk bij het IVP aangesloten. Per doelstelling wordt de huidige situatie beschreven. De resultaten worden gekoppeld aan doelstellingen uit het IVP en het RVP². De prioriteiten, ambities en doelstellingen uit de veiligheidsplannen worden in blauwe blokken weergegeven. Met vinkjes (✓) en kruisjes (✗) wordt aangegeven of *op dit moment* wel of niet wordt voldaan aan de doelstellingen.

In deel 2 wordt ingegaan op de veiligheidssituatie van de verschillende wijken. Ook komt de veiligheidssituatie van een aantal buurten aan bod, die relatief veel aandacht vragen op het thema veiligheid. Dit zijn de aandachtsbuurtten: Gestelse Buurt, Bossche Pad, Hinthamerpoort zuid, Hambaken (Hambaken, Sprookjesbuurt, Muziekinstrumentenbuurt en Edelstenenbuurt), Orthen west en Boschveld. Aanvullend is gekozen om de veiligheidssituatie van de Schutskamp en de Kruiskamp in beeld te brengen. Als laatste is gekeken welke buurten nog meer een 'zwakke' veiligheidssituatie hebben, zoals enkele buurten in de Binnenstad. Per wijk/buurt wordt ingezoomd op de veiligheidssituatie aan de hand van de veiligheidsindex. Gekeken wordt naar de belangrijkste ontwikkelingen en aandachtspunten voor een wijk of buurt. Ook verklaringen van wijkprofessionals worden meegenomen in de wijkbeschrijvingen.

In het rapport zijn enkele bijlagen opgenomen. In bijlage 1 staat een beschrijving van de gebruikte bronnen. In bijlage 2 is een verklarende woordenlijst opgenomen. De bijlagen worden afgesloten met een overzichtskaat van alle wijken en buurten in de gemeente 's-Hertogenbosch.

² De doelstellingen uit het RVP gaan over het *basisteam* 's-Hertogenbosch. De doelstellingen uit het IVP gaan over de *gemeente* 's-Hertogenbosch. De afbakening van het basisteam 's-Hertogenbosch van de politie is hetzelfde als de grenzen van de gemeente 's-Hertogenbosch. Omdat in beide veiligheidsplannen over het zelfde gebied wordt gesproken, zijn de doelstellingen over de basisteams in deze monitor geherformuleerd als doelstellingen over de gemeente 's-Hertogenbosch.

2. Veiligheidssituatie en ontwikkelingen

In dit hoofdstuk wordt een algemeen beeld geschetst van de huidige veiligheidssituatie in de gemeente 's-Hertogenbosch. Dit wordt gedaan aan de hand van de gemeentelijke veiligheidsindex. Deze geeft een samenvattend beeld van de ontwikkelingen van de veiligheidssituatie. Hierbij worden ook de verschillende wijken en aandachtsbuurten met elkaar vergeleken.

Dit hoofdstuk gaat verder in op de positie van 's-Hertogenbosch landelijk. Welke positie neemt de gemeente in qua geregistreerde criminaliteit? En hoe onveilig voelen Bosschenaren zich in vergelijking met inwoners van andere Brabantse gemeenten?

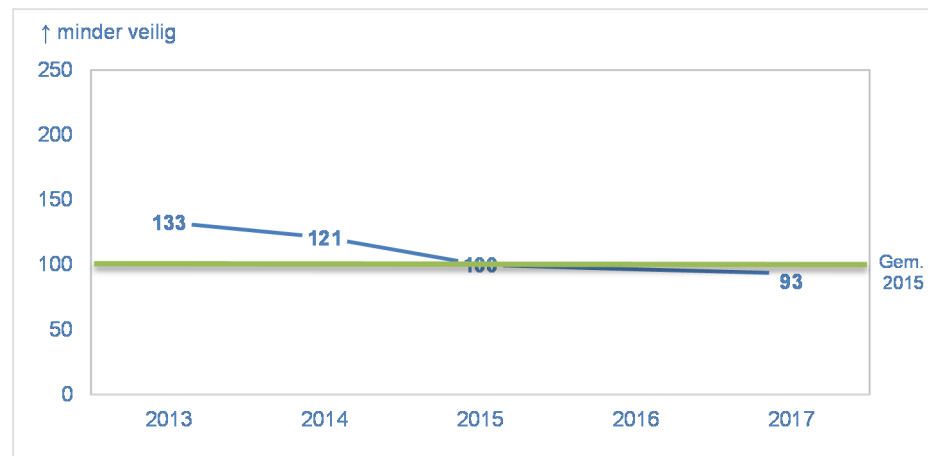
2.1 Algemene veiligheidssituatie

'De veiligheidsindex is een samengestelde veiligheidsindicator, met objectieve en subjectieve elementen, die ons in staat stelt het veiligheidsniveau in algemene zin te bewaken, zowel op stedelijk als op wijkniveau. We monitoren de outcome van onze integrale aanpak met deze index en intensiveren op plekken, in buurten, waar nodig.'

De gemeentelijke veiligheidsindex is een soort veiligheidsthermometer. Het geeft volgens een vaste methodiek van objectieve en subjectieve gegevens weer hoe het met de veiligheidssituatie in de gemeente gesteld is. De objectieve indicatoren zijn afkomstig van politieregistraties (INP). De subjectieve indicatoren zijn de resultaten van de vragenlijst 'Leefbaarheid & Veiligheid'.

2015 is het basisjaar, waarbij de gemiddelde index op 100 is gezet. Zo is eenvoudig te zien wat de ontwikkelingen zijn op het gebied van veiligheid én welke wijken/buurten hoger of lager scoren dan het gemiddelde. Hoe hoger het indexcijfer is, hoe onveiliger het is (vergeleken met andere wijken of over de tijd).

Afbeelding 2: Veiligheidsindex gemeente 's-Hertogenbosch (100=gemiddelde 2015)

Bron: INP, L&V

Veiligheidssituatie is verbeterd

Het gaat de laatste jaren steeds beter met de veiligheid in de gemeente 's-Hertogenbosch. Tussen 2013 en 2017 verbeterde de veiligheidsindex van 133 naar 93.

In de tabel op de volgende pagina worden de 16 achterliggende indicatoren van de veiligheidsindex gepresenteerd. Het gaat om:

1. De waarde van 2015;
2. De waarde van 2017.

Tussen 2015 en 2017 is de veiligheidsindex verbeterd van 100 naar 93. Deze verbetering komt doordat er bij de politie minder misdrijven zijn geregistreerd van woninginbraak, auto-inbraak, fietsendiefstal, bedreiging, mishandeling en vernieling. Ook werden er minder meldingen van jongerenoverlast geregistreerd. Ook geven minder respondenten aan dat er in hun buurt vaak sprake is van vernielingen en overlast van groepen jongeren.

Hoofdstuk 3 gaat dieper in op de onderliggende indicatoren.

Tabel 3: Achterliggende indicatoren
veiligheidsindex – 's-Hertogenbosch

	2015	2017
Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	8,2
	auto-inbraak	12,2
	fietsendiefstal	8,1
	bedreiging	2,6
	mishandeling	3,6
	vernieling	7,0
	jongerenoverlast	6,4
		5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	8%
	auto-inbraak	11%
	fietsendiefstal	7%
	bedreiging	1%
	mishandeling	1%
	vernieling	9%
	jongerenoverlast	11%
	onveilig voelen	2%
	rapportcijfer veiligheid	6,8
		6,9

Bron: INP, L&V

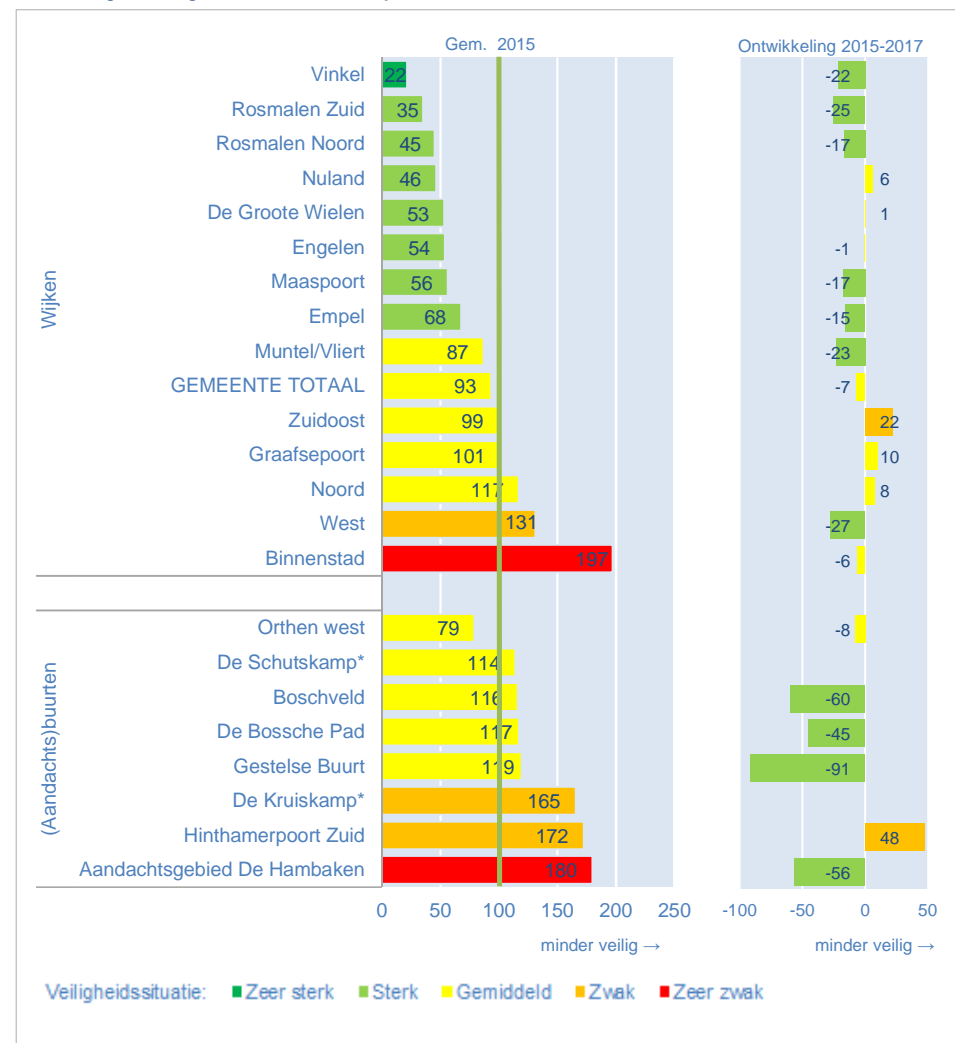
De meest veilige wijken in de gemeente zijn Vinkel, Rosmalen zuid, Rosmalen noord en Nuland. De Binnenstad is de minst veilige wijk van de gemeente. Dit heeft te maken met de centrumfunctie van de Binnenstad. De concentratie van veel mensen in een relatief klein gebied met uiteenlopende functies, zoals winkels en horeca, zorgt voor een hoger incidentenpatroon als het gaat om overlast en criminaliteit. Zo zijn er in de Binnenstad relatief veel auto-inbraken, fietsendiefstallen, bedreigingen, mishandelingen, vernielingen en jongerenoverlast.

De wijken

Tussen 2015 en 2017 verbeterde voor de helft van alle wijken de veiligheidssituatie. De grootste vooruitgang werd geboekt in de wijken West, Rosmalen zuid, Muntel/Vliert en Vinkel. In deze wijken verbeterde de veiligheidsindex met minimaal 20 punten.

In de meeste andere wijken is de veiligheidssituatie ten opzichte van 2015 niet noemenswaardig veranderd. In één wijk, Zuidoost, is de veiligheidssituatie ten opzichte van 2015 achteruit gegaan. Tussen 2015 en 2017 steeg de veiligheidsindex in Zuidoost van 78 naar 99. Dit komt niet door een stijging van het aantal geregistreerde misdrijven bij de politie, maar doordat ten opzichte van 2015 (iets) meer respondenten de veiligheidssituatie in hun buurt als negatief ervaren.

Afbeelding 3: Veiligheidsindex 2017, wijken en aandachtsbuurten

* Geen meting in 2015

Bron: INP, L&V

De (aandachts)buurten

Ook van de aandachtsbuurten is de veiligheidssituatie onderzocht. Dit zijn de Gestelse Buurt, de Bossche Pad, Hinthamerpoort Zuid, de Hambaken (4 buurten), Orthen west en Boschveld. Daarnaast wordt er ook ingezoomd op twee andere buurten die relatief veel aandacht vragen op het thema veiligheid: de Schutskamp en de Kruiskamp.

De veiligheidssituatie is het slechtst in het aandachtsgebied de Hambaken. Hier bedraagt de veiligheidsindex 180. Wel is de veiligheidsindex ten opzichte van 2015 verbeterd. Toen bedroeg de index nog 236 en in 2013 was dit nog 303. De extra inspanningen van de afgelopen jaren van de gemeente, politie en andere veiligheidspartners leiden langzaam tot een verbetering van de veiligheidssituatie. Voor de Hambaken is een speciale veiligheidsaanpak ontwikkeld. In §7.9.1 wordt dieper ingegaan op de veiligheidssituatie van het aandachtsgebied. Ook komt hier de veiligheidsindex van de 4 onderliggende buurten aan bod.

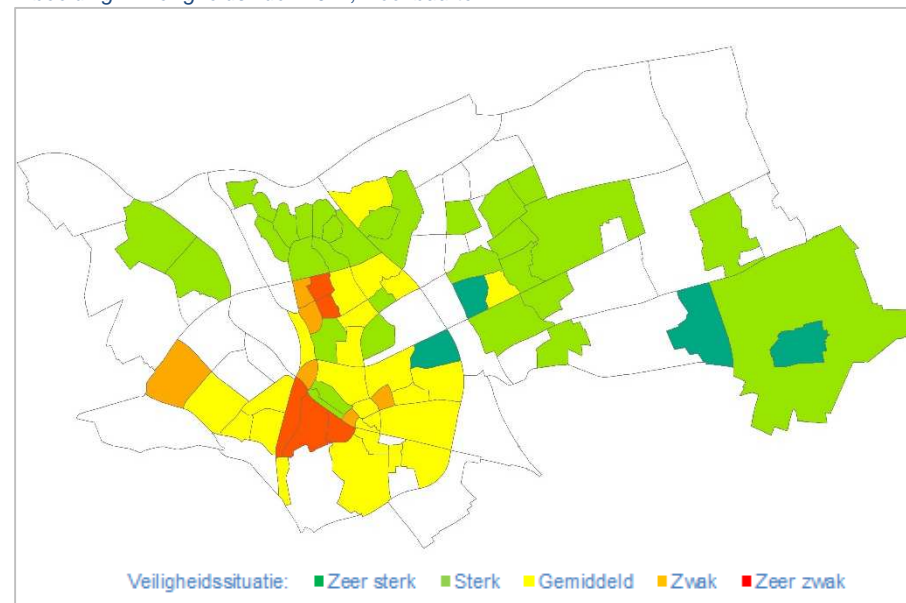
Andere positieve ontwikkelingen zien we in de aandachtsbuurten Gestelse Buurt en Boschveld. Ook in deze twee buurten is de veiligheidsindex in twee jaar tijd behoorlijk verbeterd. Maar er zijn ook negatieve ontwikkelingen. De veiligheidsindex in Hinthamerpoort zuid verslechterde met bijna vijftig punten. Dit komt doordat er bij de politie meer auto-inbraken en vernielingen zijn gemeld. Ook geven ten opzichte van 2015 meer respondenten aan dat er in hun buurt vaak sprake is van auto-inbraken, bedreigingen en mishandelingen.

Ook voor de andere woonbuurten³ hebben we aan de hand van de veiligheidsindex de veiligheidssituatie bepaald. Voor 78 buurten kunnen we aangeven of de veiligheidssituatie (zeer) sterk, gemiddeld of (zeer) zwak is.

Vier buurten hebben een zeer sterke veiligheidssituatie. Dit zijn Hintham noord, 't Ven, Kom Vinkel en Vinkeloord. Nog eens dertig buurten hebben een sterke veiligheidssituatie. Bij 25 buurten is de veiligheidssituatie gemiddeld.

³ Aan bod komen de buurten met minimaal 100 huishoudens. Daarnaast doen we alleen uitspraken over de buurten waarbij minimaal 40 respondenten de vragenlijst L&V hebben ingevuld.

Afbeelding 4: Veiligheidsindex 2017, woonbuurten

Bron: INP, L&V

Zes buurten hebben een zwakke veiligheidssituatie: de Hofstad, Graafsebuurt zuid, Orthenpoort, de Muziekinstrumentenbuurt, de Edelstenenbuurt en de Kruiskamp. Bij vijf buurten is de veiligheidssituatie zeer zwak: Binnenstad centrum, Binnenstad oost, het Zand, de Hambaken en de Sprookjesbuurt.

Meer informatie over de veiligheid in wijken en buurten

In hoofdstuk 7 wordt dieper ingegaan op de veiligheidssituatie van wijken en de aandachtsbuurten. Daarnaast wordt er ook ingegaan op de overige buurten met een (zeer) zwakke veiligheidssituatie.

Per wijk/buurt wordt ingezoomd op de achterliggende indicatoren die bepalend zijn voor de score op de veiligheidsindex. Hierbij wordt duidelijk op welke veiligheidsthema's winst valt te behalen om de veiligheidsindex te verbeteren.

2.2 Positie 's-Hertogenbosch landelijk

Hoe doet de gemeente 's-Hertogenbosch het qua veiligheid vergeleken met andere (grote) gemeenten? De AD-misdaadmeter en de Atlas voor Gemeenten bieden hier inzicht in. Deze zijn allebei in mei 2017 verschenen. Daarnaast wordt er ook ingezoomd op het aandeel geregistreerde verdachten in gemeenten met meer dan 70.000 inwoners.

AD-misdaadmeter

In de AD-misdaadmeter worden elk jaar de Nederlandse gemeenten gerangschikt naar de mate waarin bepaalde vormen van criminaliteit voorkomen. Op nummer 1 staat (volgens de AD-misdaadmeter) de minst veilige gemeente van Nederland. Volgens de AD-misdaadmeter neemt 's-Hertogenbosch in 2016 een 15de positie in van onveilige gemeenten.

Sinds twee jaar stijgt de gemeente 's-Hertogenbosch op de ranglijst van onveilige gemeenten. Zo stonden we in 2015 nog op positie 19. Als alleen naar de resultaten van de gemeente 's-Hertogenbosch wordt gekeken is deze stijging opvallend. In de AD-misdaadmeter worden 10 delicten onderzocht. In 2016 vonden er in totaal 4.986 misdrijven op deze delicten plaats en in 2015 waren dit er 5.448. Dit is een afname van 8,5%. Dat de positie van de gemeente 's-Hertogenbosch is verslechterd komt doordat het aantal misdrijven in andere gemeenten sterker is afgenomen.

In voorgaande jaren stonden de andere grote Brabantse gemeenten Breda, Eindhoven, Helmond en Tilburg hoger in de ranglijst van onveilige gemeenten. Maar in 2016 staat alleen nog Eindhoven hoger in de ranglijst. De positie van Breda en Helmond is tussen 2015 en 2016 verbeterd; Breda steeg van plek 13 naar 16 en Helmond van plek 11 naar 22. De positie van Tilburg bleef hetzelfde als vorig jaar (plek 17). Buiten de B5-gemeenten⁴ staat van de Brabantse gemeenten alleen Roosendaal (36) in de top 50 van (on)veilige gemeenten.

⁴ B5-gemeenten zijn de 5 grootste gemeenten in Noord-Brabant: 's-Hertogenbosch, Breda, Eindhoven, Helmond en Tilburg.

Tabel 4: AD-Misdaadscore – Positie B5-gemeenten (1=minst veilige gemeente)

	's-Hertogenbosch	Breda	Eindhoven	Helmond	Tilburg
2016	15	16	2	22	17
2015	19	13	3	11	17
2014	28 ⁵	19	4	18	11
2013	22	14	3	28	19
2012	15	10	3	21	14
2011	15	18	6	20	14
2010	11	15	6	17	7
2009	17	11	1	32	3
2008	12	10	2	27	4
2007	5	7	1	20	2

Bron: AD-misdaadmeter 2016 (19 mei 2017)

In totaal zijn er 10 delicten opgenomen in de AD-misdaadmeter. Op zes van de tien onderzochte delicten ontwikkelde de gemeente 's-Hertogenbosch zich positief. Zo nam het aantal misdrijven van woninginbraak, inbraak schuur, autokraak, zakkenrollen, overvallen en vernielingen af. Daarentegen was er wel een toename van enkele geweldsmisdrijven. Absoluut waren er in 2016 27 bedreigingen, 10 mishandelingen en 4 straatroven meer dan in 2015.

⁵ De politie geeft aan dat het AD in 2014 verkeerde inwoneraantallen heeft gehanteerd voor de gemeente 's-Hertogenbosch en Oss. Dit komt door de herindeling van de gemeente Maasdonk. De dorpen Nuland en Vinkel zijn bij 's-Hertogenbosch gevoegd; het dorp Geffen bij Oss. Het AD heeft echter alle inwoners van Maasdonk bij 's-Hertogenbosch geteld, en niet 4.615 bij Oss. Volgens de simulatie van de politie neemt 's-Hertogenbosch in 2014 een 23ste positie in in plaats van plek 28 in de AD-misdaadmeter. Voor Oss is dit respectievelijk plek 92 (simulatie politie) en 83 (AD-misdaadmeter).

Tabel 5: Situatie 's-Hertogenbosch per delict (onderliggende delicten AD-misdaadscore)

	2016	2015	Vershil (%)	Per 10.000 inw
Woninginbraak	471	568	-17,1%	3,09
Inbraak/diefstal uit garage/schuur	248	316	-21,5%	1,63
Diefstal uit een motorvoertuig	1.681	1.853	-9,3%	11,02
Diefstal van een motorvoertuig	256	255	0,4%	1,68
Zakkenrollen	320	401	-20,2%	2,10
Bedreiging	426	399	6,8%	2,79
Mishandeling	562	552	1,8%	3,69
Straatroof	35	31	12,9%	0,23
Overval	5	14	-64,3%	0,03
Vernieling	982	1.059	-7,3%	6,44
Totaal	4.986	5.448	-8,5%	32,70

Bron: AD-misdaadmeter 2016 (19 mei 2017)

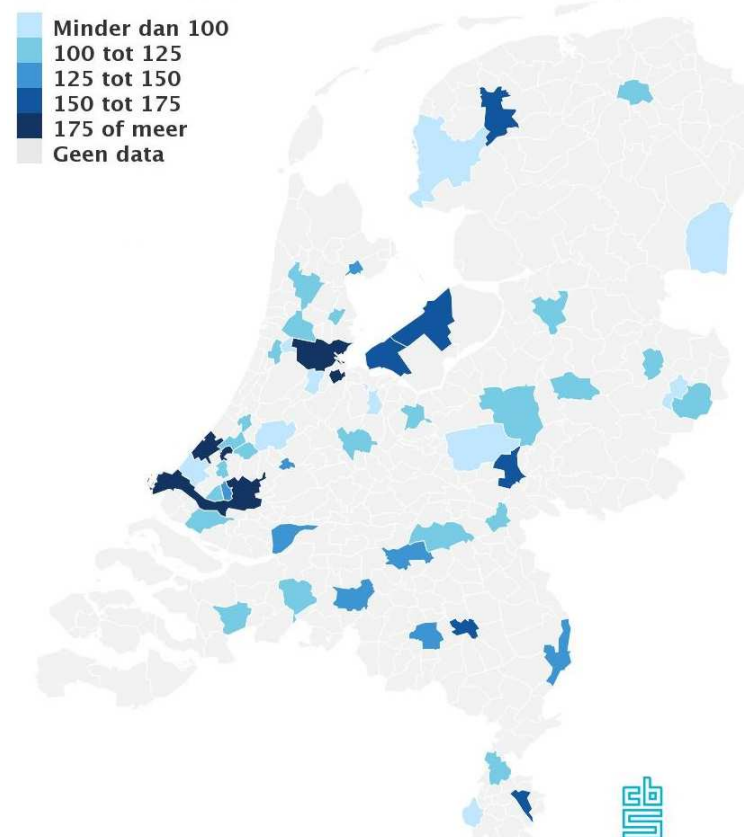
Atlas voor gemeenten 2017

In mei 2017 werd ook de 'Atlas voor gemeenten' gepresenteerd. Hierin worden de vijftig grootste gemeenten van Nederland op vijftig punten met elkaar vergeleken. In de Atlas voor gemeenten komt onder andere de indicator onveiligheid aan bod. Dit betreft een gecombineerde index van het aantal incidenten van geweldsmisdrijven en vernielingen per 1.000 inwoners in 2016 (bron: CBS). Voor de score geldt hoe lager, hoe veiliger (1=meest veilige gemeente). De gemeente 's-Hertogenbosch scoort iets beter als het gemiddelde van de 50 grootste Nederlandse gemeenten (G50), en neemt een 29ste positie in. Dit is dezelfde positie als vorig jaar; toen stonden we ook op plaats 29.

Geregistreerde verdachten

In 2016 telde de gemeente 's-Hertogenbosch 127 geregistreerde verdachten per 10.000 inwoners. Gemiddeld in Nederland zijn er 106 verdachten per 10.000 inwoners. Relatief de meeste verdachten werden geregistreerd in de gemeente Den Haag; 206 geregistreerde verdachten per 10.000 inwoners.

Afbeelding 5: Geregistr. verdachten per 10.000 inwoners, gemeenten met 70.000+ inwoners (2016)

Bron: Trends in Nederland 2017 (CBS)

2.3 Landelijke veiligheidsmonitor

In 2017 is ook de *landelijke* veiligheidsmonitor uitgevoerd. Dit is een jaarlijks terugkerend bevolkingsonderzoek naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferchap, uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Veiligheid en Justitie en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De landelijke veiligheidsmonitor gaat niet alleen in op de landelijke situatie; de analyses gaan onder andere ook in op de veiligheidssituatie van alle Nederlandse gemeenten met meer dan 70.000 inwoners, waaronder 's-Hertogenbosch.

Respondenten uit het *district 's-Hertogenbosch*⁶ zijn gemiddeld positiever over (de meeste) zaken als leefbaarheid, fysieke verloedering, sociale overlast, verkeersoverlast en veiligheidsbeleving in de buurt. Ook op het gebied van de aanwezigheid van preventieve voorzieningen in of rond de woning scoort district 's-Hertogenbosch hoger dan gemiddeld. Ten opzichte van 2012 geven minder respondenten aan dat zij slachtoffer zijn van een (vermogens)delict.

Ook zijn er resultaten specifiek voor de gemeente 's-Hertogenbosch. In 's-Hertogenbosch ervaren respondenten minder fysieke verloering en sociale overlast dan gemiddeld in gemeenten met meer dan 70.000 inwoners. Ook zijn respondenten uit 's-Hertogenbosch meer dan gemiddeld tevreden over het functioneren van de gemeente op het gebied van leefbaarheid en veiligheid.

Landelijk geeft 16% van de respondenten aan zich wel eens onveilig te voelen in de eigen buurt. In 's-Hertogenbosch is dit 17%. In de andere grote Noord-Brabantse gemeenten Eindhoven (20%), Breda (21%), Helmond (24%) en Tilburg (27%) voelen gemiddeld iets meer respondenten zich wel eens onveilig in de eigen buurt⁷.

⁶ Het politiedistrict 's-Hertogenbosch omvat de vier basisteams: 's-Hertogenbosch (gemeente 's-Hertogenbosch), Meierij (gemeenten Boxtel, Haaren, Heusden, Meierijstad, Sint-Michielsgestel en Vught), Maasland (gemeenten Bernheze en Oss) en Maas en Leijgraaf (gemeenten Boekel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Mill en St. Hubert, St. Anthonis en Uden).

⁷ Er bestaan kleine verschillen in de uitkomsten voor 's-Hertogenbosch voor de *lokale* en *landelijke* Veiligheidsmonitor. Dit komt doordat het twee verschillende onderzoeken zijn, die verschillen betreft steekproef, methoden en vraagstelling.

3. Veilige wijk

Prioriteit 2018:

'Elke Bosschenaar moet zich 'goed' voelen in zijn buurt of wijk, in zijn alledaagse woon- en leefomgeving. Dat wil zeggen: onbedreigd, niet geïntimideerd, niet gehinderd door (zware) overlast van de omgeving. 'Veilig' dus. Verschijnselen die daar haaks op staan, pakken we aan. Denk aan intimidatie en 'patsergedrag', bedreiging en andere vormen van geweld, zware woonoverlast, handhavingsknelpunten (voorheen 'vrijplaatsen'), alcohol- en drugsoverlast.'

Doelstelling 2018:

'We hebben een stevig systeem staan van signalering, melding en aanpak (inclusief 'nazorg') van intimidatie, bedreiging, zware overlast, 'handhavingsknelpunten'. Bewoners zien dat we ingrijpen, voelen zich veiliger, zijn zelf actiever. Terrein dat 'verloren' is gegaan, hebben we herwonnen.'

3.1 Veilige wijk

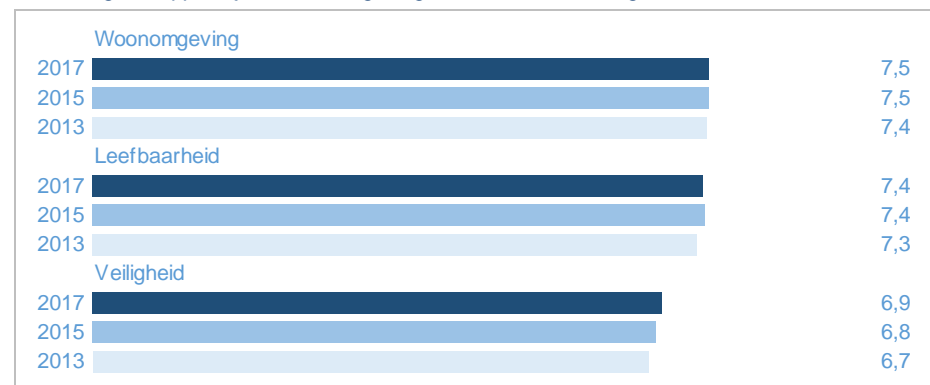
3.1.1 Veiligheidsbeleving

Veiligheid in de buurt

De respondenten uit de gemeente 's-Hertogenbosch beoordelen de veiligheid van de woonbuurt met het gemiddelde rapportcijfer 6,9. In 2015 was dit nog een 6,8. De veiligheid in de buurt wordt in 2017 het best beoordeeld in Vinkel, Engelen en Rosmalen zuid. Respondenten uit de de Reit (5,8) en aandachtsgebied de Hambaken (5,9) beoordelen de veiligheid in de buurt het slechtst.

De respondenten beoordelen verder de woonomgeving en leefbaarheid van de woonbuurt allebei met een ruime voldoende. Dit wordt beide hetzelfde beoordeeld als twee jaar geleden.

Afbeelding 6: Rapportcijfers woonomgeving, leefbaarheid en veiligheid woonbuurt

Bron: L&V

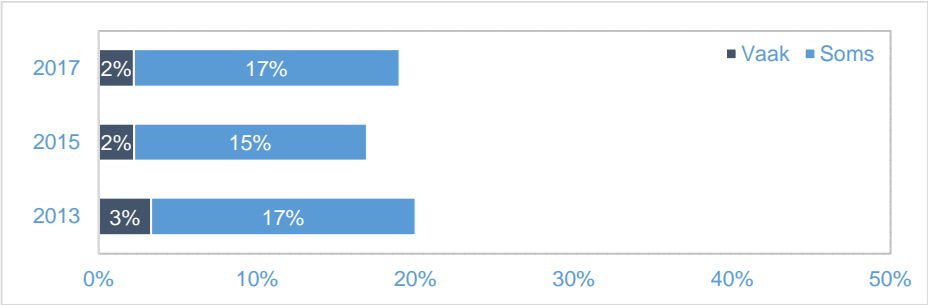
Aan de respondenten is gevraagd hoe vaak men zich onveilig voelt in de eigen buurt. Twee procent voelt zich *vaak* onveilig in de eigen buurt. Nog eens 17% voelt zich hier *soms* onveilig. In de meeste aandachtsbuurten voelen gemiddeld meer respondenten zich *vaak* onveilig.

De onveiligheidsgevoelens verschillen naar achtergrondkenmerk. Groepen respondenten die zich onveiliger voelen zijn:

- 40-64 jarigen
- Vrouwen
- LHBT'ers (lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders)
- Personen met een migratieachtergrond
- Laag- en middenhoog opgeleiden
- Personen met een huishoudinkomen tot €1.500 netto per maand
- Ouders van eenoudergezinnen

Ook respondenten die het afgelopen jaar zelf slachtoffer werden van een vermogensdelict of van een geweldsdelict geven relatief vaak aan dat zij zich *vaak* of *soms* onveilig voelen.

Afbeelding 7: Hoe vaak voelt u zich onveilig in uw buurt?

Bron: L&V

Waarom mensen zich onveilig voelen in hun eigen woonbuurt heeft verschillende oorzaken. De drie belangrijkste zijn:

- personen die zich verdacht gedragen/uitzien
- donkere, slecht verlichte plekken
- groepen jongeren op straat

Andere redenen waarom mensen zich onveilig voelen worden gepresenteerd in afbeelding 8. Daarnaast zijn er soms ook andere redenen waarom mensen zich onveilig voelen. Hierbij werden onder andere het verkeer en buurtgenoten genoemd.

Afbeelding 8: Wat zijn de belangrijkste redenen waarom u zich vaak/soms onveilig voelt in uw eigen buurt?

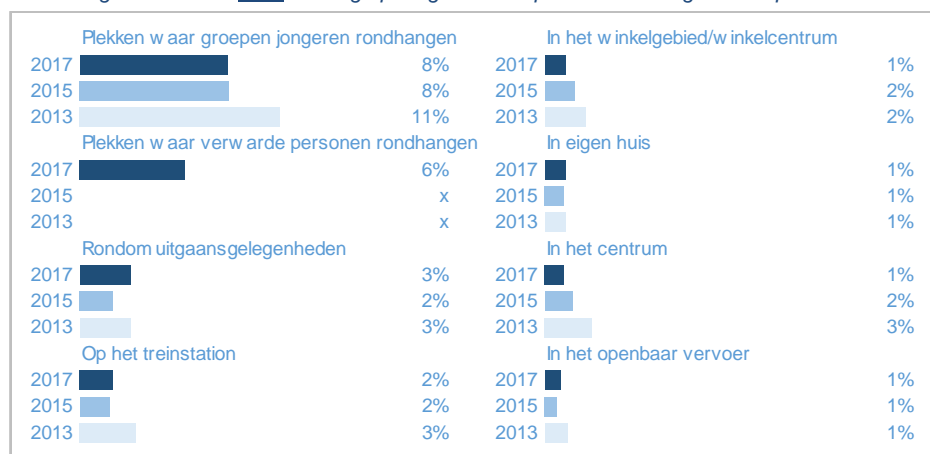

Bron: L&V

Onveilige plekken in de woonplaats

Aan de respondenten is verder gevraagd hoe veilig of onveilig men zich voelt op verschillende plekken in hun woonplaats. De onveiligheidsgevoelens zijn het hoogst op plekken waar groepen jongeren rondhangen; 8% van de respondenten voelt zich hier *vaak* onveilig. Verder voelt 6% zich *vaak* onveilig op plekken waar verwarde personen rondhangen, 3% rondom uitgaansgelegenheden en 2% op het treinstation. Op de andere onderzochte plekken voelt 1% van de respondenten zich *vaak* onveilig.

Afbeelding 9: Voelt zich *vaak* onveilig op de genoemde plekken in de eigen woonplaats

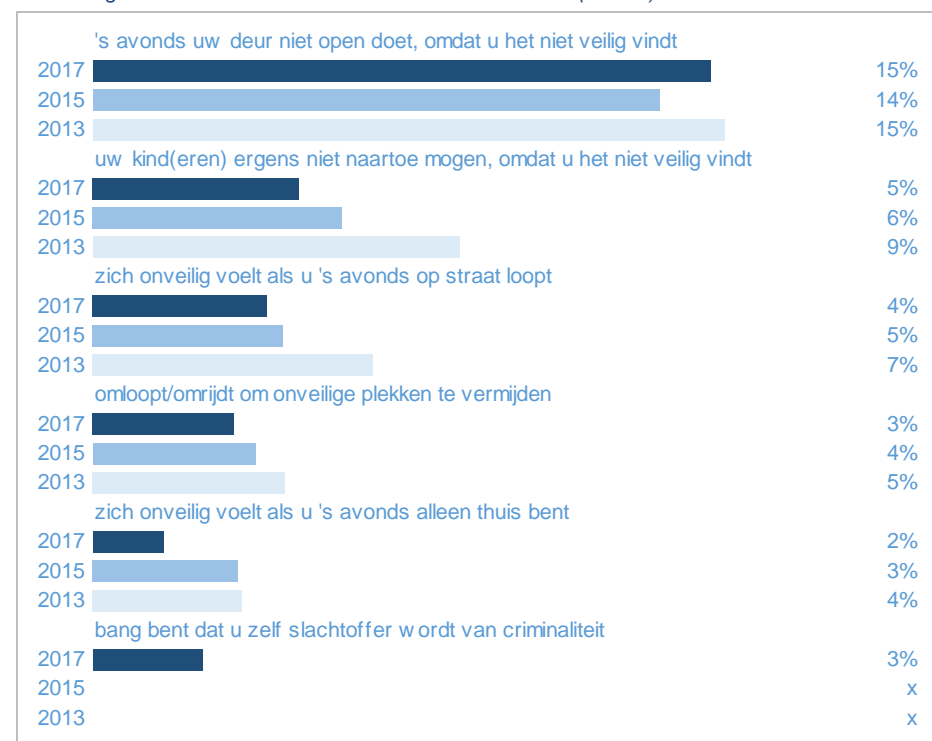

Bron: L&V

Vermijdingsgedrag

In 2017 voelt 4% van de respondenten zich 's avonds *vaak* onveilig op straat in de eigen buurt. 3% loopt of rijdt in de eigen buurt *vaak* om, om onveilige plekken te vermijden. 5% staat het hun kind(eren) niet toe om ergens naar toe te gaan in de buurt, omdat men het niet veilig vindt. Het aandeel dat zich 's avonds thuis *vaak* onveilig voelt, bedraagt 2%. Positief is dat ten opzichte van 2013 minder respondenten aangeven dat van voorgaande zaken *vaak* sprake is.

Afbeelding 10: Hoe vaak komt het voor dat u in uw buurt... (%vaak)

Bron: L&V

Verder doet 15% van de respondenten's avonds de deur *vaak* niet open, omdat men dit niet veilig vindt. Dit aandeel is ongeveer hetzelfde als vier jaar geleden. Verder is 3% van de respondenten *vaak* bang om zelf slachtoffer te worden van criminaliteit.

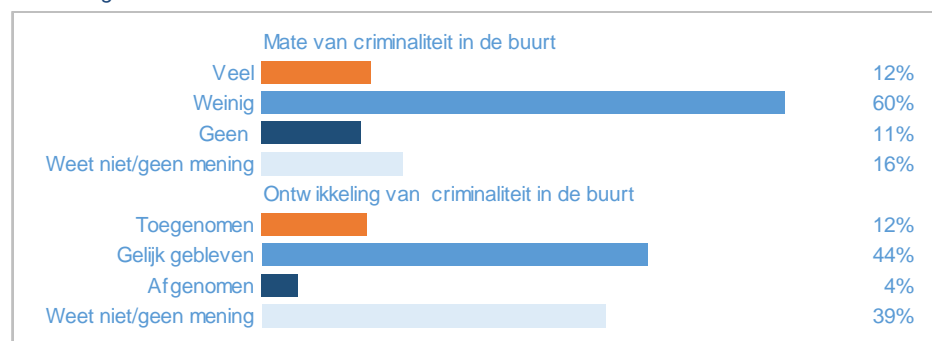
Voorkomen en ontwikkeling criminaliteit in de buurt

Twaalf procent van de respondenten heeft het idee dat er veel criminaliteit in de eigen buurt voorkomt. Het grootste deel (60%) denkt dat er weinig criminaliteit plaatsvindt en 11% denkt dat er geen criminaliteit voorkomt.

Wat betreft de ontwikkeling van de criminaliteit in de buurt is het aandeel mensen dat denkt dat de criminaliteit in de afgelopen 12 maanden is toegenomen groter dan het aandeel dat denkt dat dit is afgenomen (12% tegen 4%). Bijna de helft denkt dat de criminaliteit gelijk is gebleven.

In de wijk West geven relatief veel respondenten aan dat er veel criminaliteit voorkomt in de buurt (24%). Daarnaast zijn de resultaten van De Groote Wielen en Empel opvallend. In deze twee wijken vindt één op de vijf respondenten dat de criminaliteit in de buurt in de afgelopen 12 maanden is toegenomen.

Afbeelding 11: Criminaliteit in de buurt

Bron: L&V

3.1.2 Burgerparticipatie

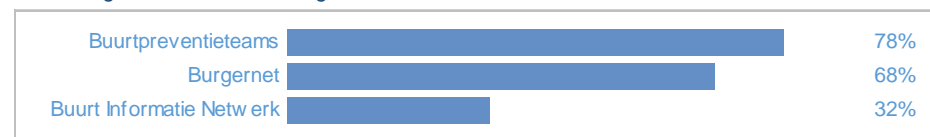
Iedereen vindt prettig wonen belangrijk. Dat begint bij een veilig huis, een veilige straat en een veilige buurt. Daar dragen ook de inwoners zelf aan bij. Want *samen zien we meer*. In de gemeente zijn verschillende mogelijkheden om mee te helpen. Enkele initiatieven komen hieronder aan bod.

Buurt Informatie Netwerk (BIN)

Het BIN is een netwerk van buurtgenoten die elkaar en de politie informeren over verdachte situaties. Het vergroot het veiligheidsgevoel en de betrokkenheid van de inwoners. En het helpt misdrijven te voorkomen. Het BIN wordt georganiseerd door een vrijwilligersnetwerk. BIN-leden ontvangen per e-mail informatie van politie en gemeente, bijvoorbeeld als er in hun buurt is ingebroken. In 2017 werden er ruim 4.000 berichten verzonden. Eind 2017 telde het BIN ruim 14.000 abonnees.

Een derde van de respondenten geeft aan dat zij wel eens gehoord hebben van het BIN. Van alle respondenten geeft 12% aan lid te zijn van het BIN; nog eens 29% geeft aan dat zij nog geen lid zijn van het BIN, maar dat zij hier wel in geïnteresseerd zijn.

Afbeelding 12: Hebt u wel eens gehoord van?

Bron: L&V

Burgernet

Burgernet vraagt de hulp van burgers bij spoedsituaties, zoals vermiste personen en inbraak. Of doorrijden na een aanrijding in de buurt. Deelnemers ontvangen een spraak-, sms- of appbericht met de vraag uit te kijken naar een persoon of voertuig.

In de gemeente 's-Hertogenbosch heeft Burgernet 13.980 deelnemers in 2017. Dit zijn er bijna 500 meer dan in 2016. In 2017 zijn er 108 burgernetacties door de meldkamer van de politie uitgedaan.

Twee derde van de respondenten heeft wel eens gehoord van Burgernet. Van alle respondenten geeft 18% aan al lid te zijn van Burgernet; nog eens 29% is hierin geïnteresseerd.

Buurtapps

Met een buurtapp(groep) kunnen bewoners makkelijk onderling communiceren over onveilige en ongewenste situaties in de wijk. Het succes van een buurtapp valt of staat met de betrokkenheid van bewoners. Een buurt start en beheert een appgroep zelf. In de gemeente zijn enkele initiatieven van buurtapps. Bijna iedereen gebruikt WhatsApp, maar er zijn ook andere kant en klare buurtapps, zoals Veilige Buurt en Nextdoor.

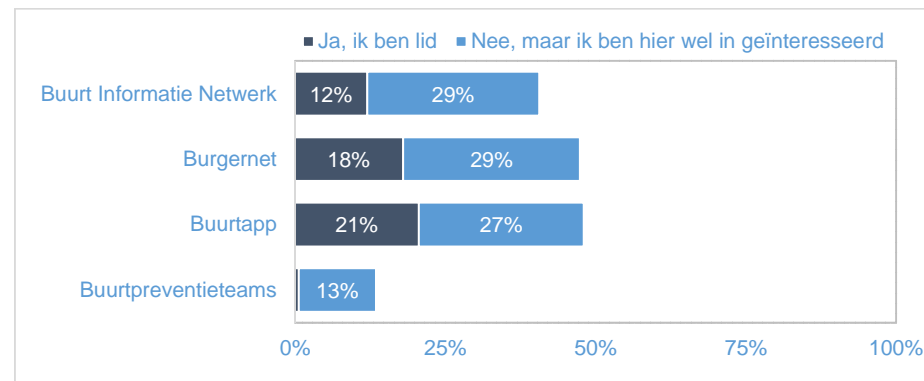
Eén op de vijf respondenten is al lid van een buurtapp (21%). Nog eens 27% is nog geen lid van een buurtapp, maar is hier wel in geïnteresseerd.

Buurtpreventieteams

In de gemeente 's-Hertogenbosch zijn steeds meer buurtpreventieteams actief. Inwoners gaan samen de wijk in. Ze letten op onveilige situaties om te voorkomen dat onveiligheid of overlast ontstaat. Dat kan een team doen door extra op te letten. Bijvoorbeeld op openstaande ramen. Een buurtpreventie-team trekt samen op met politie en gemeente. Ze zorgen voor een veilige wijk waar het prettig wonen is. Dankzij de ervaringen van het buurtpreventieteam zijn de politie en buurtbewoners beter op de hoogte van de ontwikkelingen in een buurt.

Momenteel telt de gemeente 11 buurtpreventieteams. Ruim driekwart van de respondenten heeft wel eens gehoord van buurtpreventieteams (78%). Eén procent van de respondenten geeft aan lid te zijn van een buurtpreventieteam. Nog eens 13% van de respondenten is nog geen lid van een buurtpreventieteam, maar is hier wel in geïnteresseerd.

Afbeelding 13: Bent u lid van ...? Of zou u hier lid van willen zijn?

Bron: L&V

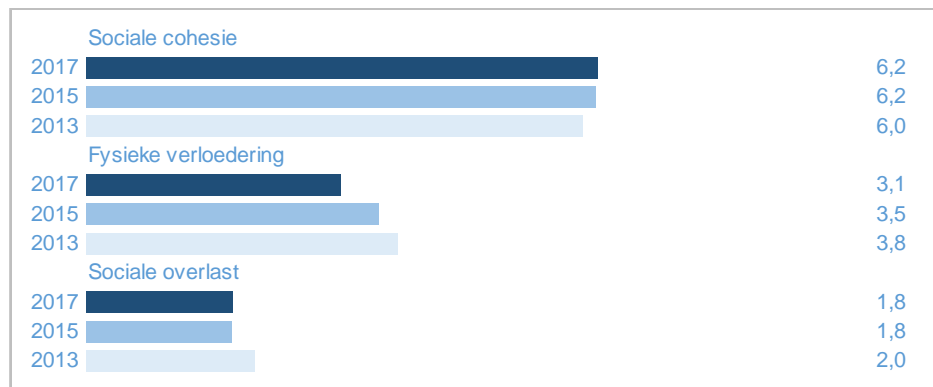
Bossche Buurttent

Een initiatief om het aantal woninginbraken terug te dringen is de Bossche Buurttent. De Buurttent wordt wekelijks ingezet in buurten waar in de week ervoor is ingebroken. In de Buurttent ontvangen bewoners informatie en advies om inbraken te voorkomen.

Ongeveer een kwart van de respondenten heeft wel eens gehoord van de Bossche Buurttent (26%). Van degenen die bekend zijn met de Buurttent, heeft 20% de Buurttent het afgelopen jaar bezocht.

In 2017 werd de Buurttent 30 keer ingezet. In 2017 werd de Buurttent het vaakst ingezet in Noord; de Buurttent heeft niet gestaan in de Binnenstad en Muntel/Vliert. Bezoekers van de Buurttent wordt gevraagd een korte enquête over de Buurttent in te vullen. In het algemeen beoordelen de respondenten de informatie die men in de Buurttent kreeg met het rapportcijfer 7,8. De informatie die men kreeg van de politie wordt beoordeeld met een 7,9 en van de preventieadviseur met een 8,0.

Afbeelding 14: Schaalscores leefbaarheid woonbuurt

Bron: L&V

3.1.3 Leefbaarheid woonbuurt

In deze paragraaf wordt gewerkt met enkele schaalscores. Dit gebeurt als meerdere items betrekking hebben op één onderwerp. Deze items representeren dan het betreffende onderwerp en zijn samengevoegd tot één nieuwe variabele: de schaalscore. In onderstaande afbeeldingen staan enkele schaalscores gepresenteerd. Op de volgende pagina's worden de verschillende schaalscores en onderliggende items besproken.

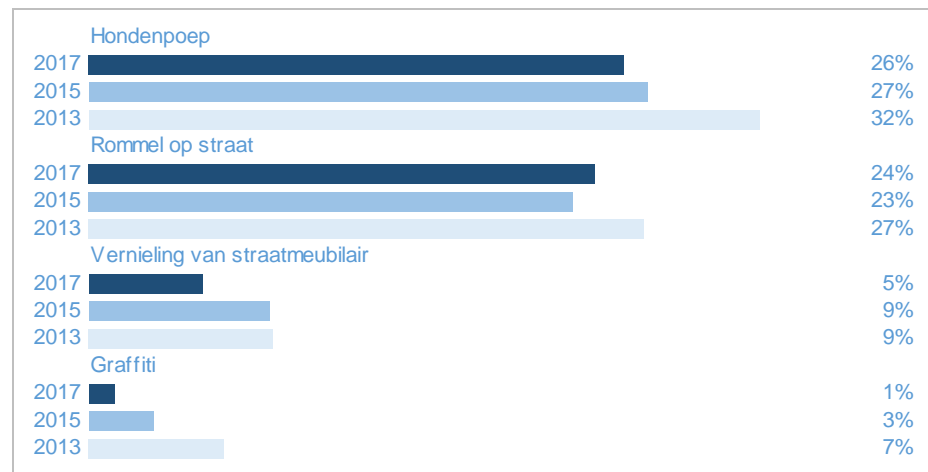
Fysieke verloedering

Vernielingen en verloedering hebben een negatief effect op de leefbaarheid van een buurt. In 2017 werden er bij de politie 5,4 vernielingen per 1.000 inwoners geregistreerd. Het aandeel vernielingen is sinds 2015 met 23% afgenomen.

Om de beleefde verloedering in beeld te krijgen, is er een score samengesteld aan de hand van enkele onderwerpen:

- hondenpoep
- rommel op straat
- vernieling van straatmeubilair
- graffiti

Afbeelding 15: Fysieke verloedering in de buurt (% komt vaak voor)

Bron: L&V

Aan de hand van deze onderwerpen is de schaalscore 'fysieke verloedering' berekend. Deze schaalscore loopt van 0 tot en met 10, waarbij een hogere score overeenkomt met een negatiever oordeel over de fysieke verloedering.

In 2017 geeft ongeveer een kwart van de respondenten aan dat er in hun buurt vaak hondenpoep of rommel op straat ligt. Volgens 5% komt vernieling van straatmeubilair vaak voor en volgens 1% is er vaak sprake van graffiti. Ten opzichte van 2015 geven minder mensen aan dat er in hun buurt vaak sprake is van vernieling of graffiti. Hierdoor daalt de schaalscore fysieke verloedering tussen 2015 en 2017 van een 3,5 naar een 3,1.

Respondenten uit de wijken Noord (3,8), West (3,7) en Graafsepoort (3,6) ervaren de meeste fysieke verloedering.

Als mensen overlast ervaren in de openbare ruimte, bijvoorbeeld van een kapotte lantaarnpaal, losse stoeptegels of zwerfvuil, dan kunnen zij dit melden bij de gemeente. Het meldpunt Schoon, Heel en Veilig is er speciaal voor dit soort klachten. Op de website van de gemeente kunnen mensen op een kaart zien of iets al gemeld is. Is dit niet het geval dan kan dit gemeld worden via de BuitenBeter app of via een meldingsformulier. Met de BuitenBeter app kan een probleem makkelijk en snel bij de gemeente worden gemeld meteen op de plek en op het moment dat men het signaleert. Ook kan men een foto toevoegen van het probleem.

Sociale cohesie

In 2017 ervaart ongeveer zeventig procent van de respondenten het als prettig hoe mensen in de buurt met elkaar omgaan. Zestig procent voelt zich thuis bij de mensen die in hun buurt wonen. Een kleiner aandeel vindt dat ze in een gezellige buurt wonen waar veel saamhorigheid is (41%) en dat zij veel contact hebben met andere buurtbewoners (34%). Daarentegen geeft 29% aan dat mensen in de buurt elkaar nauwelijks kennen.

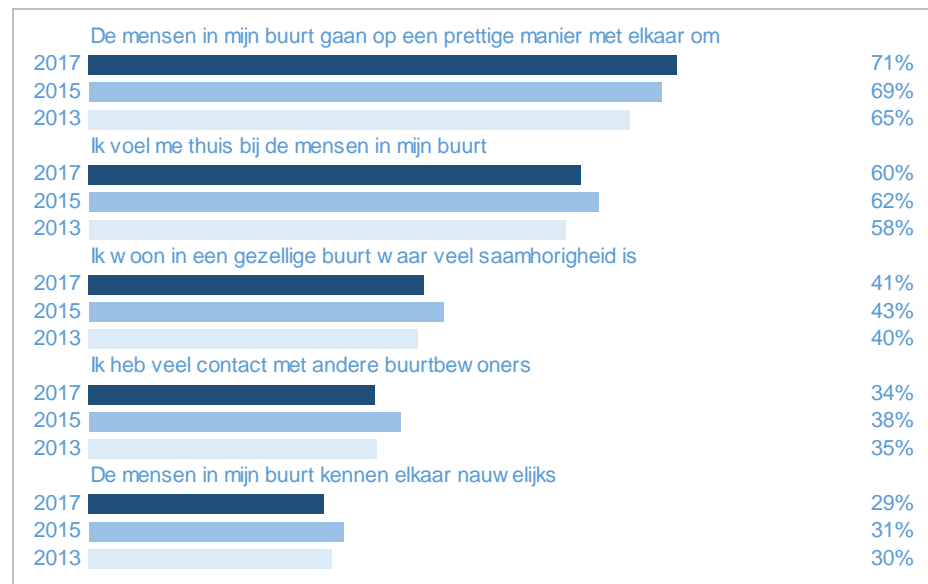
Vier stellingen vormen samen de schaalscore 'sociale cohesie':

- de mensen in mijn buurt kennen elkaar nauwelijks
- de mensen in mijn buurt gaan op een prettige manier met elkaar om
- ik woon in een gezellige buurt, waar veel saamhorigheid is
- ik voel me thuis bij de mensen die in mijn buurt wonen

Aan de hand van deze stellingen is de schaalscore 'sociale cohesie' berekend. Deze schaalscore loopt van 0 tot en met 10, waarbij een hogere score overeenkomt met een positiever oordeel over de sociale cohesie. De schaalscore sociale cohesie bedraagt momenteel 6,2. Dit is vergelijkbaar met twee jaar geleden.

De sociale cohesie wordt het best beoordeeld in Vinkel (7,8) en Nuland (7,0). Er zijn geen andere wijken in de gemeente waarbij de schaalscore de 7 passeert. De Binnenstad (5,8), Noord (5,8) en West (5,6) scoren het slechtst op sociale cohesie.

Afbeelding 16: Sociale cohesie in de buurt (% (helemaal) mee eens)

Bron: L&V

Sociale overlast

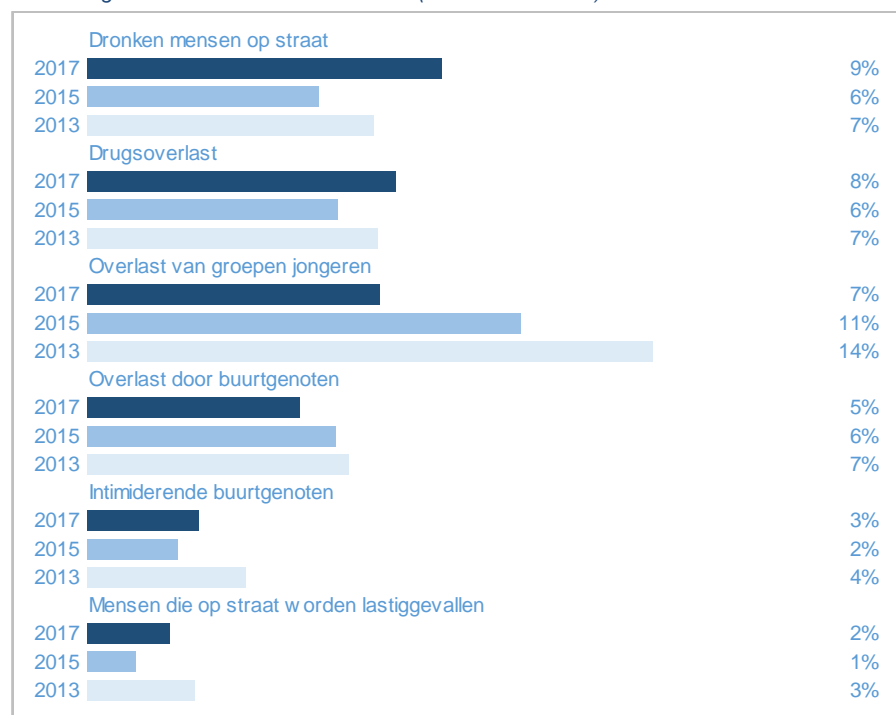
Overlast heeft een negatief effect op de leefbaarheid en veiligheid in de buurt. In 2017 geeft 7% van de respondenten aan dat overlast van groepen jongeren in hun buurt vaak voorkomt. In 2015 was dit nog 11%. Daarentegen zien we een toename van het aantal respondenten dat aangeeft dat er vaak dronken mensen op straat zijn; dit nam tussen 2015 en 2017 toe van 6% naar 9%. Verder geeft 8% van de respondenten aan dat er in hun buurt vaak sprake is van drugsoverlast, 5% van overlast door buurtgenoten, 3% van intimiderende buurtgenoten en 2% dat er mensen op straat worden lastiggevallen. Er zijn geen noemenswaardige verschillen ten opzichte van 2015.

Vijf stellingen vormen samen de schaalscore 'sociale overlast':

- dronken mensen op straat
- drugsoverlast
- overlast van groepen jongeren
- overlast door buurtgenoten
- mensen die op straat worden lastiggevallen

Aan de hand van deze stellingen is de schaalscore 'sociale overlast' berekend. Deze schaalscore loopt van 0 tot en met 10, waarbij een hogere score overeenkomt met een negatiever oordeel over de sociale overlast. De schaalscore sociale overlast bedraagt momenteel 1,8. Dit is vergelijkbaar met twee jaar geleden.

Afbeelding 17: Sociale overlast in de buurt (% komt vaak voor)

Bron: L&V

Respondenten uit de Binnenstad (3,5) ervaren de meeste sociale overlast. Dit ligt ook voor de hand gelet op de functies van de Binnenstad.

Doelstelling IVP: In 2018 vindt maximaal 5% van de respondenten dat overlast door buurtgenoten vaak voorkomt in de eigen buurt.

In 2017 vindt 5% van de respondenten dat overlast door buurtgenoten vaak voorkomt in hun buurt. In 2013 was dit nog 7%. Hiermee wordt momenteel voldaan aan de IVP-doelstelling.

In de wijken Graafsepoort, Zuidoost en Noord en in de meeste aandachtsbuurten ervaren meer respondenten vaak overlast door buurtgenoten. In deze wijken/buurten ervaart minimaal 8% van de respondenten hier vaak overlast van.

Vanaf 2015 werkt de gemeente met sociale wijkteams. Deze zijn er voor inwoners waarbij meerdere problemen tegelijkertijd spelen. In de wijkteams werken hulpverleners met verschillende achtergronden samen. Mensen met kennis en ervaring op het gebied van jeugd, maatschappelijk werk, ouderen of mensen met beperkingen. De medewerkers gaan samen met de inwoners op zoek naar oplossingen voor de hulpvraag. De doelen daarbij zijn: hulp in de directe omgeving, regie bij de inwoner, benutten van eigen kracht, normaliseren en 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur. De teams maken met inwoners een plan van aanpak, regisseren en arrangeren hulpverlening, verlenen eventueel toegang tot gespecialiseerde hulp en volgen en evalueren de hulpverlening.

Personen met verward gedrag

De afgelopen jaren heeft de politie meer overlast door verwarde of overspannen personen geregistreerd. Tussen 2013 en 2017 was er een stijging van 393 naar 772 incidenten (+96%). Het aantal incidenten door verwarde/overspannen personen is het hoogst in de Binnenstad. Hier vinden relatief veel incidenten plaats in de buurten Binnenstad centrum, Binnenstad oost, de Hofstad en het Zand. Ook zijn er relatief veel incidenten in de buurten Grevelingen, Hondsborg, Edelstenenbuurt, Orthen west en Orthenpoort. In deze buurten waren in 2017 minimaal 10 incidenten per 1.000 inwoners. In laatstgenoemde buurt ligt het politiebureau. Meldingen die aan de balie van het politiebureau worden gedaan worden regelmatig op dit adres weggeschreven, terwijl ze ergens anders zijn gepleegd. Dit geeft een vertekend beeld van het werkelijke aantal incidenten in de buurt.

Volgens professionals is niet duidelijk om wat voor soort incidenten het gaat. De ervaring leert dat de politie veel en ook verschillende soorten incidenten 'wegschrijft' onder de zogenaamde E33-meldingen ('personen met verward gedrag'). Dat kan gaan om iemand die dronken over straat loopt tot iemand met psychiatrische problemen die overlast veroorzaakt. Er zijn ook grote verschillen in aantallen registraties tussen de verschillende politieregio's in Nederland.

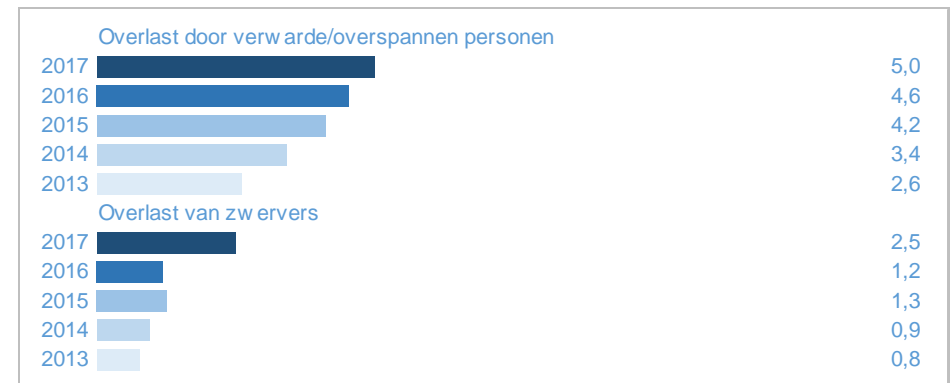
Ook is aan de respondenten gevraagd hoe vaak overlast door personen met verward gedrag voorkomt in hun buurt. Gemiddeld 3% van de respondenten geeft aan dat er in hun buurt vaak overlast is van verwarde personen. Het hoogst is dit aandeel in de Binnenstad (15%).

De problematiek rondom personen met verward gedrag heeft in de samenleving veel aandacht. Landelijk deden zich enkele ernstige incidenten voor. De politie en woningbouwcorporaties ervaren een toename van mensen met psychische klachten in de wijken. Hierdoor wordt de aanpak van complexe casuïstiek en vroegsignalering/preventie van escalatie extra belangrijk. Onderzoek naar aanleiding van de incidenten laat zien dat de samenwerking tussen ketenpartners verbeterd kan worden.

Op het niveau van de politie-eenheid Oost-Brabant loopt een project om de ketensamenwerking rondom de aanpak van verwarde personen te verbeteren. Dat is het regionale project *Verward en dan...* Ook is er een landelijk aanjaagteam verwarde personen actief. De ministeries van VWS en VenJ en de VNG willen dat er betere opvang, zorg en ondersteuning komt voor personen met verward gedrag. De gemeente neemt deel aan het regionale project.

De gemeente heeft niet gewacht op de aanbevelingen vanuit dit regionale project, maar is aan de slag gegaan met een lokale aanpak. In de gemeente is een groep burgers die verward op straat te vinden is of (marginaal) gehuisvest is. Binnen deze gevarieerde groep zijn er burgers voor wie het nuttig is 'het wonen' anders te organiseren, maar voor wie de reguliere beschermd wonen aanbod geen oplossing biedt. Een belangrijke bron van de groei van het aantal personen met verward gedrag is het gat tussen intramurale zorg en ondersteuning aan huis. De tussenvorm ontbreekt. De aansluiting tussen vraag en aanbod is onvoldoende afgestemd. Dus burgers waarbij iemand wel de huur, de zorgverzekering etc. uit handen neemt waardoor het risico op ontsporen kleiner wordt.

Afbeelding 18: Aantal incidenten van overlast per 1.000 inwoners.

Bron: INP

Met het huisvesten van deze groep is 'het' probleem van de verwarde burgers nog niet opgelost. Het is een opgave voor gemeenten en zorgverzekeraars om gezamenlijk voor burgers met een grote kwetsbaarheid een integrale omgeving te creëren waarin toezicht, begeleiding en behandeling gecombineerd op herstel worden gericht (afstemming sociale (wijk)teams, POH-GGZ huisarts en FACT-teams). Daar is de afgelopen tijd ook op ingezet, onder andere via het project *Thuis in de wijk*.

Daarnaast is binnen elk buurtteam in de stad een hulpverlener aanwezig die er laagdrempelig binnen een dagdeel 'er op af' gaat. Vanuit het idee dat er geen casuïstiek is die van 'niemand' is. Dit is zowel binnen als buiten kantooruren. Met name voor deze doelgroep is het van belang om snel in actie te komen.

Overlast dak- en thuislozen

Het afgelopen jaar zien we een verdubbeling van de geregistreerde overlast van zwervers. Tussen 2016 en 2017 steeg het aantal incidenten van 184 naar 385. Het aantal incidenten is het hoogst in de Binnenstad (185). Verder is het aantal incidenten relatief hoog in de buurten Boschveld/Paleiskwartier (43) en de Vliert (38).

Volgens de politie gaat de gemelde overlast van dak- en thuislozen over ongeveer 100 unieke personen. Een klein deel van deze personen is verantwoordelijk voor een groot aantal incidenten. In 2017 komen tien personen ten minste vijf keer voor in de registraties; één persoon komt zelfs 40 keer voor in de geregistreerde overlast van zwervers.

Ook aan de respondenten is gevraagd hoe vaak overlast van zwervers/daklozen voorkomt in hun buurt. Gemiddeld 3% van de respondenten geeft aan dat er in hun buurt vaak overlast is van zwervers/daklozen. Er is sprake van een lichte stijging sinds 2013. Toen gaf 2% van de respondenten aan dat dit vaak voorkomt in hun buurt. In de Binnenstad (15%) en Muntel/Vliert (9%) ervaren meer respondenten vaak overlast van zwervers/daklozen dan gemiddeld. Dat is volgens professionals ook logisch. De meeste dak- en thuislozen bevinden zich in en rondom de Binnenstad. In de Binnenstad zit dak- en thuislozenopvang het Inloopschip en de dag- en nachtopvang voor drugsverslaafden van Novadic-Kentron. Het afgelopen jaar is er in en rondom het Inloopschip extra beveiliging ingezet om de overlast in de omgeving terug te dringen (zie § 7.1). Ook in 2018 wordt daar op ingezet.

3.2 Vermogens-/veelplegerscriminaliteit

Prioriteit 2018:

'We blijven alert op de benodigde verbeteringen van onze aanpak van woning-inbraak, auto-inbraak en andere vormen van vermogens- en veelplegerscriminaliteit. We voeren een effectieve persoons- en gebiedsgerichte aanpak samen met onze partners.'

Doelstelling 2018:

'Het criminaliteitsvolume op deze delicten is duurzaam beheersbaar gemaakt. Uitbannen kan niet – maar met een effectieve, preventieve aanpak 'aan de voorkant' (ook met bewoners en ondernemers) in combinatie met integrale daderaanpak 'aan de achterkant', consolideren we de winst die eerder is geboekt en vergroten die op onderdelen.'

3.2.1 Slachtofferschap

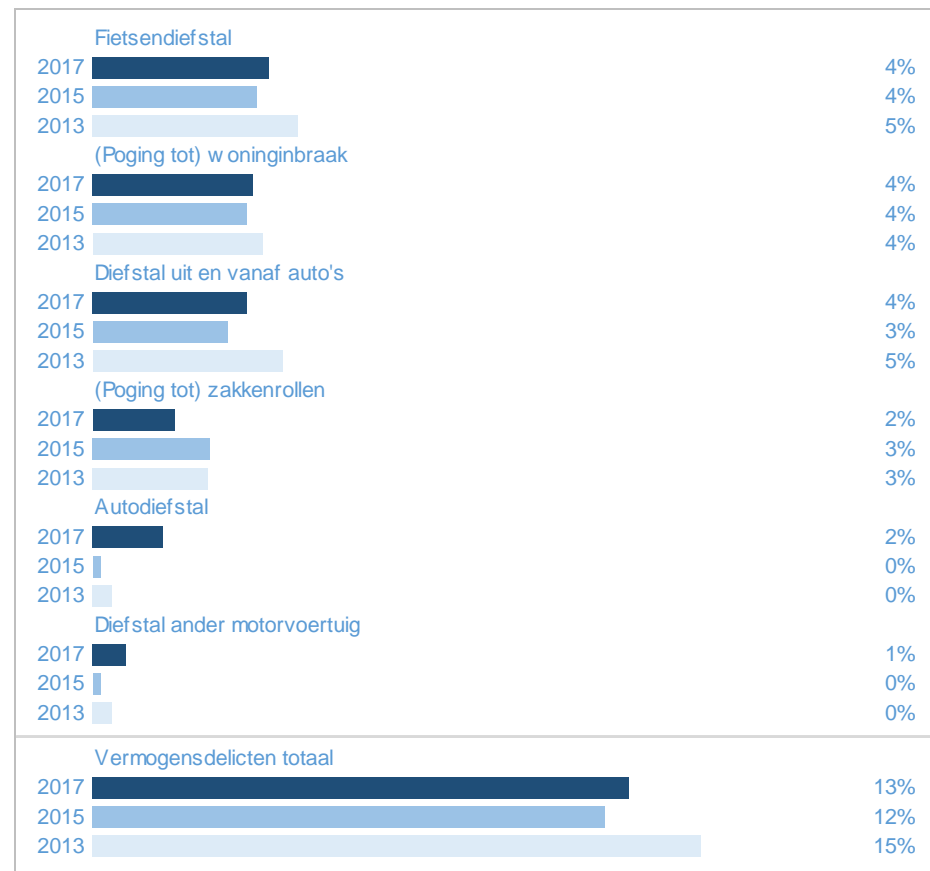
Doelstelling IVP: In 2018 is maximaal 13% van de respondenten persoonlijk slachtoffer van een vermogensdelict.

In de gemeente 's-Hertogenbosch is 13% van de respondenten in het afgelopen jaar persoonlijk slachtoffer geworden van een of meerdere vermogensdelicten. Hiermee wordt aan de IVP-doelstelling voldaan. Er zijn geen grote verschillen met twee jaar geleden.

Als we kijken naar de onderliggende delicten, dan blijkt dat in 2017 4% van de respondenten persoonlijk slachtoffer is geworden van fietsendiefstal, (poging tot) woninginbraak of auto-inbraak. Daarnaast geeft 2% aan persoonlijk slachtoffer te zijn van (poging tot) zakkenrollen/beroving of autodiefstal en 1% van diefstal van een ander motorvoertuig.

In de buurten Binnenstad oost, Het Zand, Zuid, Grevelingen en De Slagen geeft minimaal 25% van de respondenten aan persoonlijk slachtoffer te zijn van een vermogensdelict.

Afbeelding 19: Persoonlijk slachtoffer van een vermogensdelict in de afgelopen 12 maanden

Bron: L&V

3.2.2 Misdrijven in 's-Hertogenbosch

Doelstelling RVP: In 2018 zijn er maximaal 10.925 misdrijven in de gemeente 's-Hertogenbosch (doel 2017: 11.110).

Als we het hebben over misdrijven, dan hebben we het over relatief zware strafbare feiten. In 2017 zijn er door de politie 9.781 misdrijven geregistreerd. Dit is 14% lager dan in 2015. Hiermee voldoen we aan de RVP-doelstelling. In 2017 is bijna een kwart van alle misdrijven opgehelderd. Het grootste deel van de misdrijven betreft veelplegersdelicten.

Tabel 6: Totaal aantal misdrijven

	2013	2014	2015	2016	2017
Misdrijven	12.384	11.174	11.339	10.562	9.781
Ophelderingspercentage	25,8%	27,4%	24,8%	25,4%	24,3%

Bron: INP

Doelstelling IVP: In 2018 zijn er maximaal 54 misdrijven van veelvuldig door veelplegers gepleegde delicten⁸ per 1.000 inwoners.

Met veelvuldig door veelplegers gepleegde delicten worden de delicten bedoeld die worden gepleegd door veelplegers: de 'veelplegersdelicten'. Veelplegers maken zich in het bijzonder schuldig aan vermogensdelicten en zijn verantwoordelijk voor een groot deel van de misdrijven.

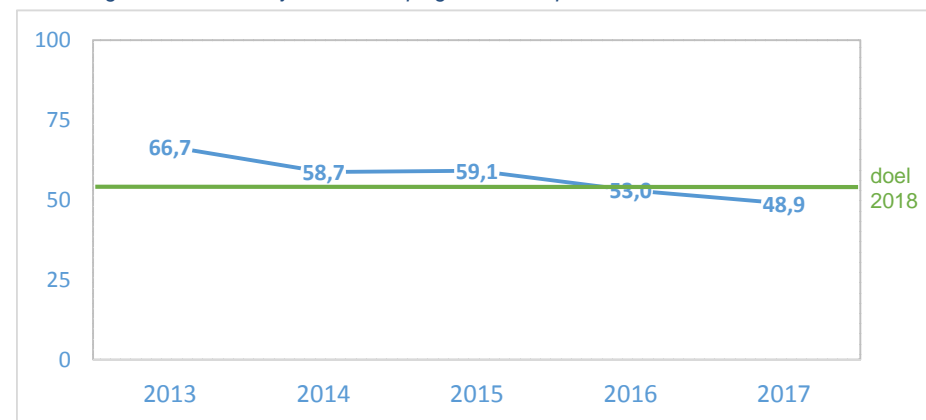
⁸ De samenstelling van het cijfer veelvuldig door veelplegers gepleegde delicten is aangepast. Dit komt door een wijziging in hoe het delict mishandeling wordt meegeteld. Voorheen werd er voor mishandeling gerapporteerd op het aantal incidenten van 'schietpartij', 'vechtpartij', 'steekpartij' en 'ruzie/twist' zonder gevolgen en het aantal misdrijven van 'eenvoudige mishandeling', 'zware mishandeling' en 'overige mishandeling'. Dit was overeenkomstig met het VNG-INP model. De samenstelling van het cijfer komt echter niet overeen met de cijfers die de politie zelf presenteert. Ook in andere onderzoeken, benchmarken e.d. worden doorgaans alleen de misdrijven mishandeling gepresenteerd. Er is daarom besloten om overeenkomstig met andere partners alleen het aantal misdrijven van mishandeling mee te tellen. De doelstelling voor het aantal misdrijven van veelvuldig door veelplegers gepleegde delicten is daarom ook aangepast. Hierbij is gekeken naar de waarden van het kalenderjaar 2013, waarop de doelstellingen gebaseerd zijn. De streefwaarde van de doelstelling veranderd hierdoor van maximaal 65 misdrijven per 1.000 inwoners naar maximaal 54 misdrijven per 1.000 inwoners. De cijfers worden met terugwerkende kracht op deze wijze gepresenteerd.

In 2017 waren er 49 misdrijven van veelplegersdelicten per 1.000 inwoners. Hiermee wordt voldaan aan de IVP-doelstelling. Het aantal veelplegersdelicten is sinds 2015 met 17% afgenomen. Dit komt met name door een afname van het aantal woninginbraken, inbraken in garages/schuurtjes/tuinhuizen, diefstallen uit/vanaf auto's en vernielingen. In de buurten Binnenstad centrum, Binnenstad oost, het Zand, Graafsebuurt noord, Orthenpoort, Rosmalen centrum, de Rompert en Orthen west vinden relatief de meeste veelplegersdelicten plaats. In deze buurten waren meer dan 75 veelplegersdelicten per 1.000 inwoners.

In afbeelding 21 wordt een overzicht gepresenteerd van de onderliggende indicatoren van de veelplegersdelicten. Per indicator worden de ontwikkelingen sinds 2013 gepresenteerd. Hoe hoger de waarde is van een delict, hoe groter het aandeel is in het cijfer veelplegersdelicten. Bijvoorbeeld diefstal uit/vanaf motorvoertuigen hebben een groter aandeel in het cijfer veelplegersdelicten dan diefstal van motorvoertuigen.

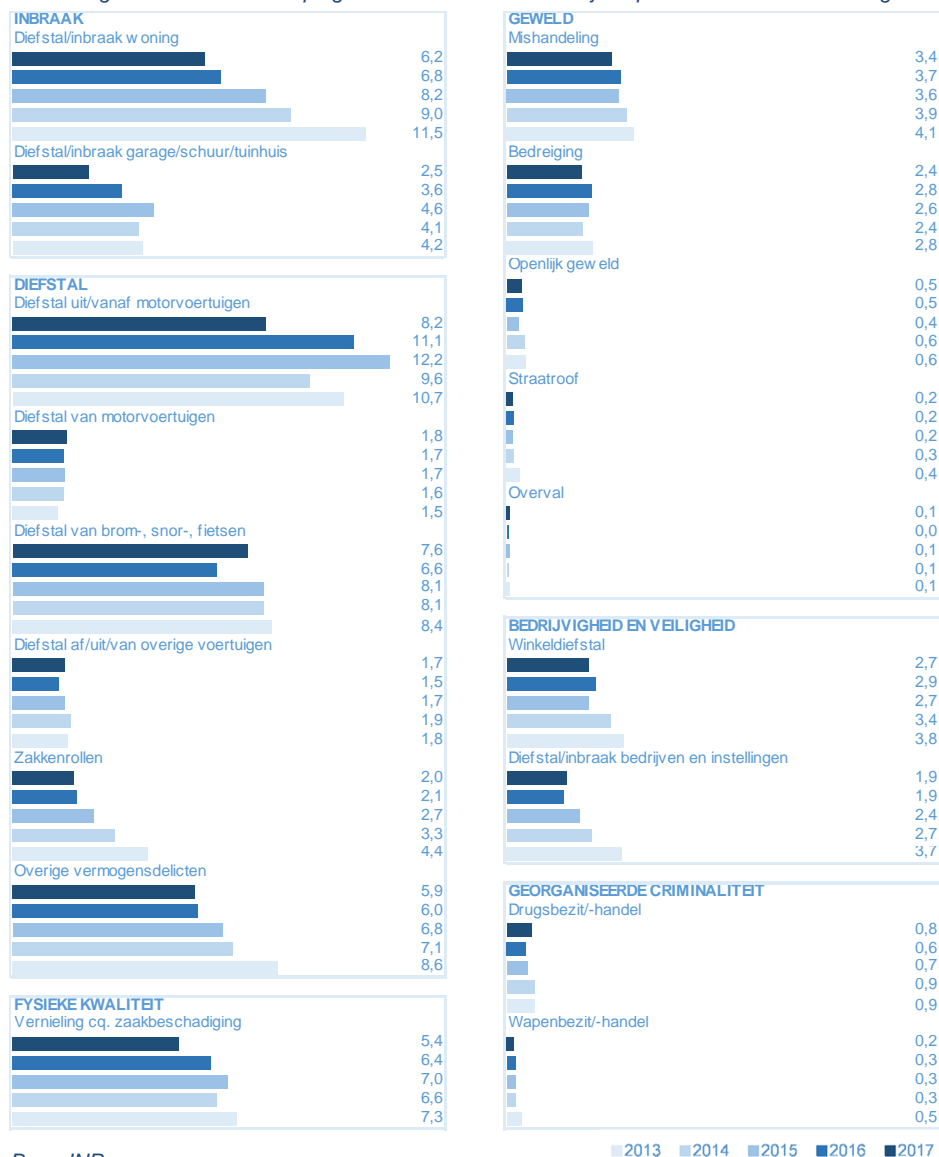
De ontwikkelingen per indicator worden besproken bij het betreffende hoofdstuk of paragraaf waar het onderwerp aan bod komt.

Afbeelding 20: Aantal misdrijven van veelplegersdelicten per 1.000 inwoners

Bron: INP

Afbeelding 21: Indicatoren veelplegersdelicten – aantal misdrijven per 1.000 inwoners/woningen

Bron: INP

3.2.3 High Impact Crimes

Woninginbraken, overvallen, straatroven en geweld hebben een grote impact op de samenleving. Deze delicten worden ook wel High Impact Crimes (HIC) genoemd. Het terugdringen van de High Impact Crimes is één van de prioriteiten van het kabinet. Gemeenten en politie hebben een belangrijke taak bij deze aanpak. In deze paragraaf gaan we dieper in op de onderliggende delicten.

Woninginbraak

Doelstelling RVP: Er zijn jaarlijks maximaal 630 (poging tot) woninginbraken in de gemeente 's-Hertogenbosch (9,4 woninginbraken per 1.000 woningen)

Doelstelling RVP: Er zijn jaarlijks maximaal 442 voltooide woninginbraken in de gemeente 's-Hertogenbosch

Doelstelling RVP: In 2018 is het ophelderingspercentage woninginbraken 11,5% (doel 2017: 10,5%)

In 2017 waren er 440 (poging tot) woninginbraken in de gemeente 's-Hertogenbosch (6,2 woninginbraken per 1.000 woningen). Dit houdt in dat er gemiddeld bij 1 op de 160 woningen in de gemeente is ingebroken, of een poging daartoe is gedaan. Bij 135 gevallen ging het om een poging tot woninginbraak en bij 305 gevallen betreft het een 'voltooide' woninginbraak. Hiermee wordt voldaan aan de doelstellingen uit het RVP.

Het aantal (poging tot) woninginbraken is in twee jaar tijd met 23% afgenomen. Het aantal inbraken in garages, schuurtjes, tuinhuisen en dergelijke daalde in dezelfde periode zelfs met 45%.

Wel worden er sinds twee jaar minder woninginbraken opgehelderd. In 2015 werd 17,3% van de woninginbraken opgehelderd. Dit is afgenomen naar 8,0% in 2017. Hiermee wordt niet voldaan aan de doelstelling uit het RVP (min. 10,5%).

Tabel 7: Aantal misdrijven van diefstal/inbraak woning

	2013	2014	2015	2016	2017
(Poging tot) woninginbraak	774	617	568	471	440
– Poging tot woninginbraak	235	186	210	154	135
– Voltooide woninginbraak	539	431	358	317	305
– % voltooide woninginbraak	69,6%	69,9%	63,0%	67,3%	69,3%
Ophelderingspercentage	10,2%	14,4%	17,3%	9,1%	8,0%

Bron: INP

Het afgelopen jaar was het aantal woninginbraken relatief het hoogst in de buurten Binnenstad oost, de Buitenpepers en het landelijk gebied Vinkel. In deze buurten vonden tussen de 15 en 17 woninginbraken per 1.000 woningen plaats. Dit komt neer op gemiddeld 1 inbraak per 61 woningen.

Aan de respondenten zijn enkele vragen over woninginbraak voorgelegd. Gemiddeld 4% van de respondenten geeft aan dat er het afgelopen jaar bij hen is ingebroken (zie § 3.2.1). Bij iets minder dan de helft (44%) is er toen daadwerkelijk iets uit de woning gestolen. Ruim driekwart (78%) heeft het voorval doorgegeven aan de politie.

Acht procent van de respondenten geeft aan dat er *vaak* woninginbraken zijn in hun buurt. In De Groote Wielen (14%) en Empel (20%) geven relatief veel respondenten aan dat woninginbraak *vaak* voorkomt in hun buurt. De hoge score van Empel is niet opvallend; van alle wijken vinden in Empel relatief de meeste inbraken plaats. Maar de hoge score in De Groote Wielen is wel opvallend. In de jaren 2013 tot en met 2016 was dit elk jaar de wijk met de minste woninginbraken. Ook in 2017 ligt het aandeel woninginbraken hier laag; alleen in Engelen waren minder inbraken dan in De Groote Wielen.

Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. Het aanpakken van woninginbraak staat op de eerste plek.

De kans op woninginbraak neemt af wanneer een woning voldoet aan het Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW). Inwoners van de gemeente kunnen gratis preventieadvies en beveiligingstips krijgen. Een speciaal opgeleide preventieadviseur gaat bij mensen thuis langs. Deze vertelt welke maatregelen mensen kunnen nemen om hun woning veiliger te maken. In 2017 hebben 396 huishoudens een bezoek gehad van de preventieadviseur. In het najaar van 2017 heeft er een evaluatie naar de preventieadviezen plaatsgevonden⁹. Het preventieadvies en preventieadviseur worden positief beoordeeld. In totaal heeft zo'n zestig procent van de respondenten het advies van de preventieadviseur (deels) opgevolgd.

De gemeente, BrabantWonen en Zayaz krijgen regelmatig vragen over het vergroten van de veiligheid van brandgangen en achterpaden bij woningen. Bijvoorbeeld door het plaatsen van poorten of het aanbrengen van verlichting. De gemeente en corporaties denken met bewoners mee hoe zij de brandgang bij hun woning veiliger kunnen maken. Dit kan zijn het plaatsen van verlichting, spiegels, lage hekjes aan de buitenzijde, een hek in het midden van het achterpad of afsluiting van het achterpad door middel van poorten aan de buitenzijde. Dit kan alleen bij voldoende draagvlak onder bewoners. In 2017 zijn er 2 initiatieven gerealiseerd.

Het onderwerp woninginbraak houdt onverminderd aandacht. Het aanbod voor gratis preventieadvies wordt voortgezet. Door middel van 'De Bossche Buurttent' wordt wekelijks op hotspots voorlichting/informatie verschaft aan buurtbewoners over inbraakpreventie. Binnen het gemeente brede platform woninginbraken wordt in samenwerking met politie, OM en woningcorporaties stadsbreed kennis en informatie over inbraakpreventie samengebracht en uitgedragen zodat (wijk)professionals en huurders/inwoners woninginbraken zo goed mogelijk tegen kunnen gaan. Onderzocht wordt of het bestuursrecht ingezet kan worden als iemand met inbrekerswerktuigen wordt aangetroffen. Ook de aanpak van heling, welke in de afgelopen jaren is geïmplementeerd, wordt voortgezet en waar mogelijk uitgebreid.

⁹ Bron: Evaluatie preventieadviezen (november 2017)

Er wordt actief ingezet op burgerparticipatie, onder andere door het Buurt Informatie Netwerk (BIN), de Bossche Buurttent en buurtpreventieteams onder de noemer 'Samen zien we meer'. (zie §3.1.2).

Overvallen

✓ **Doelstelling RVP:** Er zijn jaarlijks maximaal 12 overvallen in de gemeente 's-Hertogenbosch.

✗ **Doelstelling RVP:** Het ophelderingspercentage overvallen is jaarlijks 45%.

In 2017 waren er in de gemeente 's-Hertogenbosch 11 overvallen. Volgens de RVP-doelstelling zijn er jaarlijks maximaal 12 overvallen. Hier wordt aan voldaan. Wel is er sprake van een stijging ten opzichte van vorig jaar; in 2016 waren er in totaal 5 overvallen.

In 2017 waren er 4 woningovervallen, 2 overvallen op geld- en waarde-transporten en 5 overvallen op overige objecten. Van deze overvallen is 18,2% opgehelderd. Hiermee wordt niet voldaan aan de RVP-doelstelling (min. 45%).

Tabel 8: Aantal misdrijven van overval

	2013	2014	2015	2016	2017
Overvallen	15	9	14	5	11
– Overval in woning	8	5	4	1	4
– Overval op geld- of waardetransport	0	0	1	2	2
– Overval op overige objecten	7	4	9	2	5
Ophelderingspercentage	40,0%	55,6%	28,6%	80,0%	18,2%

Bron: INP

Tabel 9: Aantal misdrijven van straatroof

	2013	2014	2015	2016	2017
Straatroof	61	39	31	35	31
Ophelderingspercentage	39,3%	17,9%	12,9%	22,9%	29,0%

Bron: INP

Straatroven

✓ **Doelstelling RVP:** Er zijn jaarlijks maximaal 50 straatroven in de gemeente 's-Hertogenbosch.

✓ **Doelstelling RVP:** Het ophelderingspercentage straatroven is jaarlijks 20%.

In 2017 waren er in de gemeente 's-Hertogenbosch 31 straatroven. Dit is 11% minder dan vorig jaar. De meeste straatroven vonden plaats in de Binnenstad (16). Ook vonden er in de Binnenstad meer straatroven plaats dan in 2016 (+4). In 2017 werd 29% van de straatroven opgehelderd.

Volgens de RVP-doelstellingen zijn er jaarlijks maximaal 50 straatroven en wordt minimaal 20% van de straatroven opgehelderd. Aan beide doelstellingen wordt voldaan.

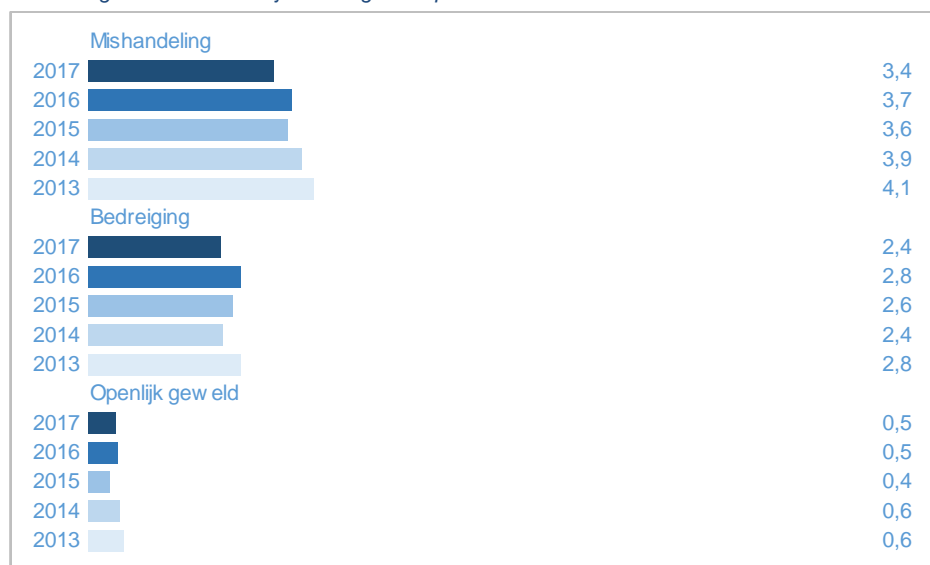
Volgens één procent van de respondenten komt straatroof in hun buurt vaak voor. Twee procent van de respondenten geeft aan in het afgelopen jaar zelf slachtoffer te zijn geworden van een (poging tot) zakkenrollen of beroving (zie § 3.2.1). Bij ongeveer zeventig procent is er toen daadwerkelijk iets van hen gestolen. Ongeveer tachtig procent geeft aan dat dit gebeurde in de gemeente 's-Hertogenbosch; veertig procent geeft aan dat dit was in de eigen buurt. Het vaakst gebeurde dit in een winkel (36%), op straat (23%) of in een horecagelegenheid (9%). Ruim de helft (55%) van de slachtoffers heeft het voorval doorgegeven aan de politie.

Geweld

Geweld is een breed begrip. We maken daarom onderscheid tussen enkele varianten van geweld: bedreiging, mishandeling¹⁰ en openlijk geweld. In 2017 waren er 3,4 mishandelingen per 1.000 inwoners en 2,4 bedreigingen per 1.000 inwoners. Bij beide delicten is het aantal misdrijven het afgelopen jaar afgenomen, met respectievelijk 8% en 11%.

Het aantal misdrijven van openlijk geweld is niet noemenswaardig veranderd. In 2017 betrof dit 0,5 misdrijven per 1.000 inwoners.

Afbeelding 22: Aantal misdrijven van geweld per 1.000 inwoners

Bron: INP

¹⁰ Voorheen werd er voor mishandeling gerapporteerd op het aantal incidenten van 'schietspartij', 'vechtpartij', 'steekpartij' en 'ruzie/twist' zonder gevolgen en het aantal misdrijven van 'eenvoudige mishandeling', 'zware mishandeling' en 'overige mishandeling'. Dit was overeenkomstig met het VNG-INP model. De samenstelling van het cijfer komt echter niet overeen met de cijfers die de politie zelf presenteert. Ook in andere onderzoeken, benchmarken e.d. worden doorgaans alleen de misdrijven mishandeling gepresenteerd. Er is daarom besloten om overeenkomstig met andere partners alleen het aantal misdrijven van mishandeling mee te tellen.

Het aantal geweldsmisdrijven in het hoogst in de Binnenstad. Dit heeft te maken met de concentratie mensen, vooral tijdens de uitgaansuren waarbij in veel gevallen alcohol en/of drugs in het spel is. Politie, OM, gemeente en Koninklijke Horeca Nederland afdeling 's-Hertogenbosch en Rosmalen hebben afspraken gemaakt over de verbetering van de veiligheid tijdens het uitgaan (zie H4).

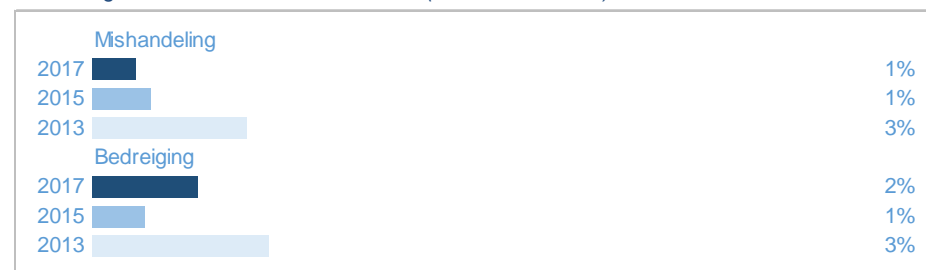
Doelstelling IVP: In 2018 vindt maximaal 2% van de respondenten dat bedreiging vaak voorkomt in de eigen buurt.

Volgens 2% van de respondenten komt bedreiging *vaak* voor in hun buurt. In 2015 gaf 1% van de respondenten dit nog aan. Ondanks de toename wordt er wel voldaan aan de IVP-doelstelling.

Verder geeft 1% van de respondenten aan dat mishandeling in hun buurt *vaak* voorkomt. Dit is vergelijkbaar met twee jaar geleden.

In de Sprookjesbuurt, Graafsebuurt zuid en Binnenstad oost geven relatief veel respondenten aan dat mishandelingen én bedreigingen *vaak* voorkomen in hun buurt. Daarnaast ervaren ook respondenten van de Hambaken meer dan gemiddeld *vaak* bedreiging in hun buurt.

Afbeelding 23: Gewelddelicten in de buurt (% komt vaak voor)

Bron: L&V

Zes procent van de respondenten geeft aan in het afgelopen jaar zelf slachtoffer te zijn geworden van bedreiging of mishandeling. Van deze groep is één op de vijf daadwerkelijk aangevallen of mishandeld; bij vier op de vijf bleef het bij bedreiging. Ongeveer negentig procent geeft aan dat het voorval gebeurde in de gemeente 's-Hertogenbosch; driekwart geeft aan dat dit was in de eigen buurt. Het gebeurde het vaakst op straat (56%) of thuis (26%). Twee op de vijf personen kende de dader(s). Hiervan geeft twee derde aan dat het om een buurtgenoot ging en elf procent om een (ex-)partner of familielid. Minder dan de helft (43%) van de slachtoffers heeft het voorval doorgegeven aan de politie.

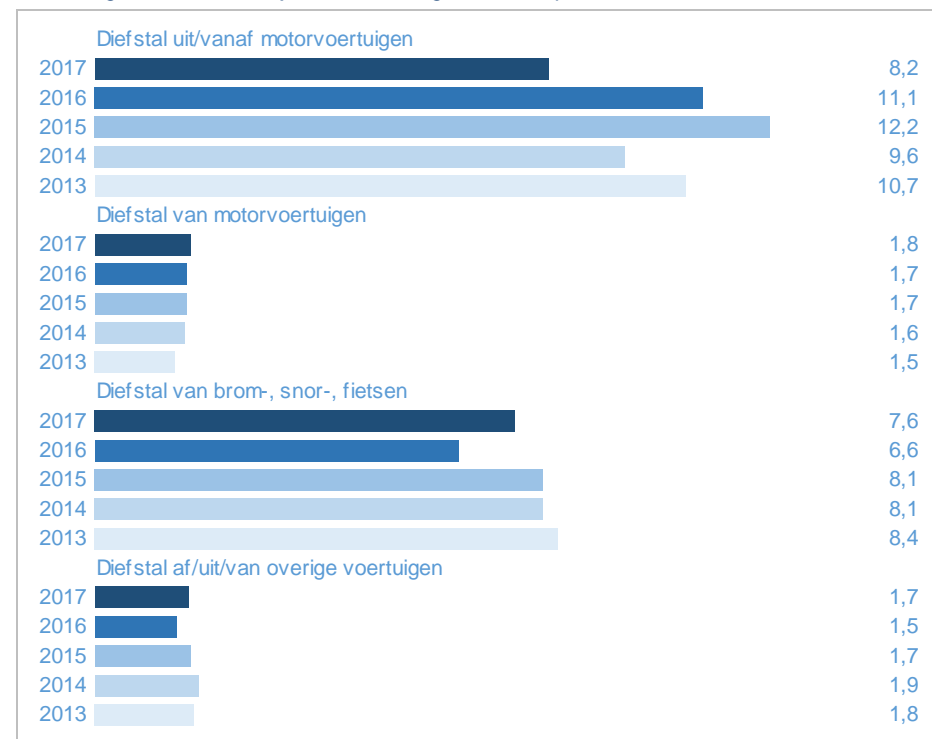
3.2.4 Voertuigcriminaliteit

Onder voertuigcriminaliteit rekenen we de diefstal van voertuigen (fietsen, brommers, motoren, auto's, etc.), diefstal uit voertuigen, maar ook diefstallen vanaf voertuigen, zoals airbags, wioldoppen en andere auto-onderdelen. In deze paragraaf gaan we dieper in op de onderliggende delicten.

Diefstal uit en vanaf auto's

Het aantal diefstallen uit en vanaf personenauto's is het afgelopen jaar met een kwart afgenomen, van 11,1 naar 8,2 misdrijven per 1.000 inwoners. Gemiddeld genomen zien we in alle wijken een daling van het aantal diefstallen uit en vanaf auto's, met uitzondering van de Graafsepoort. In deze wijk zien we een stijging in de buurten Graafsebuurt zuid, Graafsebuurt noord en Aawijk noord. Ook in andere buurten zien we een toename van het aantal diefstallen uit en vanaf auto's. De grootste toenames zien we in de buurten De Hofstad, Grevelingen, Lokeren en Deutenen. In deze buurten is het aantal diefstallen in een jaar tijd ten minste verdubbeld. In 2017 vonden relatief de meeste diefstallen plaats in Deutenen en het Paleiskwartier, met meer dan 20 misdrijven per 1.000 inwoners.

Afbeelding 24: Aantal misdrijven van voertuigcriminaliteit per 1.000 inwoners

Bron: INP

Negen procent van de respondenten geeft aan dat zij of iemand anders uit hun huishouden het afgelopen jaar slachtoffer is geworden van diefstal uit of vanaf hun auto. Hierbij ging het bij 44% om een voertuig dat op naam stond van de respondent, bij 18% om een voertuig van iemand anders uit het huishouden en bij 14% om een lease-auto. Bij de rest ging het om een voertuig van iemand anders. De diefstallen gebeurden het vaakst in de eigen buurt (90%). Van de slachtoffers heeft 70% het voorval doorgegeven aan de politie.

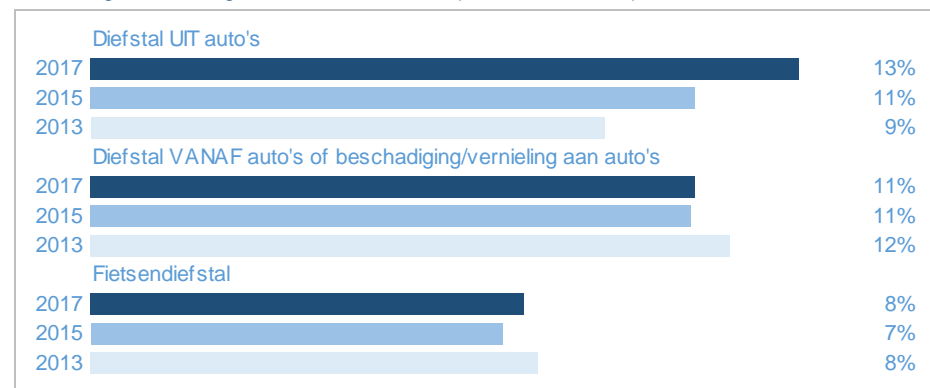
Sinds 2013 geven meer respondenten aan dat diefstal UIT auto's vaak voorkomt in hun buurt. Dit aandeel steeg tussen 2013 en 2017 van 9% naar 13%. Dit is enigszins opvallend omdat de politie ten opzichte van twee jaar geleden minder diefstallen uit en vanaf auto's registreerde. Mogelijk is er sprake van een 'na-ijleffect' van de toename van diefstallen uit en vanaf auto's in 2015. Daarnaast geeft 11% van de respondenten aan dat beschadiging of vernieling aan auto's of diefstal vanaf auto's (bijvoorbeeld van wioldoppen of spiegels) vaak voorkomt in hun buurt.

Dat er veel auto-inbraken zijn in de buurt wordt vooral aangegeven door respondenten uit de buurten de Hoven, Maasakker, Empel oost, Lokeren en Kruiskamp. Minimaal een kwart van de respondenten uit deze buurten geeft dit aan. Als deze buurten worden vergeleken met de politieregistraties, dan zijn – behalve in de Hoven – voor deze buurten sinds 2015 voor minimaal één jaar meer auto-inbraken dan gemiddeld in de gemeente geregistreerd.

Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. Het aanpakken van diefstallen uit auto's en het aanpakken van beschadiging of vernieling aan auto's of diefstal vanaf auto's staan op respectievelijk de tweede en derde plek.

In 2017 is gestart met de uitvoering van het Plan van Aanpak auto-inbraak 2017-2018. Er is een schouw uitgevoerd in de Binnenstad, er zijn spiegelhangers beschikbaar gekomen en de autobranche is deels aangesloten op het Digitaal Opkopers Register (DOR). Het onderwerp auto-inbraken is ook in 2018 speerpunt. Belangrijkste activiteiten die nog afgerond moeten worden in 2018 zijn de aansluiting van de autobranche op het DOR, de uitrol van de campagne Stop Autokraak in de Binnenstad in samenwerking met de particuliere sector en de mogelijkheden van track en trace bij herhaald slachtofferschap. Dit om het aantal auto-inbraken duurzaam terug te brengen.

Afbeelding 25: Voertuigcriminaliteit in de buurt (% komt vaak voor)

Bron: L&V

Fietsendiefstal

In 2017 waren er 7,6 fietsendiefstallen per 1.000 inwoners. Het afgelopen jaar is het aantal fietsendiefstallen met 16% toegenomen. Wel bevindt het aantal fietsendiefstallen zich nog onder het niveau van 2015.

Het aantal fietsendiefstallen is het hoogst in de buurten Binnenstad centrum, Binnenstad oost, het Zand, Paleiskwartier, Rosmalen centrum en Orthenpoort. De verklaring hiervoor ligt in het aantal gestalde fietsen in het centrumgebied en rondom de treinstations 's-Hertogenbosch en Rosmalen.

In 2017 gaf 8% van de respondenten aan dat zij of iemand anders uit het huishouden het afgelopen jaar slachtoffer is geworden van fietsendiefstal. Hierbij ging het bij de helft om een fiets van henzelf en bij 36% om een fiets van iemand anders uit het huishouden. Bij de rest ging het om een fiets van iemand anders buiten het huishouden. De diefstallen gebeurden het vaakst in de eigen buurt (64%), gevolgd door ergens anders in de gemeente (30%). Bijna de helft van de respondenten (47%) heeft het voorval doorgegeven aan de politie.

Volgens 8% van de respondenten komt fietsendiefstal vaak voor in hun buurt. Dat er veel fietsendiefstallen zijn wordt vooral aangegeven door respondenten uit de buurten Binnenstad centrum, Binnenstad oost, de Hofstad, het Zand, Paleiskwartier, de Hambaken en Aawijk noord. Minimaal 15% van de respondenten uit deze buurten geeft dit aan. De twee laatst genoemde buurten zijn opvallend. Hier worden sinds 2013 minder fietsendiefstallen geregistreerd door de politie dan gemiddeld in de gemeente.

In de Binnenstad zijn vier gratis bewaakte fietsenstallingen. Men kan de fiets gratis stallen in de Kerkstraat, Wolvenhoek, Burgemeester Loeffplein en Stationsplein. De huidige stallingen kennen doorgaans een goede bezetting en worden met name goed gebruikt tijdens evenementen.

Het fietsdiefstalpreventieteam speelt onder andere actief in op de hotspots die in beeld zijn vanuit aangifteoverzichten. Daarnaast zijn zij actief op de plekken waar veel fietsen worden gestald. Naast het actief zoeken naar gestolen fietsen houden zij ook toezicht.

Diefstal van motorvoertuigen

In 2017 registreerde de politie in totaal 269 diefstallen van motorvoertuigen. Dit is 5% meer dan vorig jaar. Ten opzichte van vijf jaar geleden gaat het om een stijging van 23%. In 2017 ging het hierbij voor 80% om autodiefstal, 13% om motordiefstal en 7% om diefstal van vracht-/bestelwagens.

De ontwikkeling in 's-Hertogenbosch gaat tegen de landelijke trend in. In Nederland daalde het aantal diefstallen van personenauto's de afgelopen vijf jaar met 32%. Volgens het CBS is de kans dat je auto gestolen werd in Noord-Brabant in 2017 het grootst in 's-Hertogenbosch. Landelijk gezien staat de gemeente op plek 6 met absoluut de meeste autodiefstallen (bron: CBS).

Twee procent van de respondenten geeft aan dat er van henzelf of van iemand anders uit het huishouden het afgelopen jaar een auto is gestolen. Hierbij ging het bij circa veertig procent om een voertuig dat op naam stond van de respondent, bij twintig procent om een voertuig van iemand anders uit het huishouden en bij tien procent om een lease-auto. Bij de rest ging het om een voertuig van iemand anders. De diefstallen gebeurden het vaakst in de eigen buurt (78%) of ergens anders in de gemeente (18%). 84% van de respondenten heeft het voorval doorgegeven aan de politie.

Diefstal af/uit/van andere motorvoertuigen

In 2017 werden er bij de politie 1,7 diefstallen af, uit of van overige voertuigen geregistreerd per 1.000 inwoners. Dit is al enkele jaren ongeveer hetzelfde.

Twee procent van de respondenten geeft aan dat er van henzelf of van iemand anders uit het huishouden het afgelopen jaar een motor, scooter, bromfiets of ander motorvoertuig is gestolen. Hierbij ging het bij circa veertig procent om een voertuig dat op naam stond van de respondent en bij een kwart om een voertuig van iemand anders uit het huishouden. Bij de rest ging het om een voertuig van iemand anders. Het ging voornamelijk om scooters, bromfietsen en snorfietsen (67%), maar ook om motors (12%) of andere motorvoertuigen (20%). De diefstallen gebeurden het vaakst in de eigen buurt (77%) of ergens anders in de gemeente (18%). 78% van de respondenten heeft het voorval doorgegeven aan de politie.

3.2.5 Cybercrime

In de landelijke veiligheidsmonitor wordt naast slachtofferschap van 'traditionele' criminaliteit ook aandacht besteed aan slachtofferschap van cybercrime¹¹. Dat wil zeggen criminaliteit die te maken heeft met internet of andere digitale informatiedragers.

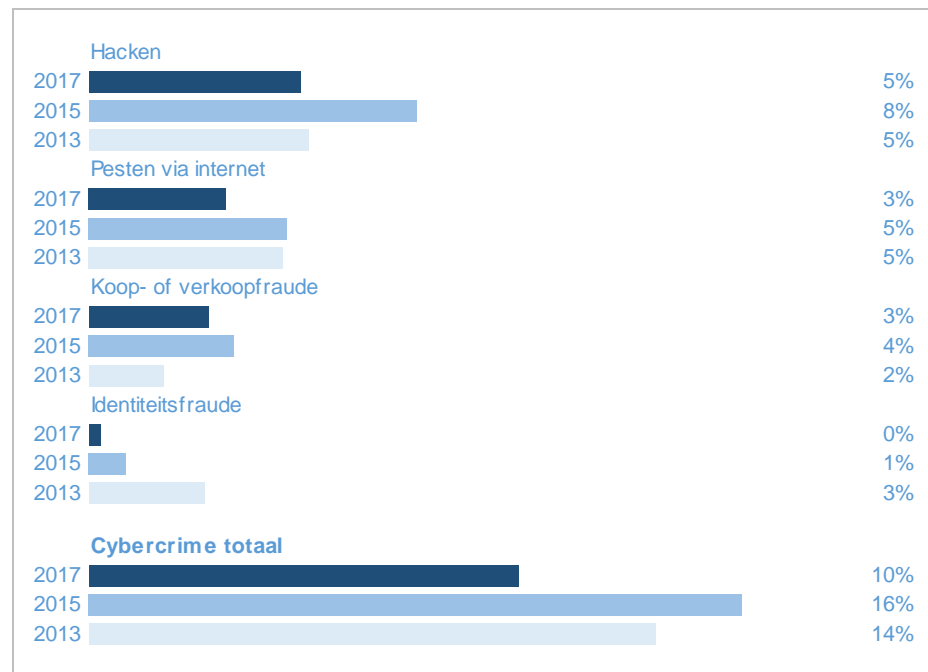
De eerste vorm van cybercrime die is onderzocht is (digitale) identiteitsfraude, dat wil zeggen gebruik zonder toestemming van persoonsgegevens voor financieel gewin. In de context van cybercrime gaat het dan enerzijds om 'skimming', het kopiëren van een bankpas of creditcard in een winkel of bij een pinautomaat, en anderzijds om 'phishing/pharming', het kopiëren van betalingsinformatie via het internet, bijvoorbeeld via een gehackte computer of via een valse website. In 2017 werd minder dan één procent van de respondenten uit 's-Hertogenbosch hier slachtoffer van. Dit is lager dan in 2013. Ook landelijk daalde het aantal slachtoffers. Landelijk wordt de afname veroorzaakt doordat minder mensen slachtoffer werden van skimming.

Een tweede vorm van cybercrime die is onderzocht is koop- en verkoopfraude via het internet. Hierbij gaat het om het niet leveren van gekochte goederen of diensten (koopfraude) en/of het niet betalen voor geleverde goederen of diensten (verkoopfraude). Landelijk komt koopfraude veel meer voor dan verkoopfraude. In 2017 werd 3% van de Bossche respondenten slachtoffer van koop- en/of verkoopfraude. In 2013 was dit nog 2%.

Bij 'hacken' gaat het om het met kwade bedoelingen inbreken of inloggen op iemands computer, e-mailaccount, website of profielsite (bijvoorbeeld Facebook, Twitter). In 2017 werd 5% van de Bossche respondenten hier slachtoffer van. In 2015 was dit nog 8%. Landelijk was in de meeste gevallen sprake van inbreken op een website of profielsite.

¹¹ De definitie cybercrime van het OM is 'smaller' dan gehanteerd in de landelijke veiligheidsmonitor (zie H5).

Afbeelding 26: slachtoffer van cybercrime in de afgelopen 12 maanden (% ja)

Bron: Veiligheidsmonitor 2017 CBS (maart 2018)

Onder cyberpesten, pesten via het internet, worden in de landelijke veiligheidsmonitor verschillende verschijningsvormen geschaard, variërend van laster en stalken tot chantage/afpersing en bedreiging met geweld. In 's-Hertogenbosch werd 3% van de (volwassen) respondenten hier slachtoffer van. Dit is lager dan in 2015. Landelijk komen laster en andere (dan de genoemde) vormen van cyberpesten het meest voor, gevolgd door stalken, bedreiging met geweld en chantage.

In totaal werd 10% van de respondenten slachtoffer van de hiervoor genoemde cybercrime delicten. In 2015 was dit nog 16%. Landelijk werd gemiddeld 11% slachtoffer van cybercrime.

3.2.6 Aanpak vermogens-/veelplegerscriminaliteit

De gemeente 's-Hertogenbosch en partners voeren verschillende persoons- en gebiedsgerichte aanpakken uit. Hieronder worden enkele aanpakken besproken.

Top X aanpak

Top X is een aanpak op notoire High Impact Crime plegers. Het uitgangspunt voor de Top X aanpak is een door de politie digitaal gegenereerde lijst met individuen. Deze lijst wordt twee maal per jaar door de politie opgemaakt. Per gemeente wordt bepaald welke individuen van de lijst het meest relevant zijn om te voorzien van een persoonsgebonden aanpak. De uitvoering van deze Top X aanpak is belegd in het Veiligheidshuis. De werkwijze van het Veiligheidshuis vormt hierbij de basis.

Veiligheidshuis

Het Veiligheidshuis 's-Hertogenbosch en omgeving heeft de afgelopen jaren al ervaring opgedaan met de persoonsgerichte aanpak (PGA) en werkt conform het landelijk kader Veiligheidshuizen. Dat betekent dat er een structuur is waarbij indien reguliere samenwerking c.q. afstemming niet leidt tot een effectieve gezamenlijke aanpak van de problematiek, wordt opgeschaald naar het Veiligheidshuis.

Zowel vanuit de wijk als vanuit de justitiële partners is deze opschaling mogelijk. Dat betekent dat het Veiligheidshuis probleem gestuurd en oplossingsgericht werkt.

Bureau Nazorg

Bureau Nazorg geeft invulling aan de gemeentelijke verantwoordelijkheid om nazorg te bieden aan (ex-)gedetineerden en zo recidive tegen te gaan. Het Bureau onderhoudt de contacten met penitentiaire inrichtingen en waarschuwt de gemeente van herkomst als een gedetineerde vrij komt.

De positie van Bureau Nazorg is stevig verankerd in het sociale- en veiligheidsdomein. De justitiële ketenpartners in de stad en de reguliere hulpverlening maken goed gebruik van de diensten van Bureau nazorg. Dit zorgt voor een goede aansluiting tussen repressie en preventie. Bureau Nazorg levert nog steeds maatwerk in de complexe casuïstiek en probeert de eenvoudige casuïstiek over te dragen aan de SWT's of Bosch Wijzer. Bureau Nazorg blijft innoveren en kijken waar kansen liggen om, vraaggericht, antwoorden te geven op vragen van ex-gedetineerden. Dit gebruikmakend van de mogelijkheden die zij ter beschikking heeft en met medewerking en inzet van partners in de stad. Het Re-integratiecentrum (RIC) heeft hier een belangrijke rol in. In 2018 wordt onderzocht of een meer nadrukkelijke samenwerking met het CVTB mogelijk is. Dit in verband met de overlappende doelgroep en vergelijkbare werkwijze.

Aanpak complexe casuïstiek en voorkoming van escalatie

De verbinding tussen het sociaal- en veiligheidsdomein is belangrijk. De aanpak van verschillende belangrijke veiligheidsthema's, zoals huiselijk geweld, woonoverlast, jeugdoverlast, personen met verward gedrag is ondenkbaar zonder een goede samenwerking tussen beide domeinen. Op beleidsmatig niveau is de samenwerking binnen de gemeente tussen het sociaal- en veiligheidsdomein geïntensiveerd.

Op casusniveau is er gewerkt aan een gemeentebreed escalatiemodel. Uitgangspunt is om problemen te voorkomen en als ze zich voordoen tijdig te signaleren. Om escalatie te voorkomen is het van belang dat ketenpartners awareness krijgen voor het belang van vroegsignalering en preventie van escalatie. Een helder escalatiemodel voor op- en afschaling is essentieel voor de preventie van escalatie. De gemeente 's-Hertogenbosch werkt met een escalatiemodel voor alle ketenpartners op basis van het AVE-model (Aanpak ter Voorkoming van Escalatie) .

De AVE-aanpak sluit aan bij de 3D-aanpak van gemeenten en bij de ketens van politie en justitie. Het doel van het escalatiemodel is het voorkomen van een dreigende escalerende situatie en het beperken en beëindigen van een escalerende situatie. Het begrip escalatie heeft twee betekenissen:

- In een gezin of huishouden lopen de zaken uit de hand (geweld, misbruik, ruzie, overlast e.d.)
- De opschaling van een interventie. Hiervan is sprake als de hulpverlening moet opschalen naar een hoger niveau van expertise of een specifieke voorziening moet inzetten.

AVE beoogt stagnerende samenwerking en ineffectiviteit in de hulpverlening te voorkomen. In overleg met de partners dient duidelijkheid te zijn over verantwoordelijkheid en bevoegdheden per AVE fase. AVE kent vier fasen. In elke fase neemt het regievermogen van de burger af. Bij AVE1 heeft de burger totale regie. Bij AVE2 is aanvulling of ondersteuning nodig. Bij AVE3 en AVE4 is overname van de regie noodzakelijk, in het belang van de burger en de veiligheid.

3.3 Problematische jeugd en jeugdgroepen

'We investeren meest effectief in onze toekomst, ook onze toekomstige veiligheid, door samen met onze partners jeugdoverlast en –criminaliteit te voorkomen dan wel aan te pakken. We richten ons zowel op groepen als individuen.'

Doelstelling 2018

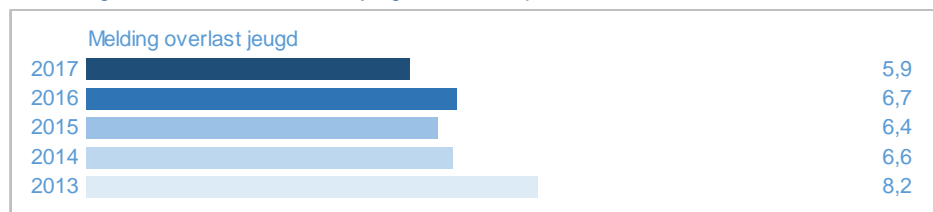
'Jeugdoverlast en –criminaliteit nemen verder af, bewoners worden er minder mee geconfronteerd. Aan de daderkant (in zekere zin ook slachtoffer): een dusdanig systeem dat er minder recidive is en jonge 'talentvolle' daders minder kans krijgen hun talenten te ontplooiën. We investeren in de weerbaarheid van deze jongeren, en daarmee in hun en onze toekomst.'

✓ **Doelstelling IVP:** In 2018 zijn er maximaal 7,5 incidenten van jeugdoverlast per 1.000 inwoners.

✓ **Doelstelling RVP:** In 2018 zijn er maximaal 896 incidenten van jeugdoverlast in de gemeente 's-Hertogenbosch (doel 2017: 921).

In 2017 waren er 898 incidenten van jongerenoverlast. Dit komt neer op 5,9 incidenten per 1.000 inwoners. Hiermee wordt voldaan aan de doelstellingen uit het IVP en RVP. Het aantal incidenten van jongerenoverlast is ten opzichte van 2016 met 12% afgenomen.

Afbeelding 27: Aantal incidenten van jongerenoverlast per 1.000 inwoners

Bron: INP

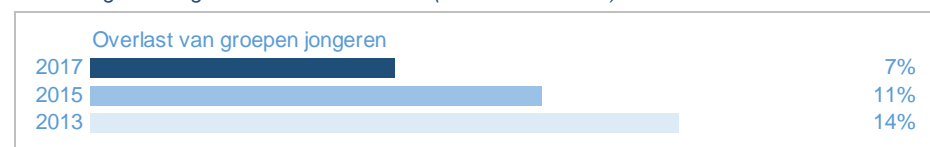
Op verschillende plekken in de gemeente is de jongerenoverlast hoger dan gemiddeld. Bijvoorbeeld in de buurten Binnenstad centrum, Bazeldonk, Graafsebuurt noord, de Vliert, de Herven, de Slagen, de Rompert, de Hambaken, Rosmalen centrum, Overlaet west en het Paleiskwartier. In deze buurten werden in 2017 meer dan 10 incidenten van jongerenoverlast per 1.000 inwoners geregistreerd.

✓ **Doelstelling IVP:** In 2018 vindt maximaal 12% van de respondenten dat overlast van groepen jongeren vaak voorkomt in de eigen buurt.

Het aantal respondenten dat vaak jongerenoverlast ervaart in de eigen buurt, is in vier jaar tijd gehalveerd. In 2017 vindt gemiddeld 7% van de respondenten dat overlast van groepen jongeren vaak voorkomt in hun buurt. Hiermee wordt ruim voldaan aan de IVP-doelstelling.

De meeste overlast wordt ervaren in de buurten Binnenstad centrum, Binnenstad oost, de Hofstad, de Rompert, de Sprookjesbuurt, de Muziek-instrumentenbuurt, de Edelstenenbuurt en het Paleiskwartier. In deze buurten ervaart minimaal 15% van de respondenten vaak overlast van groepen jongeren in de buurt.

Afbeelding 28: Jongerenoverlast in de buurt (% komt vaak voor)

Bron: L&V

Acht procent van de respondenten voelt zich vaak onveilig op plekken waar groepen jongeren ronhangen. Dit is vergelijkbaar met twee jaar geleden. In een aantal buurten voelen meer mensen zich onveilig dan gemiddeld. Bijvoorbeeld in de Gestelse Buurt, Orthenpoort, de Slagen, de Edelstenenbuurt, Abdijenbuurt en de Kruiskamp. In deze buurten voelt ten minste 15% van de respondenten zich vaak onveilig op plekken waar groepen jongeren rondhangen.

In januari 2017 zijn er nieuwe jeugdprofessionals geformeerd in het team PowerUp073. Dit is een samenwerking tussen jongerenwerk van Divers en Noorderpoort (JC), JPP van Juvans en sportwerkers van de gemeente. De aansturing is vanuit de gemeente georganiseerd. De teams zijn gemeente dekkend. In januari is ook een Stedelijk Hotspot Overleg ingesteld. Aan dat overleg nemen deel: teamleiding PowerUp073, politie en straatcoaches en wordt voorgezeten door de beleidsverantwoordelijke vanuit OOV. In dit overleg wordt zicht gehouden op alle plekken in de gemeente waar jeugd(groepen) zich manifesteren en wordt bepaald hoe daarop wordt geïntervenieerd, bijvoorbeeld het aanvragen van een groepsscan en de regievoering op aanpakken.

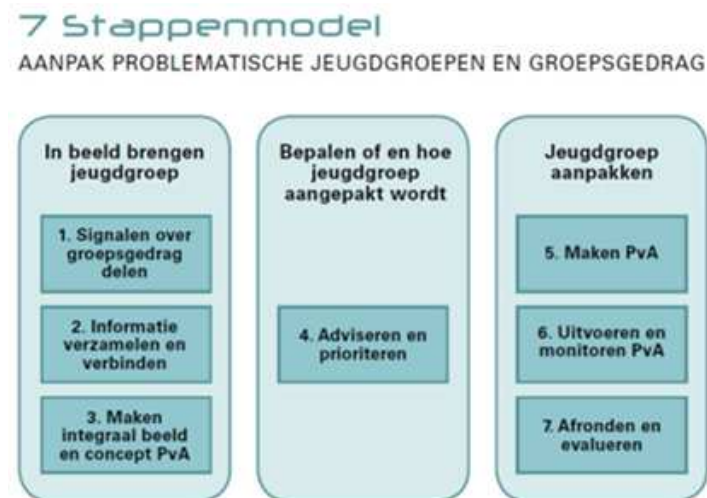
Integrale aanpak jongeren in de Hambaken en West

Uit de wijken West en Hambaken komen signalen dat er op steeds jongere leeftijd sprake is van beïnvloeding door oudere jeugd en dat jongeren steeds vroeger in hun leven in aanraking komen met criminaliteit, verslaving en overlast. Dit heeft effect op het ontwikkelperspectief van jongeren. Dit uit zich in een hoger aantal schoolverlaters, een zwaardere druk op specialistische jeugdhulp in met name Hambaken en een groeiend aantal jongeren dat zich in verenigingsverband bezig houdt met criminaliteit in met name West¹².

Er wordt om die reden ingezet op een integrale aanpak om het ontwikkelperspectief van jongeren in deze wijken te vergroten en op het voorkomen dat jongeren de overstap maken naar criminaliteit. Er wordt meer preventief ingezet. In beide wijken gaan uitvoeringsprofessionals op basis van een integrale aanpak als sterke alliantie samenwerken. De actoren en activiteiten binnen de alliantie van de Hambaken verschillen van de actoren en activiteiten binnen de alliantie van West. Specifieke problemen krijgen hierdoor een specifieke aanpak met partners uit de eigen wijk.

De focus ligt bij het verstevigen van de samenwerking tussen uitvoeringsprofessionals in de wijk en het plegen van interventies in de verschillende leefgebieden waarin de jongere zich beweegt. Er wordt stevig ingezet op het creëren van een vertrouwensband tussen het gezin, de jongere en de uitvoeringsprofessionals in de wijk. Dit door outreachend te werken en zo preventief mogelijk jongeren te activeren en motiveren in hun eigen ontwikkeling.

Om deze situatie te bereiken is naast de inzet van het PowerUp073 team Noord ook de inzet van expertise van Hambaken Gym, leerplicht, wijkagent, medewerkers van het SWT en wijkwerkers uit het buurtteam van belang. De verwachting is dat deze preventieve inzet (op termijn) van invloed is op het verminderen van specialistische jeugdhulp in de Hambaken en op het voorkomen van afglijding naar criminaliteit en repressieve trajecten. De aanpak in West is met name gericht op het voortzetten van de aanpak op criminele jeugdgroepen, het voorkomen dat broertjes, zusjes en vrienden aanhaken en op het ombuigen van de straatcultuur.

¹² Bron: Raadsinformatiebrief integrale aanpak jongeren in de wijk Hambaken en in West, maart 2018

Voor de aanpak van problematische jeugdgroepen en groepsgedrag op de Churchillaan wordt het 7 stappenmodel gevolgd. De integrale aanpak is gericht op het terugdringen van recidive. De regie op de aanpak van de jeugdgroep ligt bij OOV. Het OM voert regie op de strafrechtketen en de politie op opsporing. Het OM zet in op betekenisvolle afdoening. De gemeente zet in op het gehele systeem: voorkomen van recidive, versterken van de positie van ouders en oog hebben voor broertjes en zusjes; dat betekent dat op de dag van de aanhouding de gemeente (OOV en SWT) de ouders bezoekt. De lijnen zijn kort, trajectplannen worden gezamenlijk opgesteld, waar mogelijk met behulp van de jongere zelf en/of hun ouders. Verder wordt er een programma ontwikkeld voor 'meelopers', en wordt er een aanpak op straatcultuur ingezet.

Jonge veelplegers

Doelstelling IVP: In 2018 zijn er maximaal 30 jonge veelplegers (12-24 jaar).

De meest recente veelplegercijfers hebben betrekking op 2014¹³. Veelplegers houden zich voornamelijk bezig met het plegen van vermogensdelicten en zijn verantwoordelijk voor een groot deel van de misdrijven. In 2014 waren er 5 minderjarige veelplegers (12-17 jaar) en 18 jongvolwassen veelplegers (18-24 jaar). Hierbij gaat het om 7 zeer actieve veelplegers¹⁴. In totaal waren er 23 jeugdige veelplegers in 2014. Hiermee wordt voldaan aan de IVP-doelstelling.

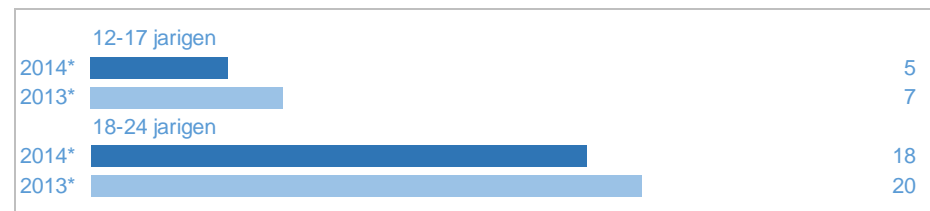
Ook landelijk is een afname zichtbaar. Volgens de Monitor Jeugdcriminaliteit 2017¹⁵ daalt sinds 2007 de jeugdcriminaliteit in Nederland. Deze daling betreft zowel de door politie en justitie geregistreerde criminaliteit, als door jongeren zelf gerapporteerde delinquentie. De geregistreerde jeugdcriminaliteit neemt hoogstwaarschijnlijk sterker af dan de werkelijke criminaliteit.

¹³ De Landelijke Eenheid Nationale Politie heeft nog geen recentere cijfers beschikbaar gesteld.

¹⁴ Zeer actieve veelplegers: een persoon van 18 jaar of ouder die over een periode van vijf jaar (waarvan het peiljaar het laatste jaar vormt) meer dan tien keer proces-verbaal tegen zich zag opgemaakt, waarvan ten minste één in het peiljaar.

¹⁵ Bron: Monitor Jeugdcriminaliteit 2017 (WODC, CBS).

Afbeelding 29: Aantal jeugdige veelplegers

* Voorlopige cijfers

Bron: Landelijke Eenheid Nationale Politie

De daling van jeugdcriminaliteit doet zich voor bij alle leeftijdsgroepen. De meest delinquente groep wordt wel iets ouder; tot 2012 was de groep 18 tot 21 jarigen oververtegenwoordigd in de strafrechtelijke daderpopulatie, na 2012 is deze groep verbreedt naar 18 tot 25 jarigen. Ook het aantal jongeren dat opnieuw in aanraking komt met justitie neemt af.

Mogelijke verklaringen voor de dalende jeugdcriminaliteit zijn:

- Registratieeffecten, verandering in de prioriteiten in de opsporing van jeugdcriminaliteit en veranderingen in werkprocessen bij de politie kunnen hebben bijgedragen aan de daling in de geregistreerde jeugdcriminaliteit.
- The crime debut hypothese, welke veronderstelt dat voor de toegenomen beveiliging in de samenleving de gelegenheid tot het plegen van delicten met name door de minder ervaren potentiële daders van vermogensfeiten is afgenomen en daarmee ook criminele carrières in die kiem zijn geremd.
- De sociale media hypothese, welke veronderstelt dat de daling in de (geregistreerde) jeugdcriminaliteit een resultaat kan zijn van de digitalisering van de samenleving, waaronder het sociale media gebruik.
- De veranderende sociaal culturele houding hypothese, welke veronderstelt dat een veranderende sociaal culturele houding van jongeren en ouders ten aanzien van risicogedrag, zoals alcoholgebruik, voortijdig schoolverlaten of delinquentie een mogelijke verklaring biedt voor de dalende jeugdcriminaliteit.

4. Veilig uitgaan en veilige evenementen

Prioriteit 2018:

‘Onze prioriteit is verdere versteviging van veiligheid rond uitgaan en evenementen. Onze uitgaansvoorzieningen en ons evenementenaanbod vormen cruciale kwaliteiten van onze stad. We blijven de randvoorwaarden creëren, waar nodig verbeteren voor veilig uitgaan en veilige evenementen.’

Doelstelling 2018:

‘Een zodanige combinatie van solide procedures inclusief veiligheidschecks, inzet van veiligheidsinstrumenten, samenwerking met ondernemers én initiatief en bijdragen van ondernemers dat de veiligheid en het veiligheidsgevoel duurzaam beheersbaar zijn. We willen dat de veiligheidsbeleving verbetert.’

4.1 Veilig uitgaan

Doelstelling IVP: In 2018 voelt maximaal 2% van de respondenten zich vaak onveilig rond uitgaansgelegenheden.

Het aandeel respondenten dat zich vaak onveilig voelt rondom uitgaansgelegenheden is ten opzichte van twee jaar geleden licht toegenomen. In 2017 voelt 3% van de respondenten zich vaak onveilig rondom uitgaansgelegenheden. Hiermee wordt momenteel niet voldaan aan de IVP-doelstelling.

Afbeelding 30: Voelt zich vaak onveilig in de eigen woonplaats ...

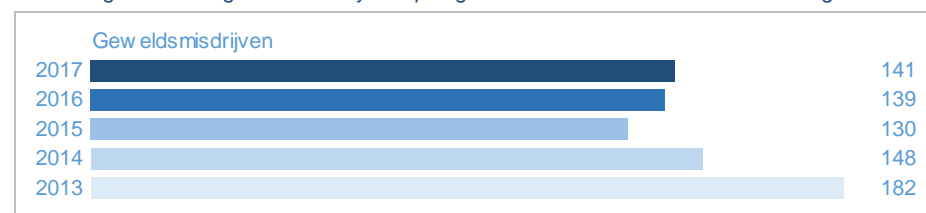
Bron: L&V

Doelstelling IVP: In 2018 zijn er maximaal 160 geweldsmisdrijven¹⁶ tijdens uitgaansuren in het centrum van 's-Hertogenbosch.

In 2017 werden er door de politie 141 geweldsmisdrijven geregistreerd die plaatsvonden tijdens de uitgaansuren in het centrum van 's-Hertogenbosch. Hiermee wordt momenteel voldaan aan de IVP-doelstelling. Wel is er de afgelopen twee jaar sprake van een lichte stijging van de geregistreerde geweldsmisdrijven.

Afbeelding 31: Aantal geweldsmisdrijven op uitgaansavonden in centrum van 's-Hertogenbosch

Bron: INP

Een groot deel van de geweldsmisdrijven vindt plaats tijdens het uitgaan. In 2017 vond 62% van alle geweldsmisdrijven in het centrum van 's-Hertogenbosch plaats tijdens uitgaansuren. Hierbij gaat het voor een groot deel om 'eenvoudige mishandeling' (70%). Daarnaast gaat het ook om 'openlijke geweldplegingen' (13%), 'zware mishandeling' (10%) en 'bedreiging' (7%).

¹⁶ De samenstelling van het cijfer geweldsmisdrijven is aangepast. Voorheen rapporteerden we op geweldsincidenten; het aantal incidenten van bedreiging, mishandeling en openlijk geweld. In deze monitor wordt verder gerapporteerd over het aantal geweldsmisdrijven (zie § 3.2.3). Ook de politie en in andere onderzoeken, benchmarken e.d. worden doorgaans alleen geweldsmisdrijven gepresenteerd. Er is daarom besloten om overeenkomstig met andere partners het aantal misdrijven te presenteren in plaats van het aantal incidenten. De doelstelling was gebaseerd op incidenten en is daarom aangepast. Hierbij is gekeken naar de waarden van het kalenderjaar 2013, waarop de doelstellingen gebaseerd zijn. De streefwaarde van de doelstelling veranderd hierdoor van maximaal 300 geweldsincidenten naar maximaal 160 geweldsmisdrijven; bij beide doelstellingen wordt uitgegaan van een daling van 12%. De cijfers worden met terugwerkende kracht op deze wijze gepresenteerd.

Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan

Veilig Uitgaan is een onderwerp dat niet meer is weg te denken uit het gemeentelijk veiligheidsbeleid. De Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (KVV) helpt de gemeente, politie en horecaondernemers samen de veiligheid in het uitgaansgebied te verbeteren. Een uitgaansgebied met aandacht voor veiligheid komt de werkomgeving van het horecapersoneel en de politie ten goede. In 2018 wordt het veilig uitgaan opnieuw geëvalueerd.

Onderzoek ruimere sluitingstijden horeca

De gemeenteraad heeft in september 2016 verzocht te onderzoeken of en hoe de sluitingstijden van de horeca verruimd kunnen worden, inclusief de optie van vrije sluitingstijden. Hierbij is tevens de mening gevraagd van de betrokken partijen in de Binnenstad, zoals van de centrumbewoners, de horecabezoekers en de horecaondernemers. De behoefte aan verruiming is ook gepeild. De conclusie van het onderzoek is dat er geen aanleiding was om tot een wijziging van de openingstijden te komen.

Cameratoezicht

Op 19 september 2016 is de raad akkoord gegaan met het plaatsen van camera's in de Binnenstad. De eerste camera's zijn eind 2017 in gebruik genomen. De camera's in de omgeving van het station zijn gedeeltelijk vernieuwd. Samen met de bestaande camera's in Boschveld zullen de beelden van al deze camera's worden uitgekeken in de eigen cameratoezichtruimte (CTR) van de gemeente. In 2018 zullen alle geplande camera's in gebruik zijn.

Cameratoezicht kan worden gebruikt voor / worden ingezet bij evenementen (crowd management), handhaving openbare orde (bijvoorbeeld betogingen), horeca/uitgaansgebieden (incl. loop- en slooproutes), opsporing strafbare feiten, etc.

Motorclubs

De gemeente 's-Hertogenbosch weert als eerste gemeente in Nederland motorclubs uit de horeca. In januari 2017 heeft de gemeenteraad ingestemd met het voorstel om bijeenkomsten van clubs als No Surrender en Satudarah in de lokale horeca te verbieden. De gemeente heeft op dit moment op het eerste oog weinig problemen met zogeheten Outlaw Motorcycle Gangs (OMG). Maar omdat clubhuizen regelmatig worden gesloten, is de gemeente bang dat de clubs op zoek gaan naar alternatieven. De maatregel moet voorkomen dat de horeca gebruikt wordt als verzamelplek.

De gemeente werkt op dit moment samen met de horeca, politie en het CCV aan een barrièremodel OMG. Gezamenlijk worden de voor 's-Hertogenbosch meest kansrijke barrières ingezet om de inbedding van OMG's te voorkomen.

Horecakwaliteitskring

De Horecakwaliteitskring is een permanent overlegplatform van gemeente, politie, KHN afdelingen 's-Hertogenbosch en Rosmalen en bewonersverenigingen BLB en Rosmalen. Binnen de Horecakwaliteitskring is een subgroep die zich richt op het toezicht en de aanpak van overlast en geweld in de horeca / tijdens het uitgaan. De subgroep komt in ieder geval samen rondom carnaval, maar ook themagericht zoals op alcohol- en druggerelateerd uitgaansgeweld. Vanuit evenement wordt bekeken of er aanvullende maatregelen nodig zijn met problematiek als overlast, geweld en drugsgebruik. Politie en gemeente stemmen samen af hoe ze dit onderwerp het beste kunnen aanpakken.

4.2 Veilige evenementen

Bij grootschalige evenementen worden aan de organisatie van evenementen eisen gesteld om de veiligheid van personen en goederen te garanderen. Deze eisen betreffen onder andere het creëren van vluchtwegen, het reguleren van bezoekersstromen, de bereikbaarheid voor hulpdiensten en de aanwezigheid van EHBO en beveiliging. Ervaringen in Nederland, maar ook in het buitenland, hebben de aandacht voor crowd management in 's-Hertogenbosch en in andere gemeenten sterk doen toenemen.

De gemeente besteedt extra aandacht aan crowd management bij evenementen zoals Koningsdag, Bevrijdingsfestival en Maritiem. Ook worden extra maatregelen getroffen bij de intocht en optocht van carnaval. Crowd management vormt een vast punt van bespreking in de evenementencommissie, waar alle grote evenementen worden besproken. In 2017 is in samenwerking met een adviesbureau specifiek aandacht besteed aan een risico-inventarisatie rondom carnaval, zodat de risico's en mogelijke oplossingen rondom crowd control in beeld zijn gebracht. Daarnaast is ook gekeken naar taken en verantwoordelijken van de gemeente en partners als brandweer, politie en GHOR. Tijdens carnaval 2018 is deze kennis vervolgens ingezet.

Voor locaties waar regelmatig evenementen plaatsvinden is een profiel gemaakt. Aan de hand van dit profiel kunnen organisatoren op voorhand weten wat op deze locaties al dan niet mogelijk is. Ook voor omwonenden en andere belanghebbenden is het duidelijker wat er op een bepaalde locatie mag en wat er niet mag.

We zien in de afgelopen jaren een toename van het aantal evenementen in de stad, en met name in de Binnenstad. Deze ontwikkelingen worden goed in de gaten gehouden om het evenwicht tussen de verschillende belangen te waarborgen.

5. Ondermijning en georganiseerde criminaliteit

'We geven ondermijning en georganiseerde criminaliteit zo weinig mogelijk kans, verstoren de criminele industrie zo effectief mogelijk. Het betreft deels onzichtbare vormen van criminaliteit, die echter in nauw verband staan met zichtbare vormen van criminaliteit. Per saldo betreft het verschijnselen die meest bedreigend zijn voor de integriteit van onze samenleving.'

'Ook in onze gemeente zijn criminele samenwerkingsverbanden actief. Deze houden zich bezig met verschillende vormen van ondermijning en georganiseerde criminaliteit. Accenten zijn drugsvervaardiging en –handel, fraude en witwassen, mensenhandel, handhavingsknelpunten, 'onaantastbaren'. We hebben in de afgelopen jaren intensief ingezet op deze verschijnselen, samen met lokale en bovenlokale partners – en zullen deze lijn voortzetten. Het gaat om stevig verankerde, weerbarstige verschijnselen. Onze focus ligt op hinderen, zo effectief mogelijk verstoren van de criminele industrie. Belangrijke invalshoeken zijn bestuurlijke weerbaarheid en risicobewustzijn ('awareness').'

Hoofdpijnen aanpak 2015 – 2018

'We zetten de instrumenten en interventies die ons ter beschikking staan, systematisch en consequent in. Het betreft bijvoorbeeld de toepassing van de wet BIBOB, artikel 13b Opiumwet ('Damocles'), integrale handhaving en de aanpak van handhavingsknelpunten. We zoeken permanent de vernieuwing, acteren inventief, 'bewegen mee' met en anticiperen op de criminele industrie.

We streven daarbij naar een optimale afstemming met de interventies van onze veiligheidspartners: Openbaar Ministerie, politie, RIEC, Belastingdienst. Wij continueren, verbeteren waar nodig, de integrale samenwerking, hebben kennis van en 'gevoel voor' elkaars instrumenten en versterken elkaar daadwerkelijk. Deze samenwerking heeft lokaal, bovenlokaal, regionaal, bovenregionaal plaats; het schaalniveau wordt bepaald door de aard van de problematiek en de vereiste interventies.'

Doelstelling 2018

'We 'keren' de ondermijnende krachten, verstoren en verhinderen die optimaal via de inzet van onze bestuurlijke instrumenten en daarnaast gerichte aanpak samen met onze veiligheidspartners op de verschillende schaalniveaus. We betrekken onze maatschappelijke partners in de aanpak.'

Ondermijning

In 2018 wordt ondermijning verder aangepakt door de 'Lokale Driehoek plus' (gemeente, politie, OM en belastingdienst). De verschillende partners bereiden samen met RIEC dossiers voor. Aan de hand van de voorbereide dossiers wordt de prioriteit bepaald van de casussen die door het IPO (Interventieplein Ondermijning) bij het ISOB (stuurgroep) worden aangemeld en lokaal opgepakt. Momenteel zijn er 8 casussen in behandeling waaraan de basisteamprojectleider sturing geeft. Deze zijn geprioriteerd door de driehoek. Het ambtelijke ondermijningsteam vergadert eens per twee weken.

In 2017 hebben we gekeken naar mogelijk om een vergunningstelsel in te voeren voor dienstverleners zoals kapperszaken, nagelstudio's en massagesalons. Zijn er signalen van bijvoorbeeld witwassen, dan wordt bekeken of Bibob ingezet kan worden. In 2018 komt hiervoor een voorstel in de Driehoek.

Bestuurlijke weerbaarheid

Doordat de bestuurlijke aandacht en inzet van ondermijning de afgelopen jaren is toegenomen, is de gemeentelijke organisatie zich intern ook meer aan het richten op de signalen en aanpak van ondermijnende criminaliteit. Bestuurlijke weerbaarheid kan omschreven worden als de mate waarin het lokaal bestuur in staat is de ondermijnende effecten van georganiseerde criminaliteit tegen te gaan, zowel preventief als reactief. Dit doet de gemeente door het bewustzijn van de eigen medewerkers te vergroten. En door te investeren in de bewustwording en het bewustzijn van de gemeenteraad.

De gemeente zorgt voor een veilige werkomgeving van de betrokken ambtenaren en bij eventuele incidenten waar medewerkers bij betrokken zijn wordt effectief opgetreden (VPT). Daarnaast is er aandacht voor informatiebeveiliging en -deling.

Maatschappelijke weerbaarheid!

Bestrijding van georganiseerde criminaliteit kan niet alleen maar een zaak van de overheid zijn. Immers, veel zaken zijn niet door de overheid alleen op te lossen. Er moet gezocht worden naar 'maatschappelijke coalities' met personen en organisaties buiten de overheid om drempels voor de criminele industrie op te werpen. Ook lukt het niet altijd op lokaal niveau; door regionaal of bovenregionaal samen te werken kan de slagkracht richting branches en bedrijfsleven worden vergroot. Verder gaat het om het stimuleren van publiek-private samenwerking, dan wel dat private partijen / branches meer hun eigen verantwoordelijkheid nemen en dat sprake is van vermogen om zelfreinigend te zijn en verantwoord te ondernemen. Enkele voorbeelden zijn het weerbaar maken van de autoverhuurbranche, maar ook andere criminogene branches (bijv. massagesalons) en het voorkomen met de branche zelf van 'vrijplaatsen' op recreatieparken en industrieterreinen. De aanpak kan alleen duurzaam zijn bij voldoende maatschappelijke verankering, als burgers en maatschappelijke groeperingen beseffen dat het terugdringen van de georganiseerde criminaliteit belangrijk is en dat wegstijgen daarvan niet de norm moet zijn.

Wapenhandel/-bezit

In 2017 werden er door de politie 38 misdrijven van wapenbezit of -handel geregistreerd. Dit is 12% minder dan vorig jaar. Het afgelopen jaar betreft alleen maar misdrijven van wapenbezit. Er zijn geen voorvallen van wapenhandel geregistreerd.

Drugsbezit/-handel

Het aantal geregistreerde misdrijven van drugsbezit/-handel is het afgelopen jaar toegenomen van 92 naar 122 misdrijven. Het betreft voornamelijk misdrijven aangaande het bezit van soft- en harddrugs (81). In mindere mate is er sprake van handel in drugs (20) en vervaardigen van drugs (21). Dertig procent van alle registraties van drugsbezit/-handel is afkomstig van het evenement Masters of Hardcore in de Brabanthallen (maart 2017).

In 2017 zijn er in 14 woningen en 8 bedrijfspanden hennepkwekerijen aangetroffen. Verder werd in 10 woningen harddrugs aangetroffen. Drie bedrijfspanden werden gesloten op basis van artikel 13b Opiumwet. Eén woning werd voor drie maanden gesloten vanwege het aantreffen van harddrugs. Hierbij was sprake van recidive. Twee bedrijfspanden werden gesloten in verband met het aantreffen van een hennepkwekerij. Door het OM en de politie zijn controles uitgevoerd rond enkele adressen waar growshops werden vermoed. Er zijn geen actieve growshops geconstateerd.

Het 13b Opiumbeleid is aangepast. De aanpassing houdt in dat waarschuwingen in principe uitblijven en dat direct wordt overgegaan op sluiting van de woning.

Tabel 10: Aantal misdrijven van georganiseerde criminaliteit

	2013	2014	2015	2016	2017
Drugsbezit/-handel	133	132	99	92	122
Wapenbezit/-handel	71	42	45	43	38

Bron: INP

Bibob

De Wet Bibob is een (preventief) bestuursrechtelijk instrument. Als er een ernstig gevaar dreigt dat bijvoorbeeld een vergunning wordt misbruikt, kan het bevoegde bestuursorgaan de aanvraag weigeren of de afgegeven vergunning intrekken. Zo wordt voorkomen dat de overheid criminele activiteiten faciliteert en wordt bovendien de concurrentiepositie van bonafide ondernemers beschermd. Om de mate van gevaar te bepalen, kan het bestuursorgaan een advies aanvragen bij het Bureau. In 2017 zijn er gemeentelijk 93 Bibob-toetsen uitgevoerd. In 2016 waren dit er nog 36.

's-Hertogenbosch is regionaal trekker van het uitwerken van het Bibobbeleid op vastgoed en aanbestedingen. In samenwerking met de regio wordt standaardbeleid ontwikkeld waar elke gemeente uit kan putten. Het gehele Bibobbeleid rondom bouwen, milieu, subsidies en gemeentelijke vergunningen wordt in 2018 herzien.

Fraude/witwassen

Door de politie worden 3 vormen van fraude geregistreerd: horizontale fraude, verticale fraude en overige fraude. In 2017 waren er 591 misdrijven van horizontale fraude. Deze vorm van fraude betreft fraude gericht tegen burgers, bedrijven en financiële instellingen. Bij verticale fraude is de overheid slachtoffer. Hiervan waren in 2017 drie zaken. De politie registreerde het afgelopen jaar ongeveer 6% minder fraudemisdrijven dan in 2016.

Tabel 11: Aantal misdrijven van fraude in de gemeente 's-Hertogenbosch

	2016	2017
Horizontale fraude	625	591
Verticale fraude	5	3
Overige fraude	16	13
Totaal fraude	646	607

Bron: Informatiemodel Nederlandse Politie (INP-model)

In het RVP is een doelstelling opgenomen over horizontale fraude. Het gaat daarbij om de instroom van dossiers bij het OM. Die fraudecijfers wijken af van de registratie van politie. Met 142 ingestroomde verdachten (met parketnummer) is de resultaatdoelstelling voor Oost-Brabant (139) voor 2017 kwantitatief gehaald. Het streven is te komen tot een grotere instroom van (betekenisvolle) fraudezaken bij het OM.

De doelstelling voor het district 's-Hertogenbosch was 46 zaken. Uiteindelijk zijn er 42 gerealiseerd. De doelstelling is daarmee niet behaald.

Het aantal betekenisvolle zaken ligt onder de norm voor:

- Faillissementsfraude
- Fraude tegen financiële instellingen

Er zijn in Oost-Brabant 31 internetgerelateerde zaken opgepakt. Hiermee is de norm ruimschoots gehaald.

Cybercrime

In het afgelopen jaar is bij de politie Oost-Brabant fors geïnvesteerd in de opzet van een dedicated cybercrimeteam. Volgens landelijk gemaakte afspraken zou het team het eerste kwartaal van 2017 operationeel zijn. Dit werd uiteindelijk september 2017. Hierdoor is de doelstelling van 2017 van minimaal 16 cybercrime-zaken voor Oost-Brabant niet gehaald. Het resultaat is blijven steken op 13 zaken. Het merendeel van deze zaken is daarbij gerealiseerd in het tweede deel van 2017. Van de 13 zaken zijn er 3 gerealiseerd in het district 's-Hertogenbosch. Hiermee is de doelstelling van 7 zaken voor het district niet gehaald.

Met het regionale cybercrimeteam worden vaste overleggen gevoerd waarbij de instroom van de cyberzaken wordt besproken en waarin keuzes worden gemaakt met betrekking tot de capacitaire inzet. Op deze wijze bestaat zicht op de getalsmatige en kwalitatieve instroom.

Met dit inzicht wordt in regulier overleg met het cybercrimeteam gestuurd op de capacitaire inzet om de juiste zaken goed te kunnen doen en bovendien genoeg van deze goede zaken te doen.

Naast deze sturing op de regionale instroom is in 2017 ook in het landelijk overleg van cybercrime-officiëren, een structuur opgezet waarin landelijke cyberzaken worden verdeeld over de regio's. Via deze weg zijn de eerste zaken opgepakt die via de Landelijke Eenheid zijn ingestroomd en een regionale component bevatten. Hierbij kan gedacht worden aan een onderzoek naar de verkoop van softdrugs via het Dark Web en een onderzoek naar de afnemers van diensten van een aanbieder van kwaadaardige software, zoals malware.

Er wordt verder ook aandacht besteed aan gedigitaliseerde criminaliteit in het geval dat de opsporing verdergaande digitale expertise vereist. Momenteel wordt bijvoorbeeld capaciteit de nodige inzet geleverd op een ernstige internationale stalkingszaak via social media.

Concluderend kan gesteld worden dat, ondanks dat de resultaten voor 2017 niet gehaald zijn, de vooruitzichten voor 2018 positief zijn. Niet alleen vanwege de komst van een dedicated cybercrimeteam, maar ook omdat nu de structuren zijn opgezet om sturing op instroom en aanpak te realiseren.

Tabel 12: Aantal verdachten OM van fraude en cybercrime in district 's-Hertogenbosch

	2015	2016	2017	Doel 2017	Doel gehaald?
Horizontale fraude	41	68	42	46	✗
Cybercrime	6	6	3	7	✗

Bron: OM¹⁷

¹⁷ De cijfers hebben betrekking op de pleeggemeente zodat de inspanningen die tot deze resultaten hebben geleid ook kunnen zijn geleverd door een ander basisteam, de Districtelijke Recherche of de Dienst Regionale Recherche.

Beslag en incasso

Doelstelling RVP: Vanaf 2016 wordt er jaarlijks minimaal € 300.000 in beslag genomen in de gemeente 's-Hertogenbosch.

In 2017 is in het basisteam 's-Hertogenbosch beslag gelegd op € 1.300.307. De doelstelling voor het basisteam is daarmee ruimschoots gehaald.

De algehele beslagtarget in Oost-Brabant is tevens ruimschoots gehaald, de incassotarget niet. Oorzaken hiervoor zijn een gebrek aan focus op afpakken (bv. afpakken in hennepzaken), gebrek aan inzicht in beschikbare financiële capaciteit en sturing op de inzet daarvan (door politie en OM). Volgens het OM is er dringend noodzaak tot intensivering en innovatie op afpakken.

Verbetermaatregelen die worden ingezet in 2018:

- De basisteams gaan zelf investeren op afpakken (aanspreekpunten met kennis in het team, gebruik maken van de coach van de districtelijke recherche, signalen aandragen bij teamofficier en/of afpakofficier etc.)
- Waardebeslag moet naar max. 40% onroerend goed; onroerend goed heeft weinig incassopotentieel. Waardebeslag onroerend goed in de eenheid is nu ca. 70%
- Fors meer afpakken bij hennep
- Meer korte klappen uitdelen (dure auto van patser in de wijk – witwassen, buitengerechtelijke afdoening via OM).

Tabel 13: In beslag name

	2015	2016	2017	Doel 2017	Doel gehaald?
In beslag name	€ 658.000	€256.730	€1.300.307	€ 300.000	✓

Bron: OM¹⁸

¹⁸ De cijfers hebben betrekking op de pleeggemeente zodat de inspanningen die tot deze resultaten hebben geleid ook kunnen zijn geleverd door een ander basisteam, de Districtelijke Recherche of de Dienst Regionale Recherche.

Intelligence

'We werken sophisticated, op basis van actuele en correcte stuurinformatie. Leggen verbanden tussen 'verschillende' informatieposities. We zorgen dat we over informatie beschikken, dat we die kunnen delen en dat er operationeel en 'domein-overstijgend' voordeel mee kan worden gedaan. We brengen onze 'intelligence' op orde.'

Crime Room

De Crime Room is een initiatief van de Jheronimus Academy of Data Science (JADS) in het veiligheidsdomein waarbij DITSS, de nationale politie en de gemeente 's-Hertogenbosch als founding partners fungeren. Potentiële partners waarmee besprekingen lopen zijn o.a. de belastingdienst, het RIEC en het OM.

De Crime Room biedt een toegepast-wetenschappelijke lab-omgeving gericht op het gezamenlijk (publiek-privaat) innoveren en experimenteren binnen het veiligheidsdomein, met ondermijning als een van haar speerpunten. De experimenten die binnen de Crime Room worden uitgevoerd, zijn kort-cyclisch van aard. De experimenten kenmerken zich door een doen-meten-leren cyclus, waarin wordt "gedaan" (hypothese wordt opgesteld), "gemeten" (hypothese wordt getoetst middels wetenschappelijke kwantificeerbare metingen) en geleerd (nieuwe kennis wordt opgebouwd).

De startinrichting van de Crime Room kenmerkt zich door een binnen- en buitenring. In de binnenring wordt op basis van open bronnen en kennis (wetenschappelijk en operationeel) intelligence ontwikkeld. Deze kennis wordt vanuit de buitenring verrijkt met geaggregeerde en geanonimiseerde informatie uit gesloten bronnen van de hoofdrolspelers uit het veiligheidsdomein en het RIEC.

Gesprekken en contacten vanuit de Crime Room hebben geleid tot het projectidee en projectpartners voor WEERBAAR. Het project zal dan ook vanuit de Crime Room worden gecoördineerd en (deels) uitgevoerd.

WEERBAAR

Op het gebied van veiligheid kenmerken de zuidelijke provincies van Nederland zich door een ernstige vorm van zware, georganiseerde criminaliteit. Deze, vaak drugsgelateerde criminaliteit, heeft zich tot in de haarvaten van de maatschappij verspreid, zich daar stevig verankerd. Deze criminaliteit heeft een nadrukkelijk ondermijnende, ontwrichtende werking op de samenleving. Een weerbare samenleving is nodig; een samenleving die beter bestand is tegen georganiseerde ondermijning.

Het slimmer verzamelen en gebruiken van data en het samenwerken door middel van data, lijkt in potentie een doorslaggevend wapen in de strijd tegen de zware, georganiseerde criminaliteit. De daarvoor benodigde expertise is echter niet of nauwelijks beschikbaar in bestaande samenwerkingsstructuren.

Het project WEERBAAR richt zich op het gebruik van data in het onderkennen, duiden en anticiperen van ondermijnende criminaliteit. Door middel van een Tripel-Helix samenwerking (Overheid, Ondernemers, Onderwijs) wordt de maatschappelijke weerbaarheid tegen georganiseerde ondermijning versterkt. Het projectteam van WEERBAAR bestaat uit de volgende partijen: JADS, gemeente 's-Hertogenbosch, politie, DITSS en Pandora Intelligence.

In WEERBAAR willen projectpartners een scenariomodel creëren en experimenteel toetsen waarbij informatie uit verschillende bronnen (zowel van overheden, politie en bedrijven als van de burgers) integraal kan worden samengevoegd in operationele scenario's. Deze ondermijnende criminaliteit scenario's kunnen vervolgens worden ingezet om:

1. Domeinkennis op te doen, en deze kennis beschikbaar te maken voor de hierboven genoemde overheden (Leren);
2. Signalen die wijzen op ontwikkelende ondermijnende criminaliteit eerder te herkennen en beter te duiden (Reageren);
3. Beter te kunnen anticiperen op toekomstige mogelijkheden; waaronder het uitwerken van toekomstige scenario's en het creëren van extra handvatten voor interventie-potentieel (Anticiperen).

Het resultaat van het project is driedelig:

1. Een nationale database met ondermijning scenario's (NOOD), die kan worden gebruikt door publieke/private organisaties in heel Nederland;
2. Een gevalideerde aanpak (methodologie) die lokale data van 's-Hertogenbosch koppelt aan de NOOD ten behoeve van betere analyse en voorspelling van zware, georganiseerde ondermijnende criminaliteit rondom een ondermijningsfenomeen;
3. Een set aan kennisregels waarmee de weerbaarheid van zowel de landelijke als lokale en provinciale overheden tegen ondermijnende criminaliteit kan worden verhoogd.

Citydeal Zicht op Ondermijning

De ambitie van de City Deal 'Zicht op Ondermijning' is een versterking en verbetering van de preventieve aanpak van ondermijnende criminaliteit door gebruik te maken van nieuwe methoden van Data Analytics. Overheden werken daarin samen, door kennis en informatie breed te delen en elkaar bij gebruik van deze nieuwe methoden te ondersteunen. Met als resultaat het verkrijgen van beter inzicht in de onderliggende patronen en fenomenen van ondermijnende criminaliteit en in de maatschappelijke weerbaarheid. De City Deal is een samenwerking tussen enkele gemeenten, het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), de politie, het OM en enkele ministeries.

De B5-gemeenten trekken samen op in de City Deal. De onderzoeksvraag is "Welke risicokenmerken voorspellen de productie van drugs in de B5-gemeenten in Noord-Brabant?" De doelstellingen van het project zijn:

- Inzicht verkrijgen in de risicokenmerken van ondermijnende drugscriminaliteit in de B5-gemeenten in Noord-Brabant en in de wijze waarop data-analyse hier inzicht in kan geven
- Inzicht verkrijgen in de praktische toepassingsmogelijkheden van data-analyse voor de bestuurlijke- en integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit
- Inzicht verkrijgen in de juridische mogelijkheden en knelpunten bij de toepassing van data-analyse voor de beleidsformulering voor bestuurlijke- en integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit.

6. Overige strategische thema's

'Naast prioritaire thema's onderscheiden we 'overige strategische thema's'. Het gaat om de thema's: (a) Veilige bedrijventerreinen en winkelgebied, (b) Fysieke veiligheid, (c) Huiselijk geweld, (d) Veilige Publieke Taak. Net als bij de prioritaire thema's acteren wij in de komende jaren integraal en consequent op deze veiligheidsthema's, samen met onze partners.'

6.1 Veilige bedrijventerreinen en winkelgebied

'Bedrijventerreinen en winkelgebied vormen, net als horeca en evenementen, belangrijke kwaliteiten van onze gemeente. Ook hier kunnen deze echter gepaard gaan met bepaalde vormen van onveiligheid. Het gaat daarbij enerzijds om subjectieve onveiligheid: het veiligheidsgevoel van ondernemers, winkelend publiek. En anderzijds om het concreet plaatsvinden van delicten zoals bedrijfsinbraak, winkeldiefstal, zakkenrollerij, straatroof, overval. Ook in 's-Hertogenbosch zien we dat deze negatieve kanten aan de orde zijn. We blijven daarop inzetten in de komende jaren.'

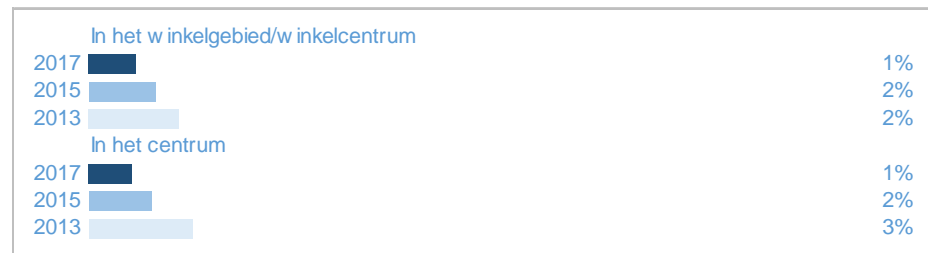
Doelstelling 2018

'Een zodanige combinatie van de gerichte inzet van veiligheidsinstrumenten op bedreigingen die zich voordoen en samenwerking met en preventieve inspanningen van ondernemers, dat het objectieve en subjectieve veiligheidsniveau van een goed gehalte blijven. Uitgangspunt daarbij zijn de waarden van 2013. We monitoren het veiligheidsbeeld in de komende jaren.'

Veiligheidsbeleving in het winkelgebied

Aan de respondenten is gevraagd hoe veilig of onveilig men zich voelt op verschillende plekken in hun woonplaats. Eén procent van de respondenten voelt zich vaak onveilig in het centrum van de woonplaats en het winkelgebied/winkelcentrum (zie § 3.1.1). Voor beide onderwerpen zien we sinds 2013 een kleine verbetering van de veiligheidsgevoelens.

Afbeelding 32: Voelt zich vaak onveilig in de eigen woonplaats ...

Bron: L&V

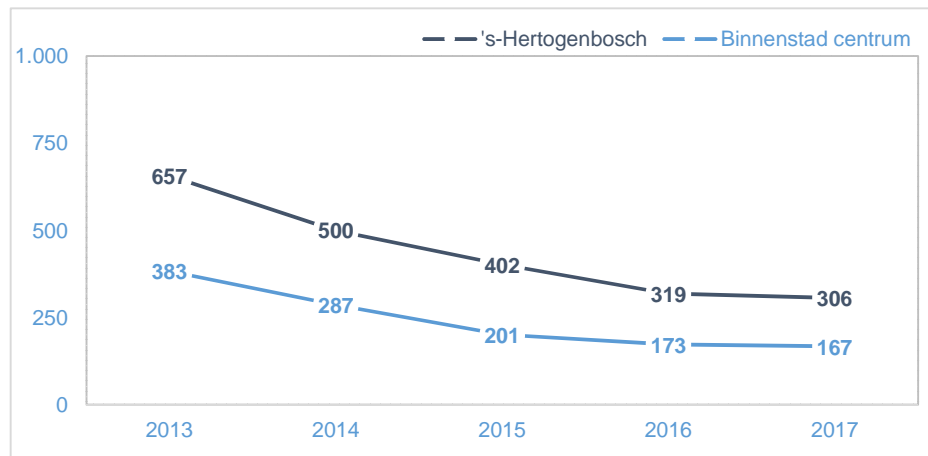
Er zijn slechts kleine verschillen tussen de wijken en buurten qua onveiligheidsgevoelens in het centrum of winkelgebied in hun woonplaats. Alleen in de buurten Aawijk noord en de Slagen voelt meer dan 5% van de respondenten zich vaak onveilig in het winkelgebied/-centrum.

Zakkenrollen en straatroof

Het aantal misdrijven van zakkenrollen in de gemeente neemt al enkele jaren op rij af. Het afgelopen jaar was de daling minder groot. In 2017 waren er 4% minder misdrijven dan in 2016. In totaal werden er in 2017 306 misdrijven van zakkenrollen geregistreerd, waarvan 167 in Binnenstad centrum. Volgens de politie zijn er in het centrum op marktdagen (woensdag en zaterdag), op uitgaansavonden en tijdens evenementen meer incidenten.

In 2017 waren er in de gemeente 's-Hertogenbosch 31 straatroven. Dit is 11% minder dan vorig jaar. De meeste straatroven vonden plaats in de Binnenstad (16). Ook vonden er in de Binnenstad meer straatroven plaats dan in 2016 (+4) (zie § 3.2.2).

Afbeelding 33: Aantal misdrijven van zakkenrollen

Bron: INP

Winkeldiefstal

Het afgelopen jaar zijn er door de politie 407 winkeldiefstallen geregistreerd. Dit is een afname van 7% ten opzichte van 2016. In 2017 was het aantal winkeldiefstallen het hoogst in Binnenstad centrum (154). Verder waren er ook veel diefstallen in de buurten het Zand (station), Orthenpoort, de Rompert en de Schutskamp. In de laatstgenoemde buurten liggen grotere winkelcentra/-gebieden en hier werden tussen de 20 en 50 winkeldiefstallen geregistreerd.

Er zijn de afgelopen jaren diverse maatregelen ingezet om het aantal winkeldiefstallen terug te dringen. Zo is de 'Collectieve Winkel Ontzegging' ingevoerd om personen te kunnen weren die strafbare feiten hebben gepleegd of zich niet houden aan de huisregels. Er is een civiele schadevergoeding, om de kosten te achterhalen op de dader. Elke betrapte dief dient een extra boete te betalen aan de winkelier.

In 's-Hertogenbosch is via een Algemene Plaatselijke Verordening (APV) de zogenaamde rooftas verboden. Een rooftas is een geprepareerde tas bekleedt met folie. Hiermee kan men spullen met een beveiligingslabel langs detectiepoortjes krijgen zonder dat het alarm afgaat.

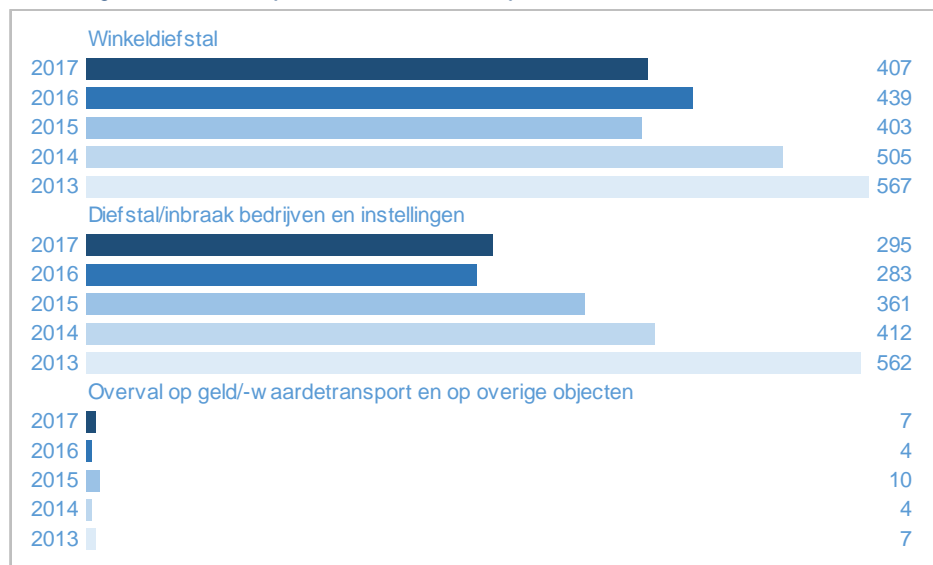
Diefstal/inbraak in winkels, bedrijven en instellingen

Na een jarenlange daling is het afgelopen jaar het aantal diefstallen en inbraken in winkels, bedrijven, kantoren en instellingen weer iets toegenomen (+4%). In 2017 waren er 295 diefstallen/inbraken. In de buurten Binnenstad centrum (56), het Zand (17), Rosmalen centrum (11) en bedrijventerrein de Herven (20) vinden meer misdrijven plaats dan gemiddeld. De overige diefstallen/inbraken vinden redelijk verspreid over de gemeente plaats.

Overvallen

In 2017 waren er in de gemeente 's-Hertogenbosch 2 overvallen op geld-/waardetransporten en 5 overvallen op overige objecten (zie § 3.2.2).

Afbeelding 34: Aantal misdrijven van winkel- en bedrijfscriminaliteit

Bron: INP

Keurmerk veilig ondernemen

In de gemeente 's-Hertogenbosch hebben verschillende winkelcentra en bedrijventerreinen het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO). In 2018 wordt de KVO-aanpak verder voortgezet en geïntensiveerd. Er wordt gekeken naar uitbreiding van het aantal KVO's in het centrum en de toepasbaarheid van een andere methodiek (Kompaan). Hier zijn in Amsterdam goede ervaringen mee opgedaan. Uitgangspunt is dat ondernemers zelf verantwoordelijk zijn voor hun veiligheid maar dat zij daarbij wel ondersteund worden. Met deze intensivering levert de gemeente mede haar bijdrage in de regionale doelstellingen ten aanzien van overvallen (vastgelegd in het regionaal beleidsplan). Daarnaast participeert de gemeente in de Stichting Beveiliging Bedrijfstreinen 's-Hertogenbosch (SBB) in het kader van de (fysieke) veiligheid.

6.2 Fysieke veiligheid

Binnen dit thema onderscheiden we drie sub-thema's: brandveiligheid, externe veiligheid en crisisbeheersing.

6.2.1 Brandveiligheid

'Het aantal brandincidenten in onze gemeente is verhoudingsgewijs 'acceptabel': in de afgelopen jaren zijn er geen of nauwelijks slachtoffers te betreuren. Het 'brandgevaar' (de risico's) daarentegen is wel relatief groot, als gevolg van factoren als het ruime horeca- en evenementenaanbod, het relatief grote aantal kamerverhuurpanden en de soms slechte bereikbaarheid voor de brandweer van locaties in onze Binnenstad. Om deze redenen blijven we onverminderd inzetten op de hoofdbestanddelen van het 'werken aan brandveiligheid': (1) risicobeheersing: het voorkomen van incidenten en vooraf 'inperken' van schadelijke gevolgen van incidenten; en (2) incidentbestrijding ofwel effectieve repressie en daarop toegesneden preparatie.'

Doelstelling 2018

'We realiseren duurzame brandveiligheid door de combinatie van risicobewustzijn en naleefdiscipline van ondernemers, burgers, de 'maatschappelijke omgeving' aan de ene kant en solide repressie (als sluitstuk) aan de andere kant. Risicobewustzijn en naleefdiscipline meten wij af aan de mate waarin burgers en ondernemers preventieve maatregelen treffen en het aantal geconstateerde overtredingen van brandveiligheidsregels. Indicatoren voor de kwaliteit van de repressieve brandweezorg zijn onder meer dekkingsgraad en overschrijdingsaanpak, operationele planvorming, bluswatervoorzieningen. Onze preciezere doelen bepalen wij, zoals hiervoor aangegeven, in het traject in 2014 en verder rond het beleidsplan van de Veiligheidsregio.'

De gemeente werkt in samenwerking met de veiligheidsregio volgens een risicogericht toezichtsbeleid. De focus ligt daarbij op de punten en objecten waar de meeste veiligheidswinst te behalen is in plaats van op 'alle regels'.

6.2.2 Externe veiligheid

'In onze gemeente zijn iets meer dan 20 'externe veiligheidsinrichtingen' gevestigd. Dit zijn ondernemingen waar gewerkt wordt met gevaarlijke stoffen. Twee daarvan vallen binnen de zware categorie BRZO. Daarnaast is er vervoer van gevaarlijke stoffen via weg, spoor, buisleiding en (in mindere mate) water. In het licht van de veelheid en variëteit van andere soorten bedrijvigheid binnen onze gemeente en de nabijgelegen woongebieden, is er alle belang bij de risicobeheersing rond gevaarlijke stoffen op het vereiste peil voort te zetten.'

Doelstelling 2018

'We geven invulling aan onze rol in de risicobeheersing rond gevaarlijke stoffen, versterken op de onderdelen waar dat nodig en mogelijk is. Enerzijds voeren wij regie en zijn opdrachtgever richting regionale uitvoeringspartners op basis van een scherpe en actuele beleidsvisie Externe Veiligheid. Anderzijds investeren wij in risicobewustzijn en zelfredzaamheid van de maatschappelijke partners.'

In gemeente 's-Hertogenbosch zijn 20 'externe veiligheidsinrichtingen' gevestigd. Hiervan vallen momenteel 2 ondernemingen binnen de zware risico categorie BRZO. Daarnaast is er vervoer van gevaarlijke stoffen via weg, spoor, buisleiding en (in mindere mate) water. Vooral het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor is in de aandacht omdat daar ontwikkelingen zijn te verwachten, zowel qua hoeveelheid – namelijk een toename van het transport – over het spoor als de ontwikkeling van gebieden en functies langs het spoor.

Risicobeheersing rond gevaarlijke stoffen vraagt om regievoering door de gemeente op proactie, preventie en preparatie. Accenten daarbij zijn onder meer doorvertaling van risico's naar ruimtelijke planvorming, evenementenbeleid en vereisten ten aanzien van kwaliteit rampenbestrijding. Ook is het van belang de samenhang te bewaken tussen de producten die respectievelijk Omgevingsdienst Brabant-Noord (ODBN) en Veiligheidsregio dienen te leveren in het kader van veiligheid rond gevaarlijke stoffen-inrichtingen.

In 2016 is de veiligheidsregio gestart met de uitvoering van het Beleidsplan risicocommunicatie 2015-2018. In 2017 zijn kernboodschappen opgeleverd en is een behoeftenonderzoek gedaan naar het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor. Het thema vervoer gevaarlijke stoffen over het spoor wordt in 2018 verder uitgewerkt in afstemming met de gemeenten in Brabant-Noord en Zuid-Oost. Ook de gemeente 's-Hertogenbosch is betrokken. Gestart wordt met een communicatietraject in de spoorzone. Binnen de gemeente voeren OOV en SO hierover structureel overleg. Begin 2018 heeft de Rekenkamer-commissie een rapport uitgebracht over risicocommunicatie met betrekking tot vervoer gevaarlijke stoffen over het spoor. Hieraan wordt in 2018 opvolging gegeven.

6.2.3 Crisisbeheersing

'De gemeentelijke crisisbeheersingsorganisatie is een van de vier kolommen van de multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie. Onze taak is het deze gemeentelijke kolom 'bevolkingszorg' effectief gestalte te geven. We stellen daarvoor draaiboeken op, bemensen de gemeentelijke processen, realiseren logistieke randvoorwaarden en leiden op, trainen en oefenen.'

Doelstelling 2018

'We hebben een professionele crisisbeheersingsorganisatie 'staan' die zonder twijfel in staat is de bevolkingszorgtaken adequaat uit te voeren. Dit potentieel is duurzaam als gevolg van opleiding, training, oefening in combinatie met brede ambtelijke en bestuurlijke betrokkenheid en urgentiebesef.'

Crisisbeheersing

Met betrekking tot crisisbeheersing volgt de gemeente 's-Hertogenbosch het opleidings-, trainings- en oefenprogramma van de veiligheidsregio. In 2018 wordt weer gewerkt met persoonlijke leerpaden per functie. Zo is voor elke functionaris duidelijk wat er op het programma staat in een jaar. Eventueel worden opleidingen lokaal georganiseerd. Door het werken met e-learning (Continuous Learning) kan gericht bijgeschoold worden. Voor bestuurders vindt in 2018 een dilemmatraining en bestuurlijke oefening plaats.

In de uitvoering van de verschillende crisistaken worden functionarissen ondersteund door de Crisisconnectapp waarin procesinformatie en relevante telefoonnummers opgenomen zijn. Deze app is eind 2017 vernieuwd en wordt in 2018 nog verder afgestemd op de gebruikers. Om de crisisorganisatie up to date te houden en blijvend te verbinden worden in 2018 vaste contactmomenten ingepland tussen de afdeling OOV en de draaiboekhouders, hoofden van de verschillende crisisprocessen, Algemeen Commandanten en gemeentesecretaris. Ook wordt weer een centrale bijeenkomst gepland met het team bevolkingszorg en de teamleiders van de verschillende processen. We houden elkaar op deze manier continu scherp op de kwaliteit van de bevolkingszorgorganisatie. In 2017 is dit niet gebeurd.

Bevolkingszorg

Naar aanleiding van incidenten en diverse oefeningen is in 2017 een interne 'stand van zaken bevolkingszorg' opgesteld. Daaruit volgen enkele verbeterpunten op het gebied van kennis en afstemming van/tussen processen, positionering van sleutelfunctionarissen en het organiseren van mono-oposchaling. In 2018 moeten alle genoemde verbeterpunten opgepakt/doorgevoerd zijn.

6.3 Huiselijk geweld

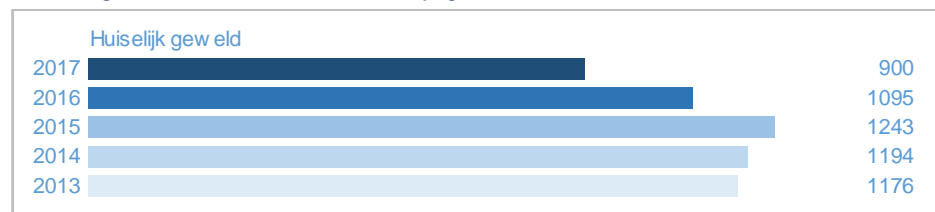
'Huiselijk geweld is een zeer ingrijpende vorm van geweld – 'veiligheid thuis' is fundamenteel en misschien wel de basis bij uitstek van ons veiligheidsbeleid. Een samenleving die niet optreedt tegen huiselijk geweld is per definitie niet geïnteresseerd in veiligheid en 'kwaliteit van leven' in ruimere zin. Wij willen de 'kracht van de stad' benutten voor ons veiligheidsbeleid – maar dan zullen wij zeker ook op dit onderwerp een betrouwbare overheid moeten zijn.'

Doelstelling 2018

'Inzetten op het voorkomen van huiselijk geweld door tijdige herkenning en effectieve interventies. Bewoners, slachtoffers melden eerder en er wordt eerder geïntervenieerd, hulp verleend. We bewerkstelligen een stevige basis voor de beheersbaarheid en beteugeling van dit ingrijpende fenomeen. We monitoren in de komende jaren het veiligheidsbeeld.'

Het aantal geregistreerde incidenten van huiselijk geweld is in twee jaar tijd met 28% afgenomen. In 2017 registreerde de politie 900 incidenten van huiselijk geweld. Relatief veel incidenten vonden plaats in de buurten de Bossche Pad, Grevelingen, Sprookjesbuurt, Muziekinstrumentenbuurt en Orthenpoort. In deze buurten waren tussen de 15 en 20 incidenten van huiselijk geweld per 1.000 inwoners.

Afbeelding 35: Aantal incidenten van huiselijk geweld

Bron: INP

Er is een regionale visie 'Aanpak geweld in huiselijke kring Brabant-Noord 2015-2018'. In deze nota komen enkele hoofdlijnen aan bod die met name op het grensvlak van 'zorg/sociaal domein' en 'veiligheid' liggen. Het accent in 2017 lag op het transformatieproces van Veilig Thuis. Er is toegewerkt naar een situatie waarin Veilig Thuis de eigen taken naar behoren kan uitvoeren maar ook de situatie waarin lokale teams de spil zijn van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Hiertoe zijn (subregionale) samenwerkingsafspraken gemaakt tussen Veilig Thuis en gemeenten. Daarin staat duidelijk wat er over en weer van elkaar verwacht mag worden en vooral wat lokale teams moeten kunnen om de ambitie waar te maken. De samenwerking tussen de sector MO en OOV wordt geïntensiveerd binnen het programma Zorg & Veiligheid als het gaat om de aanpak van huiselijk geweld. Er is blijvend aandacht voor de positionering van Veilig Thuis. In het kader van de bestrijding van huiselijk geweld is de uitvoering van de Wet Tijdelijk Huisverbod (WTH) door OOV een continu proces. Er wordt in dit kader meer aandacht gevraagd voor het preventief opleggen van tijdelijke huisverboden in plaats van repressief.

6.4 Veilige publieke taak

'Mensen die binnen de publieke taak hun werk doen zoals verpleegkundigen, politiemensen, medewerkers bij gemeentelijke loketten en leraren, worden regelmatig geconfronteerd met agressie en geweld. Dat heeft effect op het functioneren van de man of vrouw zelf maar ook op de uitvoering van taken zoals hulpverlening, zorg, scholing en toezicht. De kwaliteit van de dienstverlening neemt af, het vertrouwen in de overheid kan aangetast worden, er worden onwenselijke 'precedenten' geschapen en bij gedogen kan 'onaantastbaarheid' van daders versterkt worden.'

Doelstelling 2018

'We hebben onze aanpak in uitgangspunten en instrumenten verankerd, en het onderwerp 'leeft'. De urgentie wordt breed gedragen. De omvang van het verschijnsel is beheersbaar, wordt beteugeld door onze reacties daarop.'

Binnen de gemeente 's-Hertogenbosch is een agressieprotocol aanwezig. Dit is bedoeld voor alle medewerkers van de gemeente 's-Hertogenbosch. Het protocol geeft ruimte voor emotie, maar niet voor agressie. Het roept medewerkers op om grensoverschrijdend gedrag te benoemen en een grens te stellen. Wanneer grensoverschrijdend gedrag persoonlijk wordt, is de grens overschreden. Als het niet ophoudt of zelfs escaleert, geeft dit protocol aan om:

- Het contact te beëindigen door de telefoon op te hangen of weg te gaan uit het gesprek;
- De leidinggevende en/of beveiliging te alarmeren;
- Het incident te melden (agressiemelding) en indien mogelijk hiervan aangifte te doen bij de politie.

Medewerkers van de gemeente kunnen de agressietraining 'omgaan met emotie en agressie' volgen. Het leerdoel van deze agressietraining gaat verder dan 'weten wat je moet doen als je in een lastige situatie terecht komt'. Emotioneel en agressief gedrag hebben vaak een zodanige impact op mensen dat ze niet weten wat ze moeten doen. Medewerkers worden of boos, of bang, raken geïntimideerd en weten van schrik niets meer uit te brengen. Dit komt doordat het limbische systeem, ofwel het stressmechanisme wordt geactiveerd. In de training ervaren deelnemers wat het stressmechanisme met hen doet en hoe ze hier controle over kunnen krijgen. De training bestaat uit een e-learning en klassikale training waar de deelnemers hun kennis in praktijk kunnen uitproberen middels rollenspel.

Het trainen en voorlichten van interne medewerkers en bestuur in het kader van VPT blijft een continu proces. In 2018 worden enkele gesprekssessies georganiseerd over het thema ondermijning in relatie tot VPT. Daarnaast maakt VPT (veilige werkomgeving) standaard deel uit tijdens (integrale) controles.

7. Veiligheidssituatie en ontwikkelingen per buurt

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste en opvallendste kenmerken en ontwikkelingen van 2017 per wijk beschreven. Per wijk wordt eerst de algemene veiligheidssituatie beschreven aan de hand van de veiligheidsindex. Vervolgens wordt ingegaan op de belangrijkste veiligheidsthema's die in de wijk spelen.

Ook komt de veiligheidssituatie van een aantal buurten aan bod, die relatief veel aandacht vragen op het thema veiligheid. Dit zijn de aandachtsbuurten: Gestelse Buurt, Bossche Pad, Hinthamerpoort zuid, Hambaken (Hambaken, Sprookjesbuurt, Muziekinstrumentenbuurt en Edelstenenbuurt), Orthen west en Boschveld. Aanvullend is gekozen om de veiligheidssituatie van de Schutskamp en de Kruiskamp in beeld te brengen.

Als laatste is gekeken welke buurten nog meer een 'zwakke' veiligheidssituatie hebben¹⁹. Dit zijn: Binnenstad centrum, Binnenstad oost, de Hofstad, het Zand en Graafsebuurt zuid.

De buurten worden besproken bij de wijk waartoe zij behoren. Per wijk/buurt wordt ingezoomd op de veiligheidssituatie aan de hand van de veiligheidsindex. Gekeken wordt naar de belangrijkste ontwikkelingen en aandachtspunten voor een wijk of buurt. Ook verklaringen van wijkprofessionals worden meegenomen in de wijkbeschrijvingen.

¹⁹ De veiligheidsindex geeft aan dat ook de veiligheidssituatie van Orthenpoort 'zwak' is. Deze buurt komt niet apart aan bod. Het indexcijfer wordt beïnvloed doordat delicten regelmatig worden weggeschreven op het politiebureau, terwijl ze ergens anders zijn gepleegd. Als alleen naar de beleving van respondenten wordt gekeken, dan is de index 'gemiddeld'.

Leeswijzer

Bij elke wijk wordt met een afbeelding de veiligheidsindex gepresenteerd. Daarbij wordt de index van de wijk afgezet tegen de index van het stedelijk gemiddelde. Zoals al vermeld in hoofdstuk 2 is 2015 het basisjaar, waarbij de gemiddelde index op 100 is gezet. Zo is eenvoudig te zien wat de ontwikkelingen zijn op het gebied van veiligheid én welke wijken/buurten hoger of lager scoren dan gemiddeld. Hoe hoger het indexcijfer is, hoe onveiliger het is (vergeleken met andere wijken of over de tijd).

Bij elke wijk worden in een tabel de 16 achterliggende indicatoren van de veiligheidsindex gepresenteerd. Het gaat om:

1. De waarde van wijk/buurt 2015;
2. De waarde van wijk/buurt 2017;
3. De waarde van 's-Hertogenbosch 2017.

Hierdoor zijn gemakkelijk de ontwikkelingen ten opzichte van 2015 te zien, en het verschil ten opzichte van het gemeentelijk gemiddelde.

Tabel 14: Achterliggende indicatoren veiligheidsindex Wijk/buurt

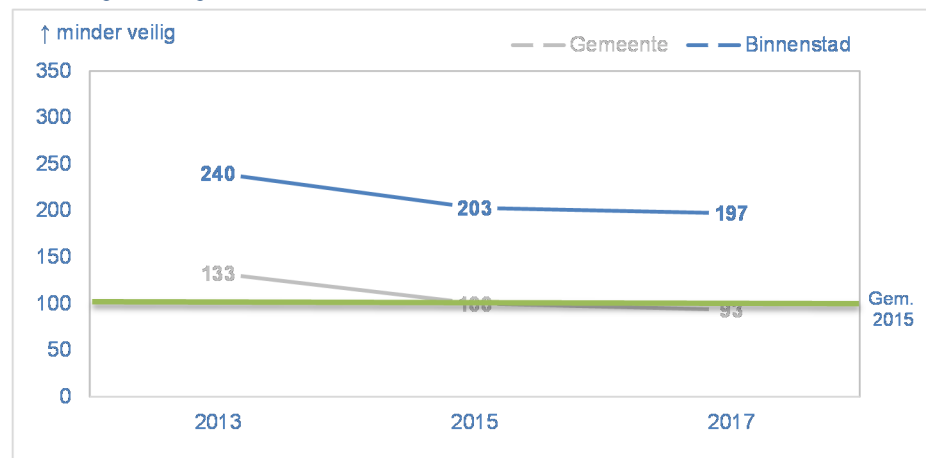
		wijk 2015	wijk 2017	's-H 2017
Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	x	x	x
	auto-inbraak	x	x	x
	fietsendiefstal	x	x	x
	bedreiging	x	x	x
	mishandeling	x	x	x
	vernietiging	x	x	x
	jongerenoverlast	x	x	x
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	x	x	x
	auto-inbraak	x	x	x
	fietsendiefstal	x	x	x
	bedreiging	x	x	x
	mishandeling	x	x	x
	vernietiging	x	x	x
	jongerenoverlast	x	x	x
	onveilig voelen	x	x	x
	rapportcijfer veiligheid	x	x	x

Bron: INP, L&V

7.1 Binnenstad

De Binnenstad is de enige wijk met een ‘zeer zwakke’ veiligheidssituatie. De veiligheidsindex bedraagt hier 197. Hierbij telt de centrumfunctie van de Binnenstad mee. De concentratie van veel mensen in een relatief klein gebied met uiteenlopende functies zorgt voor een hoger incidentenpatroon als het gaat om overlast en criminaliteit. De veiligheidssituatie van de Binnenstad is ten opzichte van twee jaar geleden ongeveer hetzelfde gebleven. De respondenten beoordelen de veiligheid in hun buurt met het rapportcijfer 6,9. Hiermee zijn de respondenten uit de Binnenstad even positief over de veiligheid in hun buurt als gemiddeld in de gemeente.

Afbeelding 36: Veiligheidsindex Binnenstad

Bron: INP, L&V

Als we inzoomen op buurniveau, dan zien we dat de veiligheidssituatie van de buurten Binnenstad centrum, Binnenstad oost en het Zand ‘zeer zwak’ is. Verder is ook de veiligheidssituatie van de Hofstad ‘zwak’. De Vughterpoort scoort ‘gemiddeld’ en de veiligheidssituatie van Binnenstad noord is ‘sterk’.

Voertuigcriminaliteit

Van alle wijken vindt de meeste voertuigcriminaliteit plaats in de Binnenstad. Maar er is ook positief nieuws. Het aantal diefstallen uit en vanaf auto's in de Binnenstad daalde tussen 2015 en 2017 van 334 naar 188 (-44%). In 2017 werd er met name minder vaak ingebroken in parkeergarages. De grootste afname doet zich voor in het centrum. Hier daalde het aantal auto-inbraken in één jaar tijd met 69 inbraken (-40%). Op verschillende manieren wordt geprobeerd het aantal auto-inbraken terug te dringen in de Binnenstad, zoals de campagne Stop Autokraak (zie §3.2.4).

Het aantal fietsendiefstallen in de Binnenstad daalde tussen 2015 en 2016 van 516 naar 416. Vervolgens steeg dit weer naar 500 fietsendiefstallen in 2017. De grootste toename zien we in het centrum (+80). De toename doet zich voor op de Hinthamerstraat, Parade, Markt en Visstraat.

Geweld

In de Binnenstad zijn relatief veel geweldsmisdrijven. Wel waren er in 2017 minder bedreigingen (-16%), mishandelingen (-12%) en openlijke geweldplegingen (-17%) dan in 2016. Het aantal bedreigingen is relatief hoog in het Zand. Hierbij vindt de helft plaats in de directe omgeving van het treinstation. Een groot deel van het geweld vindt plaats tijdens het uitgaan (zie § 4.1).

Jongerenoverlast

In de Binnenstad zijn meer incidenten van jongerenoverlast dan gemiddeld in de gemeente. Ook geven meer respondenten dan gemiddeld aan dat er in hun buurt vaak jongerenoverlast is. Er zijn met name veel incidenten van jongerenoverlast in het centrum. Volgens wijkprofessionals zijn er geen signalen van jeugdgroepen of ernstige jongerenoverlast in de Binnenstad.

Leefbaarheidsteam

Volgens wijkprofessionals wordt in het leefbaarheidsteam Binnenstad goed samengewerkt tussen toezichthouders van stadstoezicht en politie, beheerders van de afvalstoffendienst, afdeling realisatie en beheer openbare ruimte en woningbouwcorporaties en wijkwerkers van Divers.

Sociale overlast

Van alle wijken is er in de Binnenstad de meeste overlast van verwarde personen en van dak- en thuislozen. In 2017 werden er 206 incidenten met verwarde personen geregistreerd. Daarnaast steeg tussen 2016 en 2017 het aantal overlastmeldingen over zwervers van 102 naar 185. De overlast van beide groepen is relatief hoog in Binnenstad centrum, Binnenstad oost, de Hofstad en het Zand. In laatstgenoemde buurt vindt meer dan de helft van de incidenten plaats in de directe omgeving van het treinstation.

15% van de respondenten uit de Binnenstad geeft aan dat er *vaak* overlast is van zwervers/daklozen. Eveneens 15% zegt dat er *vaak* overlast is van verwarde personen. Gemiddeld in de gemeente geeft 3% van de respondenten aan dat deze overlastvormen *vaak* voorkomen in hun buurt.

Relatief veel inwoners van de Binnenstad geven aan dat er in hun buurt *vaak* sprake is van dronken mensen op straat (44%) en drugsoverlast (20%). Het aantal geregistreerde incidenten van alcohol- en drugsoverlast steeg tussen 2015 en 2017 van 166 naar 219. Dit is een toename van 32%. In de Binnenstad zijn drie coffeeshops; één coffeeshop ligt aan het Emmaplein in het Zand en twee shops in de Hinthamerstraat in Binnenstad oost.

Volgens wijkprofessionals komt de stijging van de sociale overlast onder andere door bezuinigingen in de tweedelijnsopvang. Veel voorzieningen in de tweedelijnszorg zijn gesloten. Hierdoor zijn er meer verwarde personen met alcohol- of drugsproblematiek. Er is extra inzet om de overlast in de omgeving van de Hinthamerstraat en Jeroen Bosch tuin aan te pakken. Zo is er meer surveillance op straat en er wordt gesproken met inwoners en winkeliers over hoe het gaat. Er zijn strengere regels bij de dak- en thuislozenopvang met betrekking tot wie er mag komen; alcohol- en drugsverslaafden worden doorverwezen naar de dag- en nachtopvang voor drugsverslaafden aan de Oranje Nassaulaan. Op deze locatie is er een goede samenwerking tussen Novadic-Kentron, bewoners, politie en stadstoezicht om de zaak beheersbaar te houden. Er is een buurtapp met Novadic-Kentron, politie en bewoners om overlast te melden. Verder is er volgens wijkprofessionals op diverse plekken overlast van MOE-landers. Dit wordt opgepakt in het leefbaarheidsteam.

Verkeer

Het aantal respondenten dat aangeeft dat te hard rijden *vaak* voorkomt in de buurt steeg tussen 2015 en 2017 van 40% naar 53%. Van de hele gemeente geven respondenten van de Binnenstad dit het meest aan. In de Binnenstad is er een aanpak tegen hardrijden.

Volgens wijkprofessionals zijn er vanuit de Uilenburg, Postelstraat en Snellestraat veel klachten over hardrijden en intimerend gedrag in het verkeer tijdens het uitgaan. Bij wijze van proef wordt de Postelstraat ter hoogte van de Vugherstraat afgesloten tijdens het uitgaan. Ook op andere plaatsen wordt het hardrijden onder de loep genomen, zoals in de omgeving van de Hinthamerstraat, Sint Josephstraat en Zuid Willemsvaart. Naast klachten over te hard rijden zijn er in de Binnenstad ook veel klachten over het bevoorraden van winkels en horeca.

Tabel 15: Achterliggende indicatoren veiligheidsindex Binnenstad

		wijk 2015	wijk 2017	's-H 2017
Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	6,0	6,3	6,2
	auto-inbraak	26,6	14,7	8,2
	fietsendiefstal	41,4	39,1	7,6
	bedreiging	7,7	5,7	2,4
	mishandeling	15,9	15,6	3,4
	vernietiging	12,8	14,5	5,4
	jongerenoverlast	9,8	9,2	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	2%	2%	8%
	auto-inbraak	8%	10%	13%
	fietsendiefstal	17%	23%	8%
	bedreiging	2%	5%	2%
	mishandeling	2%	1%	1%
	vernietiging	10%	5%	5%
	jongerenoverlast	19%	17%	7%
	onveilig voelen	3%	1%	2%
rapportcijfer veiligheid		6,8	6,9	6,9

Bron: INP, L&V

Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor de Binnenstad:

1. Verkeer (te hard rijden, parkeeroverlast, gevaarlijke situaties) (26%)
2. Dronken mensen op straat (22%)
3. Fietsendiefstal (19%)

7.1.1 Binnenstad centrum

Binnenstad centrum is het oudste deel van de stad waar de meeste winkels en uitgaansgelegenheden van de gemeente zijn gevestigd. Deze buurt is een belangrijke trekker voor bezoekers van buiten de stad. De concentratie van veel mensen in een relatief klein gebied met uiteenlopende functies zorgt voor een hoger incidentpatroon als het gaat om overlast en criminaliteit.

De veiligheidsindex geeft aan dat de veiligheidssituatie in Binnenstad centrum 'zeer zwak' is. In de buurt registreert de politie relatief veel voertuigcriminaliteit, geweldsdelicten, vernielingen en jongerenoverlast. Ook geven respondenten meer dan gemiddeld aan dat fietsendiefstallen, geweldsdelicten en jongerenoverlast *vaak* voorkomen in hun buurt. De respondenten uit Binnenstad centrum beoordelen de veiligheid in hun buurt met een 7,0.

De veiligheidssituatie van Binnenstad centrum is ten opzichte van 2013 verbeterd. In vergelijking met 2013 werden er in 2017 minder woninginbraken, voertuigcriminaliteit, geweldsdelicten en vernielingen geregistreerd door de politie. Ook is de beleving van de respondenten op de meeste onderwerpen verbeterd.

In het centrum zijn relatief veel misdrijven van zakkenrollen. Positief is dat het aantal misdrijven sinds 2013 elk jaar afneemt. Ook zijn er in het centrum relatief veel straatroven. Respondenten uit Binnenstad centrum geven meer dan gemiddeld aan dat zakkenrollen/berovingen *vaak* voorkomen in hun buurt.

Respondenten ervaren verder *vaak* overlast van dronken mensen op straat en overlast door horecagelegenheden. Dit is onder andere te relateren aan de uitgaansfunctie van het centrum.

7.1.2 Binnenstad oost

Binnenstad oost ligt ten oosten van Binnenstad centrum. Vlakbij het centrum, maar met meer rust en ruimte. In deze buurt liggen de Parade, de Sint-Janskathedraal en het theater. Maar in deze buurt liggen bijvoorbeeld ook de dak- en thuislozenopvang en twee coffeeshops.

Volgens de veiligheidsindex is de veiligheidssituatie in Binnenstad oost 'zeer zwak'. De politie registreert meer woninginbraken, fietsendiefstallen, geweldsdelicten en vernielingen dan gemiddeld in de gemeente. Respondenten geven ook meer dan gemiddeld aan dat deze zaken *vaak* voorkomen in hun buurt, evenals auto-inbraken. De respondenten beoordelen de veiligheid in hun buurt met een 6,4.

De veiligheidsindex van Binnenstad oost is ten opzichte van 2013 gestegen. Dit komt doordat de respondenten negatiever zijn over hun buurt; meer mensen geven aan dat er in hun buurt *vaak* sprake is van woninginbraken, voertuigcriminaliteit, geweldsdelicten, vernieling en jongerenoverlast. Ook zien we een kleine daling op de veiligheidsgevoelens. Verder waren er in 2017 relatief veel woninginbraken in Binnenstad oost.

In Binnenstad oost is relatief veel sociale overlast. De politie registreert relatief veel incidenten van alcohol- en drugsoverlast, overlast van verwarde personen en overlast van zwervers. Van alle buurten uit de gemeente geven respondenten uit Binnenstad oost het vaakst aan dat dit ook *vaak* voorkomt in hun buurt. Daarnaast geven relatief veel respondenten aan dat er *vaak* sprake is van mensen die op straat worden lastiggevallen, intimiderende buurtgenoten, overlast van groepen jongeren en jeugdcriminaliteit.

Volgens wijkprofessionals is er in de buurt samen met toezichthouders en politie een brede inzet op veiligheid. Er is een beveiligingsbureau ingehuurd om de situatie in en om de dak- en thuislozenopvang te monitoren en in te grijpen indien nodig. Ook de coffeeshops worden hierbij betrokken.

7.1.3 De Hofstad

De Hofstad vormt het noordoostelijke deel van de wijk Binnenstad. De Hofstad is een dichtbevolkte en bebouwde buurt. De Hofstad is één van de drie buurten van het voormalige aandachtsgebied Bartjes/Eikendonkplein/Hofstad.

De veiligheidssituatie in de Hofstad is 'zwak'. In de buurt registreert de politie meer dan gemiddeld voertuigcriminaliteit, mishandelingen en jongerenoverlast. Ook geven respondenten meer dan gemiddeld aan dat voertuigcriminaliteit, bedreigingen en jongerenoverlast *vaak* voorkomen in hun buurt. Relatief veel respondenten voelen zich *vaak* onveilig in hun buurt. Het rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt is een 6,4. De veiligheidssituatie van de Hofstad is vergelijkbaar met de situatie in 2013.

In de Hofstad is relatief veel sociale overlast. De politie registreert meer dan gemiddeld incidenten van alcohol- en drugsoverlast, overlast van verwarde personen en overlast van zwervers. Ook geven relatief veel respondenten aan dat er in hun buurt *vaak* sprake is van alcohol- en drugsoverlast, mensen die op straat worden lastiggevallen, overlast van buurtgenoten, overlast van groepen jongeren en jeugdcriminaliteit.

In de Hofstad zijn relatief veel sociale huurwoningen. Volgens wijkprofessionals is er in deze woningen een toestroom van kwetsbare gezinnen. Vanuit de buurt zijn er wensen voor een selectief toewijzingsbeleid. Verder is er in de buurt een familie die voor veel overlast zorgt. Dit beïnvloedt de buurt.

In de Hofstad ervaren relatief veel respondenten *vaak* overlast van horecagelegenheden. Professionals geven aan dat er een horecagelegenheid is gesloten op de Hinthamereinde. Hier werd veel overlast van ervaren.

Verder geeft ongeveer de helft van de respondenten aan dat er *vaak* rommel en hondenpoep ligt in de buurt. Volgens wijkprofessionals wordt de buurt goed schoongehouden door enkele buurtbewoners.

In de Hofstad is een team van beheerders, politie en stadstoezicht. Volgens wijkprofessionals zijn bewoners hier tevreden over. De wijkagent heeft een spreekuur.

7.1.4 Het Zand

Het Zand is de buurt tussen het centrum en het spoor, waar ook het Centraal Station van de gemeente ligt. In deze buurt liggen verder ook een dag- en nachtopvang voor drugsverslaafden en een coffeeshop.

Volgens de veiligheidsindex is de veiligheidssituatie in het Zand 'zeer zwak'. Dit komt met name doordat er in het Zand veel misdrijven worden weggeschreven van fietsendiefstal, bedreiging en mishandeling. Ook zijn er relatief veel diefstallen uit/vanaf auto's en vernielingen. Van deze misdrijven vindt ca. 60% plaats in de directe omgeving van het treinstation. Als alleen naar de beleving van respondenten van het Zand wordt gekeken, dan is dit 'gemiddeld'.

Verder registreert de politie in het Zand relatief veel misdrijven van zakkenrollen, straatroof en winkeldiefstallen. Ca. 75% van deze misdrijven vindt plaats in de directe omgeving van het treinstation.

Ook zijn er in de buurt relatief veel incidenten geregistreerd van alcohol- en drugsoverlast, overlast van zwervers en overlast van verwarde personen. Deze zaken worden ook meer dan gemiddeld door de respondenten ervaren. Daarnaast geven relatief veel respondenten aan dat er in hun buurt *vaak* mensen op straat worden lastiggevallen.

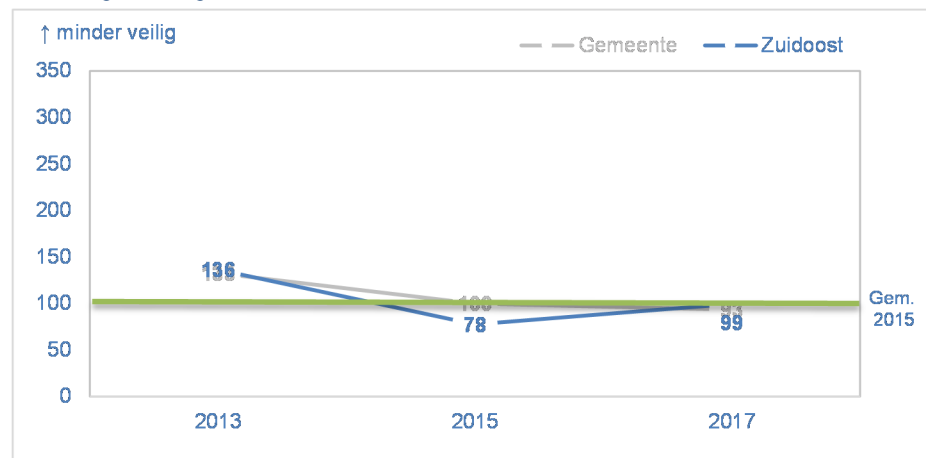
Er is één coffeeshop in de buurt, maar volgens wijkprofessionals zorgt deze niet voor overlast. Verder wordt het uitgaan aan de Tramkade steeds populairder. Twee horecagelegenheden hebben nu een weekendonthefing. Hierdoor mogen zij op vrijdag- en zaterdagavond tot 4.00 uur open blijven.

Volgens wijkprofessionals zijn er geen noemenswaardige problemen in de buurt. Er zijn bewoners actief in de buurt met toezichthouden en groenonderhoud. Groengroep 't Zand investeert veel in de openbare ruimte van de buurt. Zo zijn er geveltuintjes gecreëerd en lei-fruitbomen en blauwe regen geplant. Door deze vergroening worden de straten verfraaid.

7.2 Zuidoost

De veiligheidssituatie van Zuidoost is vergelijkbaar met gemiddeld in de gemeente. Wel is de veiligheidsindex van Zuidoost de afgelopen twee jaar *iets* gestegen. Deze stijging komt doordat in vergelijking met twee jaar geleden iets meer respondenten aangeven dat bedreigingen en mishandelingen *vaak* voorkomen in hun buurt. Ook geven nu iets meer respondenten aan dat zij zich *vaak* onveilig voelen in de buurt en geven zij een lager rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt. Dit laatste daalde tussen 2015 en 2017 van een 7,0 naar een 6,8. Maar er zijn ook positieve ontwikkelingen in de wijk. Zo registreerde de politie minder woninginbraken, auto-inbraken en vernielingen.

Afbeelding 37: Veiligheidsindex Zuidoost

Bron: INP, L&V

Zuidoost telt zeven woonbuurten: Zuid, Bazeldonk, de Gestelse Buurt, de Meerendonk, de Bossche Pad, Grevelingen en Aawijk zuid. De buurten Gestelse Buurt en de Bossche Pad zijn aangewezen als aandachtsbuurt. Als we inzoomen op de veiligheidssituatie van de afzonderlijke buurten dan zien we dat de veiligheidssituatie van alle buurten in Zuidoost momenteel 'gemiddeld' is.

Woninginbraak

De afgelopen twee jaar is het aantal woninginbraken in Zuidoost gehalveerd, van 11,0 naar 5,2 woninginbraken per 1.000 woningen. Deze afname doet zich verspreidt over de wijk voor. Ook het aantal inbraken in schuurtjes, tuinhuisen e.d. halveerde van 4,7 naar 2,3 inbraken per 1.000 woningen. Hierbij zien we een grote afname in Aawijk zuid.

Ook de beleving van woninginbraken is verbeterd. In 2013 gaf 11% van de respondenten uit Zuidoost aan dat woninginbraak *vaak* voorkomt in hun buurt, in 2017 is dit nog maar 5%. De geregistreerde en de ervaren woninginbraak in Zuidoost is lager dan gemiddeld in de gemeente.

Voertuigcriminaliteit

Het aantal auto-inbraken in Zuidoost is tussen 2015 en 2017 met ruim een kwart afgenomen, van 14,9 naar 10,8 inbraken per 1.000 inwoners. Wel is het aantal auto-inbraken in Zuidoost nog steeds hoger dan gemiddeld in de gemeente. In 2017 waren er relatief veel auto-inbraken in Grevelingen. Ook nam hier het aantal auto-inbraken het afgelopen jaar toe. Volgens een wijkprofessional komt dit mogelijk door het invoeren van het vergunning-parkeren in de Bossche Pad; sindsdien stonden er meer auto's in Grevelingen. Sinds februari 2018 is er ook vergunningparkeren in Grevelingen.

De beleving van auto-inbraken is hetzelfde gebleven; 10% van de respondenten geeft aan dat auto-inbraken *vaak* voorkomen in hun buurt. Daarnaast geeft 18% van de respondenten aan dat beschadiging of vernieling aan auto's of diefstal vanaf auto's (bijvoorbeeld van wieldoppen of spiegels) *vaak* voorkomt in hun buurt.

Fysieke verloederling

De afgelopen twee jaar is het aantal geregistreerde vernielingen in Zuidoost met een derde afgenomen van 8,3 naar 5,6 vernielingen per 1.000 inwoners. In 2017 was het aantal geregistreerde vernielingen relatief het hoogst in de buurten de Bossche Pad en Grevelingen. In deze buurten waren meer dan 10 vernielingen per 1.000 inwoners. Gemiddeld geeft vier procent van de respondenten uit Zuidoost aan dat vernieling *vaak* voorkomt in hun buurt.

Geweld

Ten opzichte van 2015 lijken meer respondenten aan te geven dat bedreiging en mishandeling in hun buurt *vaak* voorkomt. In 2015 gaf vrijwel geen van de respondenten dit aan. In 2017 is dit respectievelijk 3% en 1%. Dit is echter niet significant anders dan gemiddeld in de gemeente. Ook het aantal geregistreerde misdrijven van bedreiging en mishandeling bij de politie is vergelijkbaar met gemiddeld in de gemeente.

De politie houdt ook bij of geweldsincidenten huiselijk geweld betreffen. Het aandeel incidenten van huiselijk geweld is in 2017 hoog in de buurten Bazeldonk, de Bossche Pad, Grevelingen en Aawijk zuid. In deze buurten waren in 2017 meer dan 10 incidenten van huiselijk geweld per 1.000 inwoners. Bij wijkprofessionals is bekend dat in sommige buurten de problematiek 'achter de voordeur' fors is.

Sociale overlast

In vergelijking met twee jaar geleden ervaren de respondenten meer sociale overlast; het aantal mensen dat aangeeft dat er in hun buurt *vaak* sprake is van dronken mensen op straat, overlast door buurtgenoten en intimiderende buurtgenoten is tussen 2015 en 2017 gestegen. De schaa score sociale overlast steeg in deze periode met een half punt en bedraagt nu 2,3. Dit is een half punt hoger dan gemiddeld in de gemeente. De score is het hoogst in de Bossche Pad, de Gestelse Buurt, Grevelingen en Aawijk zuid.

Jongerenoverlast

In 2017 waren er in Zuidoost 6,9 incidenten van jongerenoverlast per 1.000 inwoners. Volgens 8% komt overlast van groepen jongeren *vaak* voor in hun buurt. Dit is beide vergelijkbaar met 2015. Wel zijn er verschillen op buurtniveau. Zo is het aantal meldingen gemiddeld hoger in de Bazeldonk, de Meerendonk en Aawijk zuid.

Volgens wijkprofessionals waren er signalen van jongerenoverlast rond het Rivierenplein. Hier was vorig jaar een groep jongeren. Dit is aangepakt met betrokkenheid van PowerUp073. Er zijn nu weinig signalen van overlast in de wijk.

Tabel 16: Achterliggende indicatoren veiligheidsindex Zuidoost

		wijk 2015	wijk 2017	's-H 2017
Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	11,0	5,2	6,2
	auto-inbraak	14,9	10,8	8,2
	fietsendiefstal	5,1	4,4	7,6
	bedreiging	2,2	2,4	2,4
	mishandeling	3,3	2,7	3,4
	vernieling	8,3	5,6	5,4
	jongerenoverlast	6,2	6,9	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	7%	5%	8%
	auto-inbraak	10%	10%	13%
	fietsendiefstal	6%	7%	8%
	bedreiging	0%	3%	2%
	mishandeling	0%	1%	1%
	vernieling	5%	4%	5%
	jongerenoverlast	8%	8%	7%
	onveilig voelen	0%	3%	2%
	rapportcijfer veiligheid	7,0	6,8	6,9

Bron: INP, L&V

Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor Zuidoost:

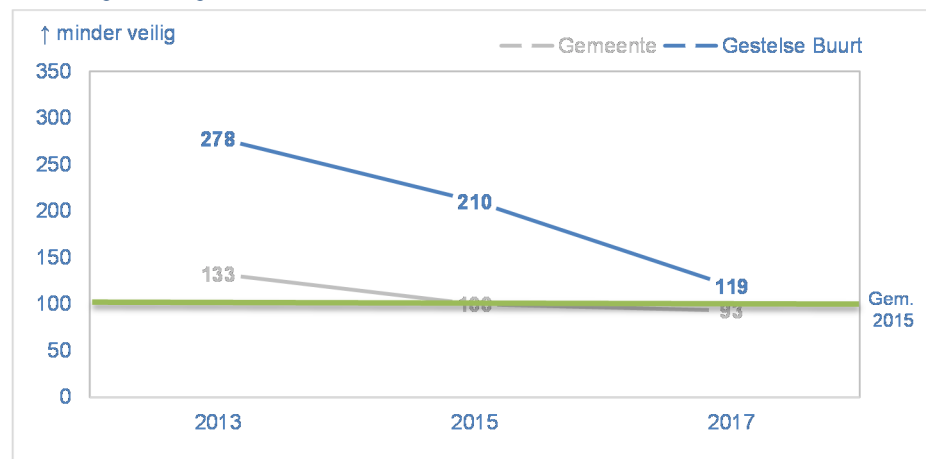
1. Inbraak in woningen (22%)
2. Beschadiging aan auto's en diefstal vanaf auto's (21%)
3. Diefstal UIT auto's (17%)

7.2.1 Gestelse Buurt

De veiligheidsindex van de Gestelse Buurt is de afgelopen vier jaar verbeterd. De index verbeterde tussen 2013 en 2017 van 278 naar 119. Hierdoor is de situatie van de buurt veranderd van 'zeer zwak' naar 'gemiddeld'. De verbetering van de afgelopen twee jaar komt door een afname van de geregistreerde woninginbraken, vernielingen en jongerenoverlast. Ook geven minder respondenten aan dat er in hun buurt *vaak* sprake is van fietsendiefstal, bedreiging, vernieling en jongerenoverlast.

Het aantal respondenten dat zich *vaak* onveilig voelt in de buurt daalde tussen 2015 en 2017 van 9% naar 6%, en het rapportcijfer voor de veiligheid steeg in dezelfde periode van een 5,7 naar een 6,1. Wel is de veiligheidsbeleving in de Gestelse Buurt nog steeds slechter dan gemiddeld.

Afbeelding 38: Veiligheidsindex Gestelse Buurt

Bron: INP, L&V

Wijkprofessionals hebben niet de ervaring dat de buurt is verbeterd. De indicatoren in de veiligheidsindex laten een verbetering zien op de 'klassieke criminaliteit'. Maar op andere onderwerpen is er geen verbetering te zien, zoals op overlast en intimidatie door buurtgenoten en jeugdcriminaliteit.

Woninginbraak

De afgelopen twee jaar is het aantal woninginbraken in de Gestelse Buurt afgenomen van 7 naar 3 woninginbraken. Volgens 4% van de respondenten uit de Gestelse Buurt zijn er *vaak* woninginbraken in hun buurt.

Voertuigcriminaliteit

Het aantal auto-inbraken in de Gestelse Buurt steeg tussen 2015 en 2016 van 8 naar 16 inbraken en daalde vervolgens weer naar 8 inbraken in 2017. Volgens 13% van de respondenten komen auto-inbraken *vaak* voor in hun buurt. 14% geeft aan dat beschadiging of vernieling aan auto's of diefstal vanaf auto's (bijvoorbeeld van wioldoppen of spiegels) *vaak* voorkomt in hun buurt.

Geweld

De politie registreert in de Gestelse Buurt verhoudingsgewijs meer bedreigingen en mishandelingen dan gemiddeld in de gemeente. Ook werden hier het afgelopen jaar iets meer misdrijven van geregistreerd. Een deel van de geweldsincidenten betreft huiselijk geweld; het aantal incidenten van huiselijk geweld is de afgelopen twee jaar afgenomen.

Jongerenoverlast

Er zijn positieve ontwikkelingen op het gebied van jongerenoverlast. In 2017 werden er door de politie geen incidenten geregistreerd. In 2016 waren dit er nog 11. Ook het aantal respondenten dat aangeeft dat jongerenoverlast *vaak* in hun buurt voorkomt daalde tussen 2015 en 2017 van 27% naar 11%. Maar daarnaast zijn er ook negatieve ontwikkelingen. Meer respondenten voelen zich *vaak* onveilig bij groepen jongeren in de buurt. Dit steeg van 11% naar 16%. Daarnaast geeft 16% van de respondenten aan dat jeugdcriminaliteit *vaak* voorkomt in de buurt. Gemiddeld is dit 3% in de gemeente.

Aan de Bilderdijkstraat zit een vestiging van PowerUp073 (zie § 3.3). Dit heeft volgens wijkprofessionals een positieve uitstraling op de buurt.

Alcohol- en drugsoverlast

Respondenten uit de Gestelse Buurt geven meer dan gemiddeld aan dat drugsoverlast in hun buurt vaak voorkomt. Tussen 2015 en 2017 steeg dit percentage van 6% naar 18%. Deze ervaring zien we niet terug in de politiecijfers. In 2017 werd er slechts één incident van alcohol- of drugsoverlast geregistreerd. Er werden geen gevallen van drugshandel geregistreerd.

De ervaring van wijkprofessionals is dat drugsoverlast meer voorkomt, maar dat inwoners van de buurt dit niet snel melden.

Volgens 11% van de respondenten is er vaak overlast van horeca-gelegenheden in de buurt. Volgens professionals ervaren vooral mensen die boven de horeca wonen overlast.

Sociaal leefklimaat

De Gestelse Buurt wordt gekenmerkt door een 'negatief leefklimaat'. De sociale cohesie van de buurt wordt slechter beoordeeld dan gemiddeld; 30% van de respondenten voelt zich niet thuis bij de mensen die in de buurt wonen. Relatief veel respondenten geven aan dat er vaak overlast is van buurtgenoten (19%) of van intimiderende buurtgenoten (11%). Maar er is ook een positieve ontwikkeling; het aantal respondenten dat aangeeft dat er in hun buurt vaak bedreigingen zijn daalde tussen 2015 en 2017 van 12% naar 3%.

Volgens wijkprofessionals is de Gestelse Buurt een buurt met veel familieverbanden en kent een gesloten karakter. In de buurt wonen veel kwetsbare groepen en mensen met een beperking. Veel inwoners van de wijk hebben een afwijkend normen en waardenpatroon. De verbale omgangsvormen zijn 'harder'. Er heerst een wij/zij cultuur tussen Nederlanders en mensen met een migratieachtergrond.

Om het leefklimaat te verbeteren is er sinds kort selectieve woningtoewijzing in de Gestelse Buurt. Verder moet het slopen van de zes portiekflats leiden tot verbetering van de Gestelse Buurt. Deze worden vervangen door betaalbare huurwoningen. BrabantWonen is bezig met de voorbereiding van de vervanging van de eerste flat aan de Guido Gezellenlaan. Er zijn hierdoor veel verhuisbewegingen. Ook de tweede flat is nu half leeg.

De leegkomende flats worden tijdelijk verhuurd tot de sloop start. De verhuisbewegingen hebben volgens wijkprofessionals invloed op de sociale cohesie.

DataScience project

De Gestelse Buurt wordt in de 'wijk- en buurtmonitor 2016' als enige buurt beoordeeld als 'zeer zwak'. Door middel van *data science* is er extra onderzoek gedaan naar de leefbaarheid in de buurt. Onderzocht is: *'Is er een relatie tussen crimineel gedrag en de financiële situatie van huishoudens in de Gestelse Buurt?'* *'En welke factoren zijn (meer) van invloed op crimineel gedrag?'*

Tabel 17: Achterliggende indicatoren veiligheidsindex Gestelse Buurt

		buurt 2015	buurt 2017	's-H 2017
Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	12,5	5,4	6,2
	auto-inbraak	6,4	6,5	8,2
	fietsendiefstal	2,4	2,4	7,6
	bedreiging	4,0	6,5	2,4
	mishandeling	4,8	5,7	3,4
	vernietiging	9,6	5,7	5,4
	jongerenoverlast	2,4	0,0	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	6%	4%	8%
	auto-inbraak	13%	13%	13%
	fietsendiefstal	16%	4%	8%
	bedreiging	12%	3%	2%
	mishandeling	3%	2%	1%
	vernietiging	16%	10%	5%
	jongerenoverlast	27%	11%	7%
	onveilig voelen	9%	6%	2%
rapportcijfer veiligheid		5,7	6,1	6,9

Bron: INP, L&V

In het kader van wetenschappelijke onderzoek & statistiek hebben gemeente, politie en woningbouw-corporaties data gedeeld. Het combineren van data resulteerde in nieuwe inzichten. De resultaten van het onderzoek worden in de eerste helft van 2018 gepresenteerd. Op basis daarvan wordt besloten welke acties nodig zijn die bijdragen aan een positiever leefklimaat.

Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor de Gestelse Buurt:

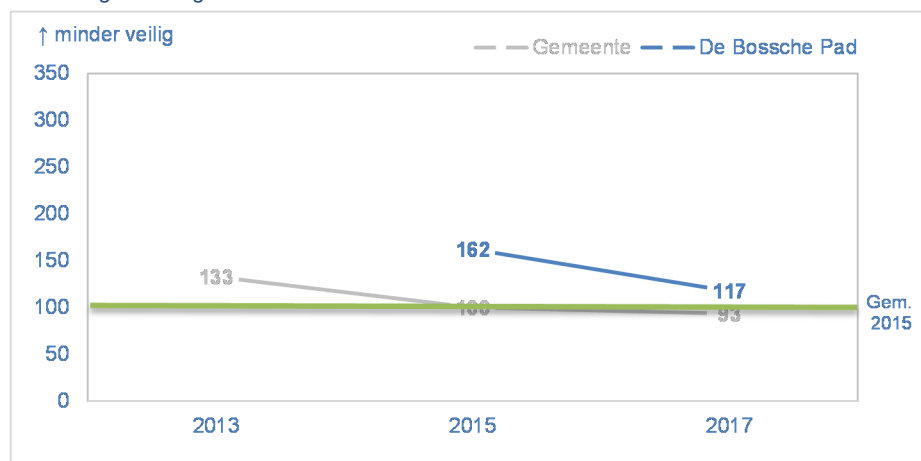
1. Beschadiging aan auto's en diefstal vanaf auto's (21%)
2. Jeugdcriminaliteit (19%)
3. Drugsoverlast/-handel (18%)

7.2.2 De Bossche Pad

De veiligheidssituatie van de Bossche Pad (beter bekend als Eikendonkplein) is de afgelopen twee jaar verbeterd. De veiligheidsindex verbeterde tussen 2015 en 2017 van 162 naar 117. Hierdoor is de veiligheidssituatie van de buurt veranderd van 'zwak' naar 'gemiddeld'. De verbetering komt door een afname van de geregistreerde misdrijven bij de politie. Ook geven minder respondenten aan dat er in hun buurt *vaak* sprake is van auto-inbraak en fietsendiefstal.

De Bossche Pad is één van de drie buurten van het voormalig GSB-aandachtsgebied 'Bartjes/Eikendonkplein/Hofstad' en is op dit moment aandachtsbuurt. De buurt is de afgelopen jaren opnieuw opgebouwd. Ongeveer twee derde van de woningen zijn (sociale) huurwoningen. Volgens wijkprofessionals zijn veel van de voormalig bewoners teruggekeerd naar de nieuwbouwwoningen in de Bossche Pad. Volgens wijkprofessionals hoeft de Bossche Pad niet meer beschouwd te worden als 'aandachtsbuurt'.

Afbeelding 39: Veiligheidsindex De Bossche Pad

Bron: INP, L&V

Het aantal respondenten dat zich *vaak* onveilig voelt in de buurt daalde tussen 2015 en 2017 van 6% naar 2%. Het rapportcijfer voor de veiligheid steeg in dezelfde periode van een 5,8 naar een 6,4. Wel is het rapportcijfer voor de veiligheid in de Bossche Pad nog steeds lager dan gemiddeld in de gemeente. Volgens wijkprofessionals zijn de veiligheidsgevoelens onder andere verbeterd doordat de renovatie nu klaar is. Mensen komen in een gerenoveerd huis terug wonen. Het opknappen van het middengedeelte heeft lang op zich laten wachten maar is nu ook klaar. Dit voelt voor de bewoners meteen beter aan.

Voertuigcriminaliteit

Het aantal auto-inbraken in de Bossche Pad is tussen 2015 en 2017 gehalveerd, van 11 naar 5 inbraken. Ook de beleving van het voorkomen van auto-inbraken verbeterde. In 2015 gaf 21% van de respondenten aan dat er in de buurt *vaak* auto-inbraken waren. In 2017 is dit afgenomen naar 8%. Volgens een wijkprofessional komt de afname mogelijk door het invoeren van vergunningparkeren in de buurt.

Wel geeft 18% van de respondenten aan dat beschadiging of vernieling aan auto's of diefstal vanaf auto's (bijvoorbeeld van wieldoppen of spiegels) *vaak* voorkomt in hun buurt.

Ook het aantal fietsendiefstallen is afgenomen. In 2015 registreerde de politie 8 fietsendiefstallen, in 2017 waren dit er 5. Ook komen volgens de respondenten fietsendiefstallen minder *vaak* voor in de buurt. Tussen 2015 en 2017 daalde dit van 22% naar 6%.

Sociaal leefklimaat

De Bossche Pad is de afgelopen jaren opnieuw opgebouwd en is voltooid. Een deel van de oud bewoners is terug in de buurt komen wonen, maar er zijn ook veel nieuwe bewoners in de buurt. Dit is terug te zien in een lagere schaalscore voor de sociale cohesie. Deze is in de Bossche Pad een 5,6 tegen een 6,2 gemiddeld. De buurt scoort vooral lager dan gemiddeld op de stelling 'ik voel me thuis bij de mensen die in mijn buurt wonen'. 18% van de respondenten geeft aan dat zij veel contact hebben met andere buurtbewoners, tegen 34% gemiddeld in de gemeente.

Volgen wijkprofessionals is de sociale cohesie in de Bossche Pad anders dan op andere plekken. Dit komt door het type bewoner dat in de buurt woont. Wel gaat het vooruit. Zo is er bijvoorbeeld een buurtkamer. De buurtkamer wordt nu beter gebruikt dan in het begin.

Sociale overlast

De Bossche Pad heeft na Binnenstad oost en Binnenstad centrum de hoogste score betreft sociale overlast: 3,6. Dit komt doordat de respondenten uit de Bossche Pad relatief veel alcohol- en drugoverlast ervaren: 21% van de respondenten geeft aan dat er *vaak* dronken mensen op straat zijn en 33% dat er *vaak* drugoverlast is in de buurt. In 2017 werden er door de politie 2 gevallen van alcohol- en drugoverlast geconstateerd en 3 misdrijven van drugshandel. Er kwamen bij de politie verder nauwelijks meldingen binnen van alcohol- en drugoverlast.

Volgens wijkprofessionals ervaren inwoners overlast van de bezoekers van de coffeeshop aan de Maastrichtseweg. Een deel van de bezoekers rookt een jointje op straat of in de portieken.

Ook zorgen de bezoekers van de coffeeshop voor parkeer- en verkeersoverlast. De Maastrichtseweg is ca. twee jaar geleden afgesloten. Hierdoor komt het verkeer voor de coffeeshop nu altijd door de buurt. Dit levert extra verkeersdruk op in de Bossche Pad en Grevelingen.

Fysieke verloederings

De schaalscore fysieke verloederings is in de Bossche Pad hoger dan gemiddeld. Dit komt doordat relatief veel respondenten rommel op straat ervaren; ruim de helft van de respondenten geeft aan dat dit *vaak* voorkomt in hun buurt. Daarnaast worden er door de politie relatief veel vernielingen in de buurt geregistreerd.

Volgens wijkprofessionals valt de vervuiling in de buurt wel mee. Er staat wel eens afval naast de ondergrondse containers. De beveiligers van de coffeeshop helpen de buurt mee schoon te houden.

Tabel 18: Achterliggende indicatoren veiligheidsindex De Bossche Pad

		buurt 2015	buurt 2017	's-H 2017
Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	11,7	7,4	6,2
	auto-inbraak	22,7	9,5	8,2
	fietsendiefstal	16,5	9,5	7,6
	bedreiging	6,2	3,8	2,4
	mishandeling	4,1	5,7	3,4
	vernieling	10,3	11,4	5,4
	jongerenoverlast	2,1	1,9	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	3%	2%	8%
	auto-inbraak	21%	8%	13%
	fietsendiefstal	22%	6%	8%
	bedreiging	4%	4%	2%
	mishandeling	0%	2%	1%
	vernieling	8%	4%	5%
	jongerenoverlast	12%	9%	7%
	onveilig voelen	6%	2%	2%
	rapportcijfer veiligheid	5,8	6,4	6,9

Bron: INP, L&V

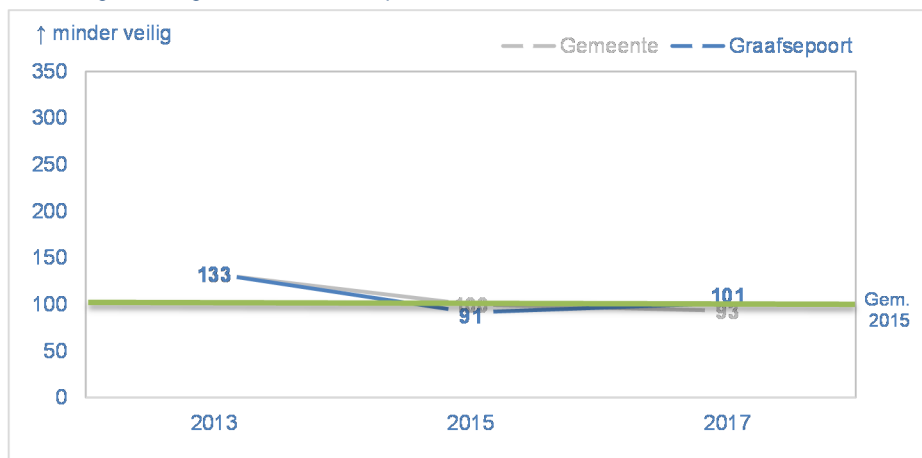
Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor de Bossche Pad:

1. Drugoverlast/-handel (38%)
2. Verkeer (te hard rijden, parkeeroverlast, gevaarlijke situaties) (35%)
3. Beschadiging aan auto's en diefstal vanaf auto's (20%)

7.3 Graafsepoort

De veiligheidssituatie van de Graafsepoort is vergelijkbaar met gemiddeld in de gemeente. De veiligheidssituatie is ongeveer hetzelfde als twee jaar geleden. In vergelijking met twee jaar geleden geven iets meer respondenten aan dat er in hun buurt *vaak* sprake is van vermogenscriminaliteit. Maar er zijn ook positieve ontwikkelingen; de politie registreerde minder incidenten van jongerenoverlast. De respondenten beoordelen de veiligheid in hun buurt met een 6,6.

Afbeelding 40: Veiligheidsindex Graafsepoort

Bron: INP, L&V

De wijk Graafsepoort bestaat uit zes buurten. De veiligheidssituatie van de meeste buurten is 'gemiddeld'. Er zijn hierop drie uitzonderingen. De veiligheidssituatie van Hintham noord is 'zeer sterk'. Daarentegen is de veiligheidssituatie van Graafsebuurt zuid en de subbuurt Hinthamerpoort zuid 'zwak' te noemen. De veiligheidssituatie van de gehele buurt Hinthamerpoort is wel 'gemiddeld'.

Woninginbraak

Het aantal woninginbraken in de Graafsepoort is in 2 jaar tijd met 20% afgenomen, van 8,2 naar 6,5 woninginbraken per 1.000 woningen. In de meeste buurten in de Graafsepoort zien we een daling van de inbraken; in de Graafsebuurt zuid zien we echter een stijging van de woninginbraken. Hier steeg het aantal woninginbraken tussen 2015 en 2017 van 6 naar 11. In deze buurt vonden binnen de Graafsepoort ook relatief de meeste woninginbraken plaats.

Naast het aantal woninginbraken nam ook het aantal diefstallen en inbraken in garages, schuurtjes e.d. af. Dit daalde tussen 2015 en 2017 van 4,7 naar 2,3 inbraken per 1.000 woningen.

Voertuigcriminaliteit

Tussen 2015 en 2016 daalde het aantal auto-inbraken in de Graafsepoort van 12,0 naar 7,5 inbraken per 1.000 inwoners. Vervolgens steeg het aantal auto-inbraken weer naar 10,7 inbraken per 1.000 inwoners in 2017. Deze toename doet zich vooral voor in de Graafsebuurt zuid en -noord en Aawijk noord.

Het aantal mensen dat aangeeft dat diefstal uit auto's *vaak* voorkomt in hun buurt is sinds 2013 gestaag gestegen, van 5% naar 13%. Dit laatste wordt het meeste aangegeven door respondenten uit Hintham zuid. Hierbij kan sprake zijn van een na-ijleffect van het hogere aantal inbraken in Hintham zuid in 2015.

Ook geven meer respondenten aan dat beschadiging of vernieling aan auto's of diefstal vanaf auto's (bijvoorbeeld van wieldoppen of spiegels) *vaak* voorkomt in hun buurt. Dit steeg tussen 2015 en 2017 van 7% naar 13%. Respondenten uit Hintham noord geven dit minder vaak aan.

Jongerenoverlast

Het aantal incidenten van jongerenoverlast is tussen 2015 en 2017 afgenomen van 9,5 naar 4,9 incidenten per 1.000 inwoners. Dit is bijna een halvering van het aantal incidenten. Ook ervaren de respondenten steeds minder overlast van groepen jongeren; het aantal respondenten dat aangeeft dat dit vaak voorkomt nam tussen 2013 en 2017 af van 17% naar 7%. Ook het aandeel respondenten dat aangeeft dat jeugdcriminaliteit vaak voorkomt in de buurt daalde in deze periode van 7% naar 2%.

In 2017 werden relatief de meeste incidenten van jongerenoverlast geregistreerd in de Graafsebuurt noord. Ook nam het aantal incidenten hier in één jaar toe van 4,6 naar 12,2 incidenten per 1.000 inwoners.

Sociale overlast

De schaa score sociale overlast is ten opzichte van 2 jaar geleden met een half punt toegenomen en bedraagt nu 2,2. Dit komt met name door een stijging van de ervaren overlast van buurtgenoten. Maar er is ook een lichte toename van de ervaren alcohol- en drugsoverlast. De schaa score sociale overlast is het hoogst in de Hinthamerpoort, Graafsebuurt zuid en Aawijk noord.

In de Graafsepoort geven meer respondenten dan gemiddeld aan dat er problemen zijn met buurtgenoten. Volgens 11% is er in hun buurt vaak sprake van overlast door buurtgenoten en volgens 5% van intimiderende buurtgenoten. Dit wordt meer aangegeven door respondenten uit de buurten Hinthamerpoort, Graafsebuurt zuid, Aawijk noord en Hintham zuid.

Wijkprofessionals herkennen dit beeld. Dit komt onder andere door het type bewoner dat in de wijk woont. Er zijn veel verwarde personen, burenruzies en intolerantie.

Fysieke verloedering

In de Graafsepoort registreert de politie meer vernielingen dan gemiddeld in de gemeente. Met name in de Graafsebuurt zuid zijn veel vernielingen.

Ook de schaa score fysieke verloedering is relatief slecht in de Graafsepoort (3,6). Wel is de schaa score verbeterd ten opzichte van twee jaar geleden (4,0). De schaa score fysieke verloedering is hoog in de Graafsepoort doordat relatief veel respondenten aangeven dat er in hun buurt veel hondenpoep en rommel op straat is. De schaa score fysieke verloedering is het hoogst in de buurten Hinthamerpoort, Graafsebuurt zuid en Aawijk noord.

Hostel

Aan de Van Broeckhovenlaan ligt een hostel voor chronisch aan alcohol en/of drugsverslaafden met een psychiatrische ziekte. Het hostel moet ervoor zorgen dat verslaafde dak- en thuislozen een rustiger en gezonder bestaan kunnen leiden. De Reinier van Arkel groep en Novadic-Kentron leveren 24 uur per dag zorg, intensieve begeleiding en toezicht voor 30 hostelbewoners.

Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor de Graafsepoort:

1. Inbraak in woningen (21%)
2. Beschadiging aan auto's en diefstal vanaf auto's (17%)
3. Diefstal UIT auto's (15%)

Tabel 19: Achterliggende indicatoren
veiligheidsindex Graafsepoort

		wijk 2015	wijk 2017	's-H 2017
Politie cijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	8,2	6,5	6,2
	auto-inbraak	12,0	10,7	8,2
	fietsendiefstal	5,3	6,6	7,6
	bedreiging	3,0	2,1	2,4
	mishandeling	3,2	2,7	3,4
	vernieling	7,7	7,6	5,4
	jongerenoverlast	9,5	4,9	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	5%	8%	8%
	auto-inbraak	8%	13%	13%
	fietsendiefstal	4%	9%	8%
	bedreiging	1%	2%	2%
	mishandeling	0%	2%	1%
	vernieling	10%	6%	5%
	jongerenoverlast	9%	7%	7%
	onveilig voelen	3%	3%	2%
rapportcijfer veiligheid		6,7	6,6	6,9

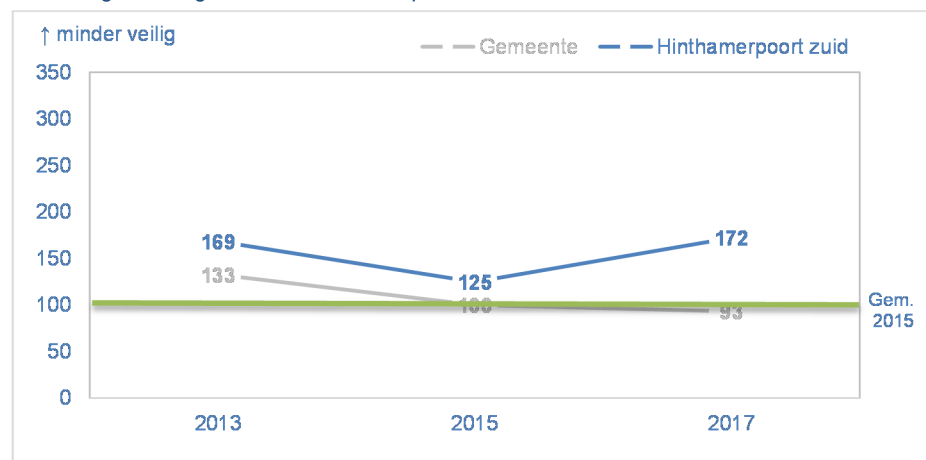
Bron: INP, L&V

7.3.1 Hinthamerpoort zuid

Binnen de Hinthamerpoort worden twee subbuurten onderscheiden: Hinthamerpoort noord en Hinthamerpoort zuid (beter bekend als Barten noord en Barten zuid). Hinthamerpoort noord is na een rigoureuze sloop volledig opnieuw opgebouwd. Daarbij zijn er ook woningen in het duurdere segment gebouwd. Hinthamerpoort is één van de buurten van het voormalig GSB-aandachtsgebied Bartjes/Eikendonkplein/Hofstad. Hinthamerpoort zuid is op dit moment een aandachtsbuurt.

De veiligheidsindex van de Hinthamerpoort zuid is ten opzichte van twee jaar geleden gestegen. De index steeg van 125 naar 172. Met name doordat relatief veel respondenten aangeven dat er *vaak* bedreigingen en mishandelingen zijn in de buurt zorgt ervoor dat de buurt zwak scoort. Ook wordt meer dan gemiddeld aangegeven dat er in de buurt *vaak* woninginbraken en auto-inbraken zijn. Ook daalde het rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt van een 6,6 naar een 6,3. Positief is dat ten opzichte van 2015 minder respondenten zich *vaak* onveilig voelen in de buurt. Als alleen naar de politie-cijfers wordt gekeken dan is de veiligheidssituatie van de buurt 'gemiddeld'.

Afbeelding 41: Veiligheidsindex Hinthamerpoort zuid

Bron: INP, L&V

Het beeld van wijkprofessionals is dat het juist beter gaat in de buurt. Er zijn relatief weinig incidenten. De inwoners zijn volgens hen tevreden over de fysieke veranderingen in de buurt tot nu toe. In augustus/september wordt gestart met de laatste fase.

Voertuigcriminaliteit

In 2017 waren er meer auto-inbraken in Hinthamerpoort zuid. In 2015 en 2016 waren er 6 inbraken per jaar, in 2017 waren dit er 13. Een hotspot in 2017 was het Hinthamerbolwerk. Ook volgens de respondenten komen auto-inbraken vaker voor; tussen 2015 en 2017 steeg het percentage respondenten dat aangeeft dat auto-inbraken *vaak* voorkomen in de buurt van 2% naar 9%. Daarnaast geeft 18% van de respondenten aan dat beschadiging of vernieling aan auto's of diefstal vanaf auto's (bijvoorbeeld van wioldoppen of spiegels) *vaak* voorkomt in hun buurt. Twee jaar geleden was dit nog 9%. Volgens wijkprofessionals komt dit mogelijk door de hoge parkeerdruk in de buurt.

Geweld

De politie registreert in Hinthamerpoort zuid relatief veel geweldsdelicten. In 2017 gaat het om 7 bedreigingen, 6 mishandelingen en 3 openlijke geweldplegingen. Ook geven in de Hinthamerpoort zuid meer respondenten dan gemiddeld aan dat er in hun buurt *vaak* geweldsdelicten zijn. Volgens 9% komt bedreiging *vaak* voor in de buurt en volgens 6% zijn er *vaak* mishandelingen. Dit is een stijging ten opzichte van 2015; toen gaf 2% dit aan.

In 2016 en 2017 waren er enkele grote geweldsincidenten in de buurt. In juni 2016 was er een dodelijke steekpartij op de Wilgenstraat. De bewoonster is veroordeeld voor het neersteken van haar echtgenoot. In september 2017 stak een 13-jarige jongen zijn moeder neer op een onderduikadres aan het Hinthamerbolwerk. Hierbij zou sprake zijn van eerwraak. Tegen de jongen is jeugddetentie geëist. Verder was er in december een vechtpartij op de speelplaats van een school. Hierbij kreeg een leerkracht een klap van een ouder. Deze incidenten zijn volgens wijkprofessionals van invloed op de beleving van bewoners. De negatievere beleving op bedreiging en mishandeling zorgt ervoor dat de veiligheidsindex voor de Hinthamerpoort zuid zo is gestegen.

Sociale overlast

Tussen 2015 en 2017 steeg de schaalscore sociale overlast van 2,4 naar 3,2. Dit komt doordat meer respondenten aangeven dat er alcohol- en drugsoverlast is in de buurt. Het aantal mensen dat aangeeft dat er vaak dronken mensen op straat zijn steeg van 5% naar 10% en de drugsoverlast steeg van 4% naar 11%.

Daarnaast ervaren relatief veel respondenten problemen met buurtgenoten. Volgens 20% is er in hun buurt vaak sprake van overlast door buurtgenoten en volgens 11% van intimiderende buurtgenoten. Overlast door buurtgenoten wordt genoemd in de top 3 van veiligheidsproblemen in de buurt die met voorrang moeten worden aangepakt. Wijkprofessionals herkennen dit beeld. Maar ondanks deze resultaten geven zij aan dat de sociale cohesie volgens hen toeneemt. Zo zijn er meer activiteiten in de buurt waar mensen aan meedoen. Bijvoorbeeld Halloween en het jaarlijkse buurtfeest. De algemene tendens is dat het langzaam verbeterd.

Jongerenoverlast

Het aantal respondenten dat aangeeft dat er in de buurt vaak jongerenoverlast is daalde tussen 2015 en 2017 van 16% naar 7%. Ook werden er door de politie in 2017 iets minder incidenten van jongerenoverlast geregistreerd. De onveiligheidsgevoelens in de buurt van groepen jongeren zijn niet veranderd; 13% van de respondenten voelt zich vaak onveilig bij groepen jongeren in de buurt. Volgens 7% komt jeugdcriminaliteit vaak voor in de buurt.

Fysieke verloedering

In de hele gemeente is de schaalscore fysieke verloedering het hoogst in de Hinthamerpoort zuid. De schaalscore bedraagt 5,2, tegen 3,1 gemiddeld in de gemeente. Positief is dat de score de afgelopen twee jaar is afgenomen; in 2015 bedroeg de schaalscore nog 6,0. De afname komt doordat minder respondenten aangeven dat er in hun buurt vaak sprake is van vervuiling en graffiti. Wel geven de respondenten nog steeds het meeste van de hele gemeente aan dat vervuiling (62%) en hondenpoep (64%) vaak voorkomt in hun buurt.

Wijkprofessionals geven aan dat de buurt fysiek wordt aangepakt. Twee derde van de buurt is nu aangepakt. In augustus/september wordt gestart met de laatste fase van het wijkverbeterplan. Pas als de buurt helemaal klaar is zal naar verwachting het beeld bij de bewoners ook verbeteren. Nu is er nog veel negatieve beleving door de parkeerdruk en vervuiling die de aanpak met zich meebrengt.

Tabel 20: Achterliggende indicatoren
veiligheidsindex Hinthamerpoort zuid

		buurt 2015	buurt 2017	's-H 2017
Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	6,2	5,8	6,2
	auto-inbraak	4,3	9,4	8,2
	fietsendiefstal	5,0	4,3	7,6
	bedreiging	5,0	4,3	2,4
	mishandeling	6,4	3,6	3,4
	vernietiging	7,2	9,4	5,4
	jongerenoverlast	5,7	3,6	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	0%	2%	8%
	auto-inbraak	2%	9%	13%
	fietsendiefstal	3%	3%	8%
	bedreiging	2%	9%	2%
	mishandeling	2%	6%	1%
	vernietiging	23%	21%	5%
	jongerenoverlast	16%	7%	7%
	onveilig voelen	9%	5%	2%
	rapportcijfer veiligheid	6,6	6,3	6,9

Bron: INP, L&V

Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor Hinthamerpoort zuid:

1. Overlast door buurtgenoten (23%)
2. Verkeer (te hard rijden, parkeeroverlast, gevaarlijke situaties) (19%)
3. Beschadiging aan auto's en diefstal vanaf auto's (16%)

7.3.2 Graafsebuurt zuid

Graafsebuurt zuid wordt omsloten door de Lagelandstraat, de Graafseweg, de Doctor Poelstraat en de rivier de Aa. Het is een vrij dichtbevolkte buurt. Het aandeel eenoudergezinnen, bewoners met een uitkering, huishoudens met een laag inkomen en niet werkende werkzoekenden is er vrij hoog. In de buurt staan relatief veel goedkope huurwoningen.

De veiligheidsindex geeft aan dat de veiligheidssituatie in de Graafsebuurt zuid 'zwak' is. Met name doordat relatief veel respondenten aangeven dat er *vaak* bedreigingen en mishandelingen zijn in de buurt zorgt ervoor dat de buurt zwak scoort. Ook geven respondenten meer dan gemiddeld aan dat fietsendiefstallen, vernielingen en jongerenoverlast *vaak* voorkomen in hun buurt. In 2017 registreerde de politie relatief veel woninginbraken, voertuigcriminaliteit en vernielingen in de buurt. De respondenten uit Graafsebuurt zuid beoordelen de veiligheid in hun buurt met een 6,0.

Volgens wijkprofessionals neemt de onveiligheid in de buurt toe.

Sociale overlast

De schaa score sociale overlast is relatief hoog in de Graafsebuurt zuid. Deze bedraagt een 3,2 tegenover 2,2 gemiddeld in de wijk. De score is onder andere hoog omdat relatief veel mensen aangeven dat er *vaak* sprake is van dronken mensen (22%) en drugsoverlast (21%). Ook de politie registreert relatief veel incidenten van alcohol- en drugsoverlast.

Relatief veel respondenten ervaren *vaak* overlast van horecagelegenheden. Professionals geven aan dat er een gelegenheid is gesloten op de Graafseweg. Deze zorgde voor overlast en er werd niet voldaan aan vergunningvoorwaarden.

Verder zijn er problemen met buurtgenoten. Volgens 15% is er in hun buurt *vaak* sprake van overlast door buurtgenoten en volgens 11% van intimiderende buurtgenoten. Wijkprofessionals herkennen dit beeld. Dit komt onder andere door het type bewoner dat in de wijk woont. Er zijn veel verwarde personen, burenruzies en intolerantie. Ook is er veel sprake van problematiek 'achter de voordeur'.

Woninginbraak

Het aantal woninginbraken in de Graafsepoort is in 2 jaar tijd met 20% afgenomen. Echter, in de Graafsebuurt zuid steeg het aantal tussen 2015 en 2017 van 6 naar 11. In deze buurt vonden binnen de Graafsepoort relatief de meeste inbraken plaats in woningen en schuurtjes, tuinhuisen e.d..

In de buurt zijn ook relatief veel auto-inbraken en fietsendiefstallen. Ook steeg het aantal diefstallen uit en vanaf auto's het afgelopen jaar van 13 naar 29.

Geweld

Het aantal bedreigingen in de Graafsepoort is het afgelopen jaar met 33% afgenomen. Dit komt met name door een afname van het aantal registraties in de Graafsebuurt zuid, van 17 naar 3 bedreigingen. Maar de beleving is wel negatief in deze buurt; 7% van de respondenten geeft aan dat bedreiging *vaak* voorkomt in de buurt en volgens 6% komt mishandeling *vaak* voor.

Fysieke verloederings

In de Graafsebuurt zuid registreert de politie meer vernielingen dan gemiddeld in de gemeente. Ook steeg het aantal vernielingen met een derde ten opzichte van 2015. Ook de schaa score fysieke verloederings is relatief slecht in de Graafsebuurt zuid (4,1). Dit is een half punt hoger dan gemiddeld in de wijk Graafsepoort. Wijkprofessionals geven aan dat de fysieke inrichting van de buurt niet goed is. Er is veel parkeerdruk in smalle straten en slechte straatverlichting. Dit kan voor onveiligheidsgevoelens zorgen.

Tabel 21: Achterliggende indicatoren veiligheidsindex Graafsebuurt zuid

		buurt 2015	buurt 2017	's-H 2017
Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	6,6	12,1	6,2
	auto-inbraak	6,5	15,5	8,2
	fietsendiefstal	10,8	10,1	7,6
	bedreiging	4,3	1,6	2,4
	mishandeling	5,9	3,2	3,4
	vernieling	12,9	17,1	5,4
	jongerenoverlast	9,7	2,1	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	x	4%	8%
	auto-inbraak	x	12%	13%
	fietsendiefstal	x	13%	8%
	bedreiging	x	7%	2%
	mishandeling	x	6%	1%
	vernieling	x	9%	5%
	jongerenoverlast	x	10%	7%
	onveilig voelen	x	0%	2%
	rapportcijfer veiligheid	x	6,0	6,9

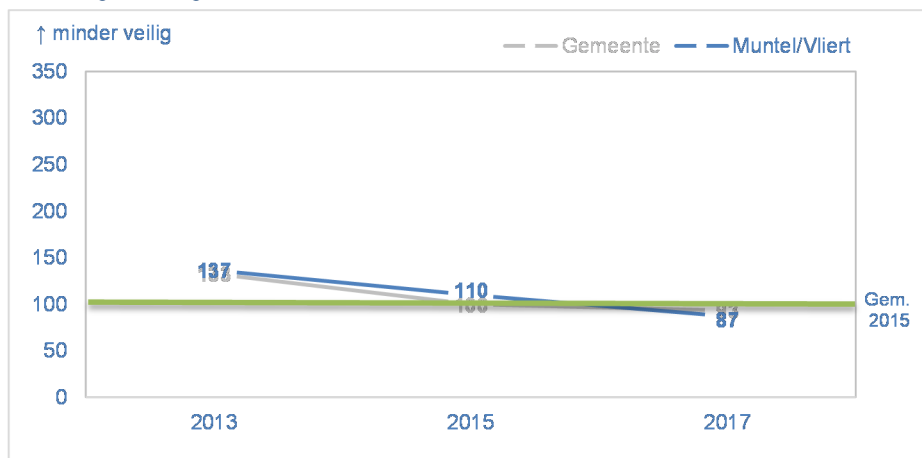
* Geen meting in 2015

Bron: INP, L&V

7.4 Muntel/Vliert

De veiligheidssituatie van Muntel/Vliert is ten opzichte van 2015 opnieuw verbeterd. De veiligheidsindex bedraagt 87; hiermee is de veiligheidssituatie van de wijk 'gemiddeld'. Ten opzichte van twee jaar geleden werden er door de politie minder woninginbraken, auto-inbraken en vernielingen geregistreerd. Daarnaast geven minder respondenten aan dat er in hun buurt *vaak* overlast is van groepen jongeren. Het rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt steeg van een 6,6 naar een 7,0.

Afbeelding 42: Veiligheidsindex Muntel/Vliert

Bron: INP, L&V

De wijk bestaat uit drie buurten Muntel, Vliert en Orthenpoort. De veiligheidssituatie is per buurt verschillend. Zo is de veiligheidssituatie van de Muntel 'sterk', van de Vliert 'gemiddeld' en van Orthenpoort 'zwak'. De veiligheidsindex van Orthenpoort is zwak doordat er verhoudingsgewijs meer misdrijven worden weggeschreven van bedreiging, mishandeling, fietsendiefstal en vernieling. In Orthenpoort ligt het politiebureau. Op dit adres wordt een groot deel van de misdrijven weggeschreven die ergens anders zijn gepleegd. Als alleen naar de beleving van respondenten van Orthenpoort wordt gekeken, dan is dit 'gemiddeld'.

Woninginbraak

Tussen 2015 en 2016 daalde het aantal woninginbraken van 9,2 naar 4,6 inbraken per 1.000 woningen. Vervolgens steeg het aantal woninginbraken weer naar 6,6 inbraken per 1.000 woningen. De daling en vervolgens stijging van de woninginbraken zien we in de Muntel en de Vliert. In Orthenpoort zijn al enkele jaren geen woninginbraken geregistreerd.

Ten opzichte van 2015 geven minder respondenten aan dat woninginbraken *vaak* voorkomen in hun buurt. Volgens 4% van de respondenten komt dit *vaak* voor.

Voertuigcriminaliteit

Het aantal diefstallen uit en vanaf auto's is sinds 2015 meer dan gehalveerd; van 16,6 naar 7,4 diefstallen per 1.000 inwoners. In alle drie de buurten zien we een afname. De daling in de politiecijfers zien we niet terug in de belevingscijfers; dit is ten opzichte van 2015 ongeveer hetzelfde gebleven. Volgens 11% komen diefstallen UIT auto's *vaak* voor in hun buurt en volgens 14% beschadigingen aan en diefstallen vanaf auto's.

Na de Binnenstad worden relatief de meeste fietsendiefstallen geregistreerd in de Muntel/Vliert. In 2017 waren er in deze wijk 12,4 fietsendiefstallen per 1.000 inwoners. Wel geven steeds minder respondenten aan dat fietsendiefstallen *vaak* voorkomen in de buurt. Dit percentage daalde tussen 2013 en 2017 gestaag van 17% naar 10%.

Geweld

Tussen 2015 en 2016 registreerde de politie meer mishandelingen. Dit steeg in een jaar tijd van 2,2 naar 6,2 mishandelingen per 1.000 inwoners. Vervolgens daalde het weer naar 3,7 mishandelingen per 1.000 inwoners in 2017. In alle drie de buurten zien we het aantal mishandelingen eerst toenemen en vervolgens afnemen, alleen daalde het aantal mishandelingen in Orthenpoort minder sterk dan in Muntel en Vliert.

De beleving van bedreigingen en mishandelingen is niet noemenswaardig veranderd.

Alcohol- en drugsoverlast

In zowel Muntel, Vliert en Orthenpoort zijn relatief veel incidenten van alcohol- en drugsoverlast. Gemiddeld gaat het in 2017 om 7 incidenten per 1.000 inwoners. De beleving van alcohol- en drugsoverlast is verslechterd. Tussen 2015 en 2017 steeg het aantal respondenten dat aangeeft dat dronken mensen op straat veel voorkomen van 4% naar 14% en van drugsoverlast in de buurt van 6% naar 12%.

In de Muntel geven verhoudingsgewijs meer mensen aan dat er *vaak* dronken mensen op straat zijn. In het verleden was er veel overlast door mensen die alcohol dronken op het Kapelaan Koopmansplein. Hier is nu een gebiedsaanwijzing; in de omgeving van Kapelaan Koopmansplein geldt een alcoholverbod. Hier wordt strikt op gehandhaafd.

Sociale overlast

Na de Binnenstad zijn er in de Muntel/Vliert de meeste incidenten van overlast door verwarde of overspannen personen. In 2017 gaat het om 9,2 incidenten per 1.000 inwoners. Een groot deel van de incidenten wordt hierbij weggeschreven op het politiebureau, terwijl ze ergens anders in de gemeente zijn gepleegd. Dit geeft een vertekend beeld van het werkelijke aantal incidenten in de wijk.

Ook wordt er in de wijk veel overlast van zwervers geregistreerd: 7,5 incidenten per 1.000 inwoners. Dit laatste is het afgelopen jaar verdubbeld. Het aantal incidenten is met name hoog in de Vliert. Volgens 9% van de respondenten komt overlast van zwervers/daklozen *vaak* voor in hun buurt.

Jongerenoverlast

Ten opzichte van 2015 zijn er meer incidenten van jongerenoverlast geregistreerd. We zien hierbij een stijging van 3,4 naar 7,7 incidenten per 1.000 inwoners. In 2017 was het aantal incidenten relatief hoog in de Vliert. Hotspots in 2017 zijn de Van Grobbendoncklaan en Baden Powelstraat.

De respondenten ervaren steeds minder overlast van groepen jongeren. Het aantal respondenten dat aangeeft dat dit *vaak* voorkomt in de buurt daalde tussen 2013 en 2017 van 19% naar 7%. Ook dit aandeel is hoger in de Vliert.

Vernielingen

Tussen 2015 en 2016 daalde het aantal vernielingen van 13,3 naar 6,0 vernielingen per 1.000 inwoners. Vervolgens steeg het aantal weer naar 7,5 vernielingen per 1.000 inwoners. In alle drie de buurten zijn in 2017 minder vernielingen geregistreerd dan in 2015. Relatief de meeste gevallen worden geregistreerd in Orthenpoort.

Tabel 22: Achterliggende indicatoren veiligheidsindex Muntel/Vliert

		wijk 2015	wijk 2017	's-H 2017
Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	9,2	6,6	6,2
	auto-inbraak	16,6	7,4	8,2
	fietsendiefstal	14,3	12,4	7,6
	bedreiging	3,6	3,0	2,4
	mishandeling	2,2	3,7	3,4
	vernieling	13,3	7,5	5,4
	jongerenoverlast	3,4	7,7	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	8%	4%	8%
	auto-inbraak	10%	11%	13%
	fietsendiefstal	14%	10%	8%
	bedreiging	0%	1%	2%
	mishandeling	1%	0%	1%
	vernieling	3%	2%	5%
	jongerenoverlast	14%	7%	7%
	onveilig voelen	3%	2%	2%
rapportcijfer veiligheid		6,6	7,0	6,9

Bron: INP, L&V

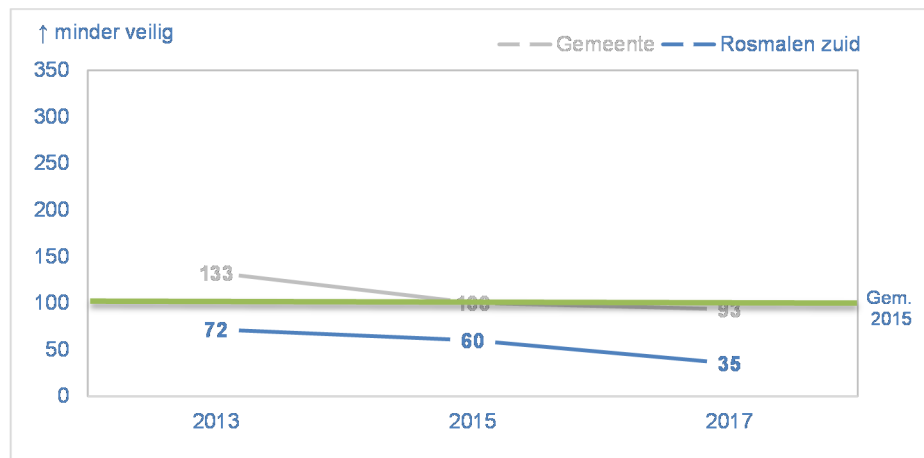
Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor Muntel/Vliert:

1. Fietsendiefstal (18%)
2. Beschadiging aan auto's en diefstal vanaf auto's (17%)
3. Inbraak in woningen (16%)

7.5 Rosmalen zuid

Rosmalen zuid is één van de meest veilige wijken van de gemeente 's-Hertogenbosch. De veiligheidsindex is ten opzichte van 2015 opnieuw verbeterd. De veiligheidsindex bedraagt 35; hiermee is de veiligheidssituatie van de wijk 'sterk'. Ten opzichte van twee jaar geleden werden er door de politie minder auto-inbraken en vernielingen geregistreerd. Daarnaast geven minder respondenten aan dat er in hun buurt *vaak* sprake is van auto-inbraken, vernielingen en overlast van groepen jongeren. Ook verbeterde de veiligheidsgevoelens van respondenten uit Rosmalen zuid. Het aantal respondenten dat zich *vaak* onveilig voelt in de buurt daalde tussen 2015 en 2017 van 3% naar 0% en het rapportcijfer voor de veiligheid steeg in dezelfde periode van een 7,3 naar een 7,6.

Afbeelding 43: Veiligheidsindex Rosmalen zuid

Bron: INP, L&V

Rosmalen zuid telt drie woonbuurten: Maliskamp oost, Sparrenburg en Molenhoek. Als we inzoomen op de veiligheidssituatie van de afzonderlijke buurten dan zien we dat de veiligheidssituatie van al deze buurten 'sterk' is.

Woninginbraak

Sinds 2015 zijn er weinig ontwikkelingen op het gebied van woninginbraak. Er zijn elk jaar ongeveer 5 woninginbraken per 1.000 woningen. Ongeveer 7% van de respondenten geeft aan dat woninginbraak *vaak* voorkomt in hun buurt. In 2017 waren relatief de meeste inbraken in Maliskamp oost. Ook geven de respondenten uit deze buurt vaker dan de rest van de wijk aan dat woninginbraken *vaak* voorkomen in hun buurt.

Voertuigcriminaliteit

Het aantal diefstallen uit en vanaf auto's is sinds 2015 meer dan gehalveerd; van 9,1 naar 3,7 diefstallen per 1.000 inwoners. Dit zien we ook terug in de beleving; in 2017 geeft vrijwel niemand aan dat diefstal UIT auto's *vaak* voorkomt in hun buurt. Volgens 2% komen beschadigingen aan en diefstallen vanaf auto's *vaak* voor in hun buurt.

Het aantal fietsendiefstallen dat bij de politie is gemeld is ten opzichte van 2015 hetzelfde gebleven. Wel geven meer respondenten aan dat fietsendiefstal *vaak* voorkomt in hun buurt. Dit is tussen 2013 en 2017 gestegen van 1% naar 5%. Dit is wel nog steeds lager dan gemiddeld in de gemeente.

Fysieke verloedering

Sinds 2013 geven minder respondenten aan dat rommel op straat, hondenpoep en vernielingen *vaak* voorkomen in hun buurt. Hierdoor wordt er steeds minder fysieke verloedering gemeten. In 2013 was de score voor fysieke verloedering in Rosmalen zuid nog 3,4. Dit verbeterde in 2015 naar een 3,1 en in 2017 naar een 2,1.

Tabel 23: Achterliggende indicatoren
veiligheidsindex Rosmalen zuid

		wijk 2015	wijk 2017	's-H 2017
Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	5,9	4,8	6,2
	auto-inbraak	9,1	3,7	8,2
	fietsendiefstal	2,6	2,5	7,6
	bedreiging	1,7	1,3	2,4
	mishandeling	1,4	1,5	3,4
	vernieling	3,4	2,5	5,4
	jongerenoverlast	3,8	2,7	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	7%	7%	8%
	auto-inbraak	4%	0%	13%
	fietsendiefstal	2%	5%	8%
	bedreiging	1%	0%	2%
	mishandeling	1%	0%	1%
	vernieling	4%	1%	5%
	jongerenoverlast	4%	1%	7%
	onveilig voelen	3%	0%	2%
rapportcijfer veiligheid		7,3	7,6	6,9

Bron: INP, L&V

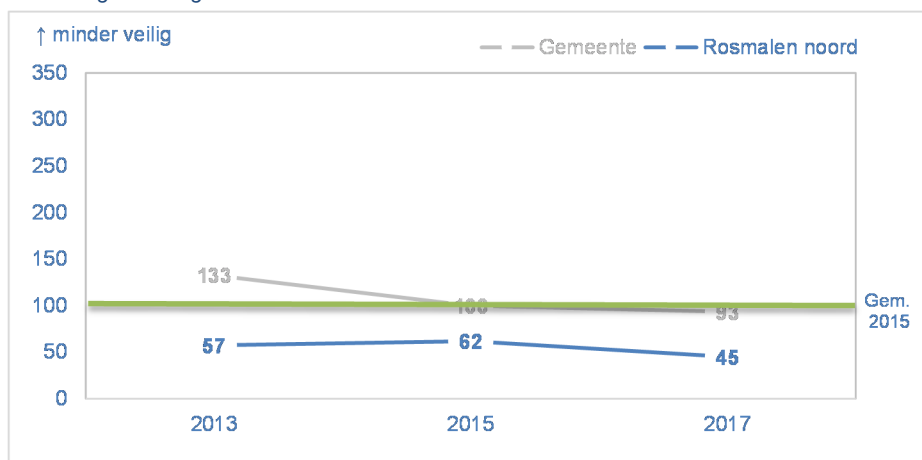
Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor Rosmalen zuid:

1. Inbraak in woningen (26%)
2. Verkeer (te hard rijden, parkeeroverlast, gevaarlijke situaties) (12%)
3. Beschadiging aan auto's en diefstal vanaf auto's (10%)

7.6 Rosmalen noord

Rosmalen noord neemt een derde positie in van veiligste wijken van de gemeente 's-Hertogenbosch. De veiligheidsindex is ten opzichte van 2015 iets verbeterd. De veiligheidsindex bedraagt 45; hiermee is de veiligheidssituatie van de wijk 'sterk'. Ten opzichte van twee jaar geleden is er een lichte afname van de geregistreerde fietsendiefstallen en mishandelingen. Daarnaast geven iets minder respondenten aan dat er in hun buurt *vaak* sprake is van vernielingen en overlast van groepen jongeren. De respondenten beoordelen de veiligheid in hun buurt met een 7,3.

Afbeelding 44: Veiligheidsindex Rosmalen noord

Bron: INP, L&V

Rosmalen noord bestaat uit zes woonbuurten. De veiligheidssituatie van de meeste buurten is 'sterk'. Er zijn hierop twee uitzonderingen. De veiligheidssituatie van 't Ven is 'zeer sterk'. Daarentegen is de veiligheidssituatie van Rosmalen centrum 'gemiddeld'. Dit komt doordat er in het centrum van Rosmalen verhoudingsgewijs meer fietsendiefstallen en meldingen van jongerenoverlast worden geregistreerd.

Woninginbraak

Het aantal woninginbraken is al enkele jaren hetzelfde in Rosmalen noord, met ongeveer 5 inbraken per 1.000 woningen per jaar. Wel waren er in 2016 meer inbraken in de wijk; toen ging het om 8 woninginbraken per 1.000 woningen. In dat jaar waren er veel inbraken in Hondsberg.

Gemiddeld 5% van de respondenten geeft aan dat woninginbraak *vaak* voorkomt in hun buurt. Respondenten uit Hondsberg en de Overlaet geven dit iets vaker aan dan respondenten uit de andere buurten.

Voertuigcriminaliteit

Het aantal diefstallen uit en vanaf auto's is sinds 2015 iets afgenomen; van 7,7 naar 6,0 diefstallen per 1.000 inwoners. De afname is het grootst in Rosmalen centrum. Volgens 5% van de respondenten komen diefstallen UIT auto's *vaak* voor in hun buurt en volgens 3% beschadigingen aan en diefstallen vanaf auto's. Dit is laag in vergelijking met het gemeentelijk gemiddelde.

Het aantal fietsendiefstallen is ook afgenomen. Tussen 2015 en 2017 daalde dit van 7,2 naar 5,1 fietsendiefstallen per 1.000 inwoners. Dit komt doordat het aantal fietsendiefstallen in Rosmalen centrum is afgenomen van 74 naar 43. In 2017 vond het merendeel van de fietsendiefstallen plaats bij het treinstation. Volgens 2% van de respondenten komt fietsendiefstal *vaak* voor in hun buurt.

Jongerenoverlast

Het aantal incidenten van jongerenoverlast is in Rosmalen noord vergelijkbaar met gemiddeld in de gemeente. In 2017 waren er 5,6 incidenten van jongerenoverlast per 1.000 inwoners. In 2017 is het aantal incidenten relatief het hoogst in Rosmalen centrum en de Overlaet west. Opvallend hierbij is dat het aantal incidenten in Rosmalen centrum sinds 2015 is gehalveerd en in Overlaet west flink is toegenomen, van 12 naar 32 incidenten. Volgens wijkprofessionals is de overlast in Overlaet West van een vaste groep jongeren. Deze overlast is niet structureel, maar popt af en toe weer op. Jongerenwerk en de jeugdagente zetten hier op in.

Het aantal respondenten dat overlast ervaart van jongeren in de buurt is iets afgenomen, van 7% in 2015 naar 3% in 2017.

Tabel 24: Achterliggende indicatoren
veiligheidsindex Rosmalen noord

		wijk 2015	wijk 2017	's-H 2017
Politiciëfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	4,8	4,9	6,2
	auto-inbraak	7,7	6,0	8,2
	fietsendiefstal	7,2	5,1	7,6
	bedreiging	1,1	1,0	2,4
	mishandeling	2,0	0,9	3,4
	vernieling	4,5	4,3	5,4
	jongerenoverlast	5,3	5,6	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	3%	5%	8%
	auto-inbraak	5%	4%	13%
	fietsendiefstal	3%	2%	8%
	bedreiging	1%	0%	2%
	mishandeling	1%	0%	1%
	vernieling	5%	1%	5%
	jongerenoverlast	7%	3%	7%
	onveilig voelen	0%	1%	2%
	rapportcijfer veiligheid	7,3	7,3	6,9

Bron: INP, L&V

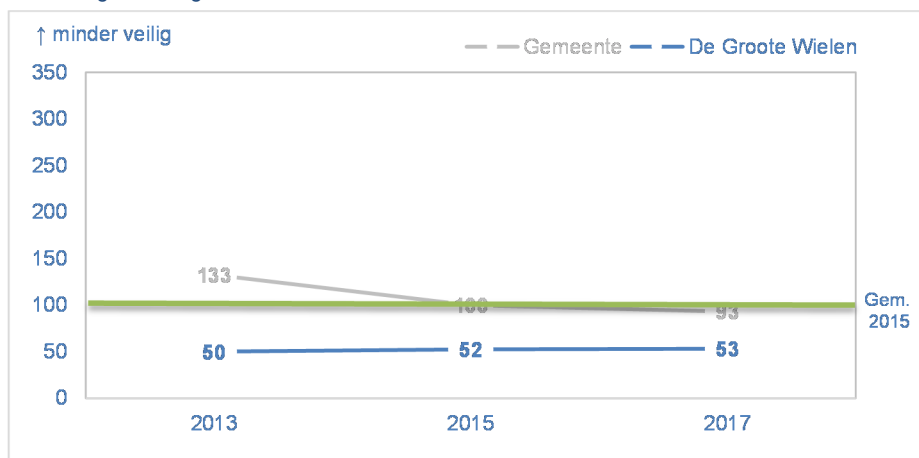
Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor Rosmalen noord:

1. Inbraak in woningen (19%)
2. Verkeer (te hard rijden, parkeeroverlast, gevaarlijke situaties) (16%)
3. Diefstal UIT auto's (10%)

7.7 De Groote Wielen

De veiligheidssituatie van De Groote Wielen is beter dan gemiddeld in de gemeente en kan getypeerd worden als 'sterk'. De veiligheidssituatie is al enkele jaren ongeveer hetzelfde. Ten opzichte van 2015 zijn er enkele ontwikkelingen op het gebied van vermogenscriminaliteit. De respondenten beoordelen de veiligheid in hun buurt met het rapportcijfer 7,3.

Afbeelding 45: Veiligheidsindex De Groote Wielen

Bron: INP, L&V

De Groote Wielen telt vier woonbuurten: Vlietdijk, Broekland, de Watertuinen, en de Hoven. Als we inzoomen op de veiligheidssituatie van de drie laatstgenoemde buurten dan zien we dat de veiligheidssituatie van deze buurten 'sterk' is. Over de veiligheidssituatie van Vlietdijk kunnen we geen uitspraken doen vanwege te weinig respondenten.

Woninginbraak

In De Groote Wielen zijn relatief weinig woninginbraken. In 2017 waren er 4,1 woninginbraken per 1.000 woningen. Er zijn verder weinig opvallendheden in de politieregistraties.

Wat wel opvallend is, is een stijging van het aantal respondenten dat aangeeft dat er *vaak* woninginbraken zijn in de buurt. Dit steeg tussen 2015 en 2017 van 6% naar 14%. Met name in de Hoven geven relatief veel respondenten dit aan.

Voertuigcriminaliteit

Het aantal diefstallen uit en vanaf auto's nam tussen 2015 en 2016 eerst toe, van 5,8 naar 7,7 diefstallen per 1.000 inwoners. Vervolgens nam het weer af naar 3,1 diefstallen per 1.000 inwoners. Het aantal auto-inbraken nam het afgelopen jaar af in Broekland, de Watertuinen en de Hoven.

Ondanks de afname in de politiecijfers, geven meer respondenten aan dat auto-inbraken in hun buurt *vaak* voorkomen. Dit steeg tussen 2015 en 2017 van 14% naar 22%. Hierbij kan sprake zijn van een na-ijleffect van het hogere aantal inbraken in 2016. Met name in de Hoven geven relatief veel respondenten aan dat er in hun buurt vaak auto-inbraken zijn.

Tussen 2015 en 2017 zien we een lichte stijging van het aantal fietsendiefstallen. Dit steeg van 1,7 naar 3,2 fietsendiefstallen per 1.000 inwoners. De meeste fietsendiefstallen vonden plaats in Broekland, de Watertuinen en De Groote Vliet.

Ook geven meer respondenten aan dat er in hun buurt *vaak* fietsendiefstallen zijn. Dit aandeel steeg tussen 2015 en 2017 van 1% naar 5%. Met name in Vlietdijk geven relatief veel respondenten dit aan. Dit is opvallend omdat voor deze buurt al enkele jaren geen fietsendiefstallen bij de politie zijn geregistreerd.

Volgens wijkprofessionals wordt de negatieve beleving van vermogens-criminaliteit mogelijk veroorzaakt door het gebruik van buurtapps. Hierop verschijnen veel berichten over wat niet goed zou gaan in de wijk. In De Groote Wielen zijn relatief veel mensen lid van een buurtapp; 44% van de respondenten geeft aan lid te zijn van een buurtapp tegenover 21% gemiddeld in de gemeente.

Tabel 25: Achterliggende indicatoren
veiligheidsindex De Groote Wielen

		wijk 2015	wijk 2017	's-H 2017
Politie cijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	3,6	4,1	6,2
	auto-inbraak	5,8	3,1	8,2
	fietsendiefstal	1,7	3,2	7,6
	bedreiging	1,0	1,1	2,4
	mishandeling	1,6	1,7	3,4
	vernieling	2,8	2,2	5,4
	jongerenoverlast	3,6	3,2	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	6%	14%	8%
	auto-inbraak	14%	22%	13%
	fietsendiefstal	1%	5%	8%
	bedreiging	1%	0%	2%
	mishandeling	0%	0%	1%
	vernieling	1%	0%	5%
	jongerenoverlast	3%	2%	7%
	onveilig voelen	1%	1%	2%
	rapportcijfer veiligheid	7,3	7,3	6,9

Bron: INP, L&V

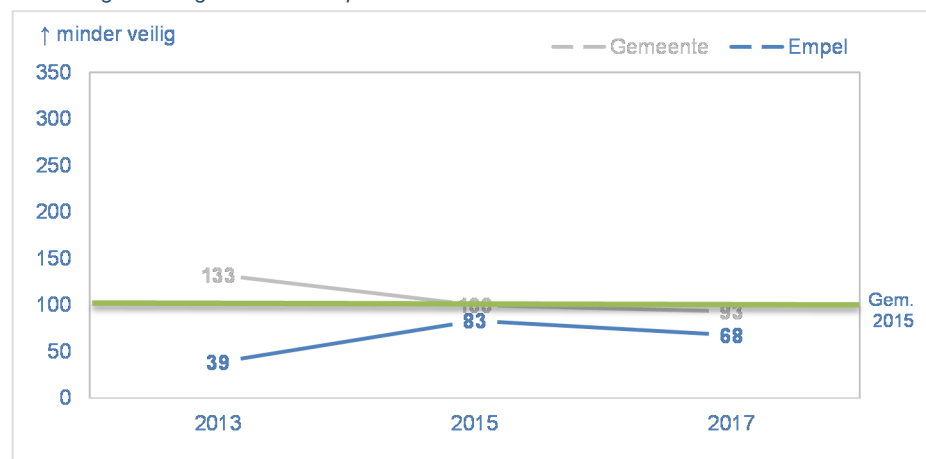
Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor De Groote Wielen:

1. Inbraak in woningen (34%)
2. Diefstal UIT auto's (31%)
3. Verkeer (te hard rijden, parkeeroverlast, gevaarlijke situaties) (24%)

7.8 Empel

De veiligheidsindex is de afgelopen twee jaar iets verbeterd. Hierdoor veranderd de veiligheidssituatie in Empel van 'gemiddeld' naar 'sterk'. De verbetering komt doordat de beleving van respondenten op enkele vlakken is verbeterd. Zo daalde bijvoorbeeld het percentage respondenten dat zich *vaak* onveilig voelt in de eigen buurt van 5% naar 2%. De respondenten beoordelen de veiligheid van hun buurt met het rapportcijfer 7,2.

Afbeelding 46: Veiligheidsindex Empel

Bron: INP, L&V

Empel telt drie woonbuurten: Kom Empel, Maasakker en Empel oost. De veiligheidssituatie van Kom Empel en Empel oost is 'sterk' en van Maasakker 'gemiddeld'. Maasakker scoort 'gemiddeld' omdat de respondenten uit Maasakker vaker dan gemiddeld in Empel aangeven dat er problemen voorkomen in hun buurt.

Woninginbraak

Het afgelopen jaar steeg het aantal (poging tot) woninginbraken licht in Empel van 7,0 naar 9,1 inbraken per 1.000 woningen. Absoluut gaat het om een toename van 5 inbraken. In 2017 ging het bij 43% om een poging tot woninginbraak en bij 57% om een 'voltooide' woninginbraak. In 2017 doet Empel het relatief slecht op het gebied van (poging tot) woninginbraak. Van alle wijken in de gemeente vonden het afgelopen jaar relatief de meeste woninginbraken plaats in Empel. Ook de beleving van woninginbraken in de buurt is van alle wijken het hoogst in Empel; 20% van de respondenten geeft aan dat er *vaak* wordt ingebroken in de buurt. In 2015 was dit nog 11%. Ook waren er iets meer inbraken in schuurtjes, tuinhuisen e.d.. Dit steeg het afgelopen jaar van 1,3 naar 3,0 inbraken per 1.000 woningen.

Voertuigcriminaliteit

Het aantal diefstallen uit en vanaf auto's nam tussen 2015 en 2017 af van 9,8 naar 5,5 diefstallen per 1.000 inwoners. De afname was het grootst in Maasakker. Ondanks de afname in de politiecijfers, geven meer respondenten aan dat auto-inbraken in hun buurt *vaak* voorkomen. Dit steeg tussen 2013 en 2017 van 4% naar 28%. Dit is opvallend omdat er in Empel al jarenlang minder auto-inbraken plaatsvinden dan gemiddeld in de gemeente, terwijl de ervaring van het voorkomen van inbraken in Empel in 2017 het negatiefste is van de hele gemeente. Met name in Maasakker en Empel oost geven relatief veel respondenten aan dat er in hun buurt veel auto-inbraken zijn.

Ook geven meer respondenten aan dat beschadiging of vernieling aan auto's of diefstal vanaf auto's (bijvoorbeeld van wioldoppen of spiegels) *vaak* voorkomt in hun buurt. Dit steeg tussen 2013 en 2017 van 5% naar 14%. Dit wordt ook meer door de respondenten uit Maasakker en Empel oost aangegeven. Wijkprofessionals geven aan dat er vanuit de wijk veel klachten zijn over te weinig parkeerruimte. Mogelijk gaat dit soms gepaard met beschadigingen aan auto's.

Jongerenoverlast

Het aantal incidenten van jongerenoverlast is tussen 2015 en 2017 licht toegenomen van 1,8 naar 4,3 incidenten per 1.000 inwoners. De toename zien we in alle buurten terug. Het aantal mensen dat aangeeft dat er veel jongerenoverlast is lijkt wel af te nemen. Tussen 2015 en 2017 daalde het aantal respondenten dat aangeeft dat er *vaak* jongerenoverlast is in de buurt van 5% naar 2%.

Buurtpreventie

Volgens wijkprofessionals heeft Empel een actief buurtpreventieteam. Relatief veel respondenten uit Empel zijn bekend met buurtpreventieteams; 86% van de respondenten heeft hier wel eens van gehoord. Eén procent van de respondenten geeft aan lid te zijn van een buurtpreventieteam.

Sociale cohesie

Empel (6,7) heeft een hogere score op sociale cohesie dan gemiddeld (6,2). De inwoners kennen elkaar. Volgens de respondenten gaan de mensen in de buurt op een prettige manier met elkaar om en wonen zij in een gezellige buurt. Zij voelen zich thuis bij de mensen in de buurt. De wijkprofessionals geven aan dat de sociale cohesie inderdaad groot is in Empel. Als er wat is weet men elkaar te vinden.

Tabel 26: Achterliggende indicatoren
veiligheidsindex Empel

		wijk 2015	wijk 2017	's-H 2017
Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	7,5	9,1	6,2
	auto-inbraak	9,8	5,5	8,2
	fietsendiefstal	0,8	1,2	7,6
	bedreiging	1,8	1,7	2,4
	mishandeling	0,6	0,8	3,4
	vernieling	2,9	3,4	5,4
	jongerenoverlast	1,8	4,3	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	11%	20%	8%
	auto-inbraak	19%	28%	13%
	fietsendiefstal	1%	2%	8%
	bedreiging	1%	0%	2%
	mishandeling	3%	0%	1%
	vernieling	2%	2%	5%
	jongerenoverlast	5%	2%	7%
	onveilig voelen	5%	2%	2%
rapportcijfer veiligheid		7,3	7,2	6,9

Bron: INP, L&V

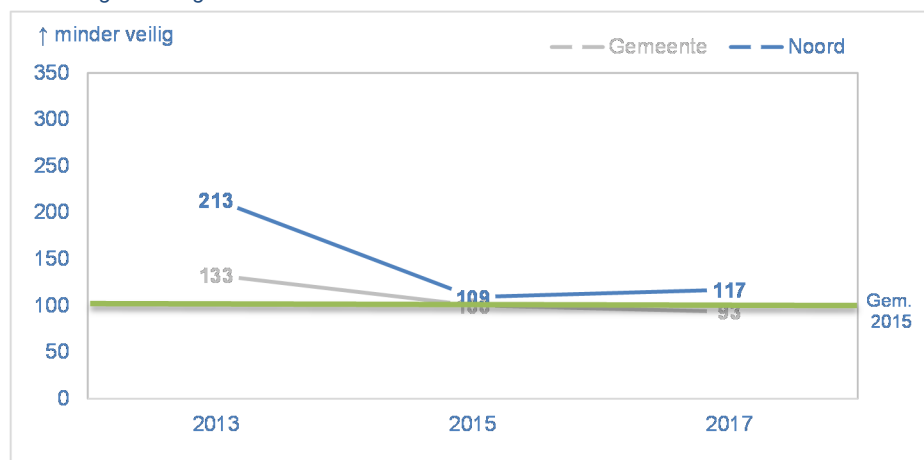
Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor Empel:

1. Inbraak in woningen (54%)
2. Diefstal UIT auto's (34%)
3. Verkeer (te hard rijden, parkeeroverlast, gevaarlijke situaties) (19%)

7.9 Noord

De veiligheidssituatie van Noord is sinds 2015 ongeveer vergelijkbaar met gemiddeld in de gemeente. De laatste twee jaar is hierin weinig veranderd. De respondenten beoordelen de veiligheid in hun buurt met een 6,4. Van alle wijken geven respondenten uit Noord en West hiervoor het laagste rapportcijfer, evenals voor de woonomgeving en leefbaarheid van de buurt (beide 7,0). Wel zijn er grote verschillen tussen de verschillende buurten in Noord. Zo zijn respondenten uit de Herven heel positief over hun buurt. Respondenten uit het aandachtsgebied de Hambaken en de Reit geven de laagste rapportcijfers.

Afbeelding 47: Veiligheidsindex Noord

Bron: INP, L&V

De wijk Noord bestaat uit 15 buurten. Hierbij gaat het om 13 woonbuurten en 2 bedrijventerreinen. De veiligheidssituatie van de verschillende woonbuurten is divers. De veiligheidssituatie van de Herven, de Haren en Orthen is 'sterk'. 'Gemiddeld' is de veiligheidssituatie van de Buitenpepers, de Slagen, de Reit, de Donk, de Rompert en Orthen west. De vier buurten van het aandachtsgebied de Hambaken zijn 'zwak', waarbij de buurten De Hambaken en Sprookjesbuurt zelfs 'zeer zwak' scoren. De veiligheidssituatie van deze vier buurten komt in de volgende paragraaf aan bod.

Woninginbraak

Ten opzichte van 2015 is het aantal woninginbraken iets afgenomen van 9,6 naar 8,0 woninginbraken per 1.000 woningen. In 2017 was het aantal woninginbraken relatief het hoogst in de Buitenpepers, de Muziek-instrumentenbuurt en de Slagen. In deze drie buurten waren meer dan 10 inbraken per 1.000 woningen.

Ongeveer een op de tien respondenten uit Noord geeft aan dat woninginbraken *vaak* voorkomen in hun buurt. Dit wordt het meest aangegeven door respondenten uit de Reit.

Volgens wijkprofessionals staan er in de Reit, de Haren en de Slagen nog relatief veel oudere huurwoningen die gemoderniseerd dienen te worden.

Voertuigcriminaliteit

Het aantal diefstallen uit en vanaf auto's nam tussen 2015 en 2016 eerst iets toe van 9,1 naar 10,2 diefstallen per 1.000 inwoners. Vervolgens nam het weer af naar 6,4 diefstallen per 1.000 inwoners. De afname is het grootst in de buurten de Slagen, de Rompert en de Sprookjesbuurt. In 2017 was het aantal auto-inbraken het grootst in Orthen west, de Buitenpepers en de Reit met minimaal 10 inbraken per 1.000 inwoners.

Ondanks de afname in de politiecijfers, geven niet minder respondenten aan dat auto-inbraken in hun buurt *vaak* voorkomen. Elf procent van de respondenten geeft dit aan. Respondenten uit Orthen west, de Buitenpepers, de Hambaken en de Sprookjesbuurt geven dit iets vaker aan dan respondenten uit de andere buurten.

Volgens 14% van de respondenten komt beschadiging of vernieling aan auto's of diefstal vanaf auto's (bijvoorbeeld van wieldoppen of spiegels) *vaak* voor in hun buurt. Dit wordt ook meer door de respondenten uit Orthen west en de Sprookjesbuurt aangegeven.

De afgelopen jaren zijn er diverse autobranden geweest in de Rompert. De politie houdt hierbij rekening met brandstichting.

Bedreiging

Het aantal geregistreerde bedreigingen in Noord is het afgelopen jaar gestegen van 3,0 naar 4,0 per 1.000 inwoners. Dit is relatief hoog. Het aandeel bedreigingen is hoger in de Edelstenenbuurt, de Sprookjesbuurt en de Slagen. Volgens 3% van de respondenten komen bedreigingen *vaak* voor in hun buurt. Dit is hoger dan in 2015, maar onder het niveau van 2013 (8%). Dat er *vaak* bedreigingen zijn in de buurt wordt relatief veel aangegeven door respondenten uit de Hambaken en de Sprookjesbuurt.

Drugoverlast

Relatief veel respondenten uit Noord ervaren drugoverlast in hun woon-omgeving. Gemiddeld 12% van de respondenten geeft aan dat dit *vaak* voorkomt in hun buurt. Dit aandeel is hoger in het aandachtsgebied de Hambaken en de Rompert. In 2017 werden er 2,3 incidenten van alcohol- en drugoverlast geregistreerd in Noord.

Wijkprofessionals geven aan dat enkele bewoners spreken over (vermeende) drugoverlast en dealen. Bijvoorbeeld door jongeren in de Hambaken, de Rompertpassage en bij de BBS, maar ook vanuit huizen. Maar deze vermoedens worden niet overal door de politie geconstateerd. Verder geven wijkprofessionals aan dat de verslavingszorginstelling aan de Rompertsebaan zich gunstig ontwikkelt. Er is hier weinig overlast voor omwonenden.

Jongerenoverlast

Het aantal incidenten van jongerenoverlast is redelijk stabiel in Noord. Jaarlijks zijn er ongeveer 9 meldingen van jongerenoverlast per 1.000 inwoners. Wel geven steeds minder respondenten aan dat jongerenoverlast *vaak* voorkomt in hun buurt. Dit nam tussen 2013 en 2017 af van 18% naar 10%.

In 2017 registreerde de politie relatief de meeste jongerenoverlast in de Herven en de Rompert. In 2016 en 2017 waren er relatief veel meldingen in Rompert Park. Ook nam het aantal meldingen in 2017 toe op deze locatie.

Respondenten van de Muziekinstrumentenbuurt en de Rompert ervaren meer dan gemiddeld *vaak* overlast van groepen jongeren in hun buurt. Volgens wijkprofessionals valt de jongerenoverlast in Noord momenteel mee.

Fysieke verloedering

Het afgelopen jaar is het aantal geregistreerde vernielingen in Noord afgenomen van 9,2 naar 5,3 vernielingen per 1.000 inwoners. In 2017 was het aantal geregistreerde vernielingen relatief het hoogst in Orthen west en de Rompert. In deze buurten waren 10 of meer vernielingen per 1.000 inwoners. Gemiddeld geeft 11% van de respondenten uit Noord aan dat vernieling *vaak* voorkomt in hun buurt. Dit is hoog in vergelijking met gemiddeld in de gemeente.

Van alle wijken in de gemeente is de schaaScore fysieke verloedering het hoogst in Noord. Naast dat relatief veel mensen aangeven dat er *vaak* vernielingen

zijn in de buurt, geven ook veel mensen aan dat er *vaak* hondenpoep en rommel op straat ligt. Wel is de schaaScore fysieke verloedering tussen 2015 en 2017 gedaald van 4,1 naar 3,8.

Volgens wijkprofessionals worden er enkele stukken openbaar groen in de Buitenpepers niet goed onderhouden. Deze stukken zijn geen eigendom van de gemeente, maar is gemeenschappelijk bezit van bewoners. Zij nemen zelf de verantwoordelijkheid niet om dit aan te pakken.

Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor Noord:

1. Inbraak in woningen (28%)
2. Beschadiging aan auto's en diefstal vanaf auto's (20%)
3. Verkeer (te hard rijden, parkeeroverlast, gevaarlijke situaties) (18%)

Tabel 27: Achterliggende indicatoren veiligheidsindex Noord

		wijk 2015	wijk 2017	's-H 2017
Politiciërs per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	9,6	8,0	6,2
	auto-inbraak	9,1	6,4	8,2
	fietsendiefstal	6,2	5,9	7,6
	bedreiging	3,0	4,0	2,4
	mishandeling	3,8	3,6	3,4
	vernieling	9,2	5,3	5,4
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	jongerenoverlast	8,8	9,3	5,9
	woninginbraak	8%	10%	8%
	auto-inbraak	9%	11%	13%
	fietsendiefstal	10%	7%	8%
	bedreiging	0%	3%	2%
	mishandeling	3%	1%	1%
	vernieling	13%	11%	5%
	jongerenoverlast	12%	10%	7%
	onveilig voelen	1%	3%	2%
	rapportcijfer veiligheid	6,4	6,4	6,9

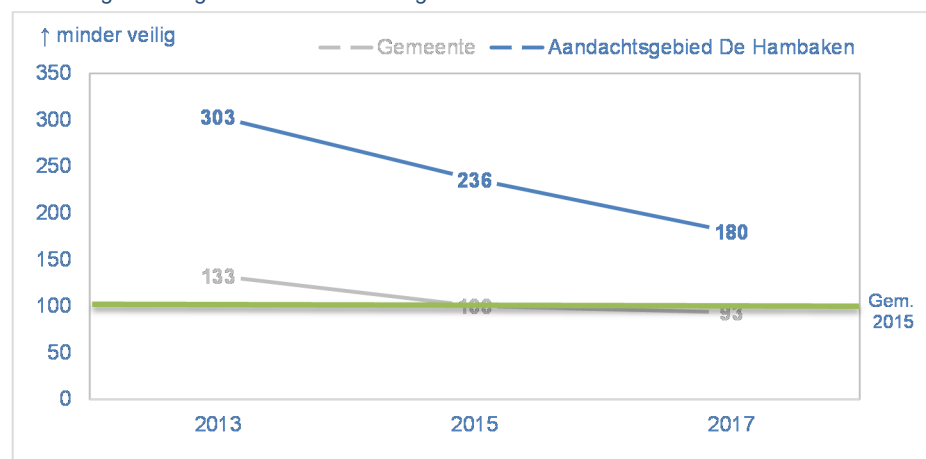
Bron: INP, L&V

7.9.1 Aandachtsgebied De Hambaken

Het aandachtsgebied de Hambaken heeft de laagste veiligheidsindex van alle aandachtsbuurten. Wel is de veiligheidsindex sinds 2013 behoorlijk verbeterd. Tussen 2013 en 2017 verbeterde de index met 123 punten en bedraagt nu 180. De extra inspanningen van de afgelopen jaren van gemeente, politie en andere veiligheidspartners leiden langzaam tot een verbetering van de veiligheidssituatie. Wel is de veiligheidssituatie van het aandachtsgebied nog steeds 'zeer zwak'.

De lage veiligheidsindex van het aandachtsgebied de Hambaken wordt met name veroorzaakt doordat de respondenten meer dan gemiddeld incidenten van overlast en criminaliteit ervaren. Wel is de beleving de afgelopen jaren verbeterd. De respondenten beoordelen de veiligheid van hun buurt met het rapportcijfer 5,9.

Afbeelding 48: Veiligheidsindex Aandachtsgebied De Hambaken

Bron: INP, L&V

Woninginbraak

Sinds 2015 is het aantal woninginbraken afgenomen van 11,2 naar 6,7 inbraken per 1.000 woningen. In 2017 was het aantal woninginbraken relatief hoog in de Muziekinstrumentenbuurt. Hier waren 14,8 inbraken per 1.000 woningen. Ongeveer een op de tien respondenten geeft aan dat woninginbraken *vaak* voorkomen in hun buurt.

Voertuigcriminaliteit

Het aantal diefstallen uit en vanaf auto's nam tussen 2015 en 2016 eerst iets toe van 5,8 naar 9,4 diefstallen per 1.000 inwoners. Vervolgens nam het weer af naar 4,7 diefstallen per 1.000 inwoners. In 2016 waren er relatief veel diefstallen in de Sprookjesbuurt. Dit betrof voornamelijk losse incidenten. Minder respondenten geven aan dat er *vaak* diefstallen uit auto's zijn in de buurt. Dit nam tussen 2015 en 2017 af van 17% naar 14%. In 2017 wordt dit meer aangegeven door respondenten uit de Hambaken en de Sprookjesbuurt. Volgens 19% van de respondenten komt beschadiging of vernieling aan auto's of diefstal vanaf auto's (bijvoorbeeld van wieldoppen of spiegels) *vaak* voor in hun buurt. Dit wordt ook meer door respondenten uit de Sprookjesbuurt aangegeven.

Sinds 2013 geven minder respondenten aan dat fietsendiefstal *vaak* voorkomt in hun buurt. Dit daalde van 18% naar 12%. In de politieregistraties zien we in deze periode geen opvallendheden.

Geweld

Ten opzichte van 2015 geven minder respondenten aan dat mishandeling *vaak* voorkomt in hun buurt. Ook zien we hierbij een kleine daling in de politiecijfers. Wel geven nog steeds veel respondenten aan dat bedreigingen *vaak* voorkomen in hun buurt (8%). Dit wordt vaker aangegeven door respondenten uit de Hambaken en Sprookjesbuurt. Ook werden er door de politie iets meer bedreigingen geregistreerd; 5,6 per 1.000 inwoners. Dit aandeel is hoger in de Sprookjesbuurt en Edelstenenbuurt.

Sinds 2015 heeft de politie minder huiselijk geweld geregistreert in het aandachtsgebied. Dit daalde tussen 2015 en 2017 van 18,1 naar 13,7 incidenten per 1.000 inwoners. Het aandeel incidenten van huiselijk geweld is hoger in de Sprookjesbuurt en Muziekinstrumentenbuurt.

Sociaal leefklimaat

Het aandachtsgebied de Hambaken wordt gekenmerkt door een 'negatief leefklimaat'. De sociale cohesie van de buurt wordt slechter beoordeeld dan gemiddeld; 27% van de respondenten voelt zich niet thuis bij de mensen die in de buurt wonen. Relatief veel respondenten geven aan dat er *vaak* overlast is van buurtgenoten (16%) of van intimiderende buurtgenoten (10%). Hierbij zien we geen grote verschillen tussen de buurten.

Volgens wijkprofessionals is de samenstelling van het aandachtsgebied van invloed op het sociaal leefklimaat. Er wonen mensen van verschillende pluimages; zo wonen er bijvoorbeeld relatief veel verslaafden en personen met psychische problemen. Dit botst vaak wat resulteert in bijvoorbeeld burenruzies en bedreigingen. Onder andere op de Bokkellaren en de Klokkenlaan is dit een probleem. Hier wonen enkele probleemgezinnen.

Jongerenoverlast

Tussen 2015 en 2016 nam het aantal incidenten van jongerenoverlast eerst toe van 14,4 naar 17,7 incidenten per 1.000 inwoners, waarna het weer afnam naar 9,3 incidenten per 1.000 inwoners in 2017. De stijging van 2016 kwam doordat er meer incidenten waren in de Muziekinstrumentenbuurt en Edelstenenbuurt. Ten opzichte van 2016 waren er in 2017 minder incidenten in de Hambaken, Muziekinstrumentenbuurt en Edelstenenbuurt.

Ook minder respondenten geven aan dat jongerenoverlast *vaak* voorkomt in hun buurt. Dit daalde van 25% naar 16%. Respondenten uit de Muziekinstrumentenbuurt ervaren het vaakst jongerenoverlast.

Volgens wijkprofessionals is er geen structurele jongerenoverlast in de Hambaken, maar popt af en toe weer op. Bijvoorbeeld bij de BBS.

In de Hambaken wordt ingezet op een integrale aanpak om het ontwikkelperspectief van jongeren te vergroten. De focus ligt bij het verstevigen van de samenwerking tussen uitvoeringsprofessionals en het plegen van interventies in de verschillende leefgebieden waarin de jongere zich beweegt. De verwachting is dat de preventieve inzet (op termijn) van invloed is op het verminderen van specialistische jeugdhulp en op het voorkomen van afglijding naar criminaliteit en repressieve trajecten (zie § 3.3).

Fysieke verloederings

De schaaftcore fysieke verloederings is relatief hoog. Wel daalde de score de afgelopen twee jaar van 5,9 naar 4,8. Dit komt doordat

minder respondenten aangeven dat er in hun buurt *vaak* sprake is van vervuiling, hondenpoep, graffiti en vernieling. Ook registreerde de politie minder vernielingen. Dit daalde van 11,9 naar 5,8 per 1.000 inwoners. Volgens wijkprofessionals zorgen jongeren in de Sprookjesbuurt voor vervuilingen en vernielingen in de groene ruimte. Daarnaast telt de buurt veel schroothandelaren en ZZP-ers in de bouw die hun spullen in de openbare ruimte stallen, zoals aanhangers. Dit komt rommelig over.

Tabel 28: Achterliggende indicatoren veiligheidsindex Aandachtsgebied De Hambaken

		buurt 2015	buurt 2017	's-H 2017
Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	11,2	6,7	6,2
	auto-inbraak	5,8	4,7	8,2
	fietsendiefstal	3,4	3,1	7,6
	bedreiging	4,3	5,6	2,4
	mishandeling	4,9	3,6	3,4
	vernieling	11,9	5,8	5,4
	jongerenoverlast	14,4	9,3	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	13%	10%	8%
	auto-inbraak	17%	14%	13%
	fietsendiefstal	16%	12%	8%
	bedreiging	8%	8%	2%
	mishandeling	7%	3%	1%
	vernieling	31%	23%	5%
	jongerenoverlast	25%	16%	7%
	onveilig voelen	7%	6%	2%
	rapportcijfer veiligheid	5,6	5,9	6,9

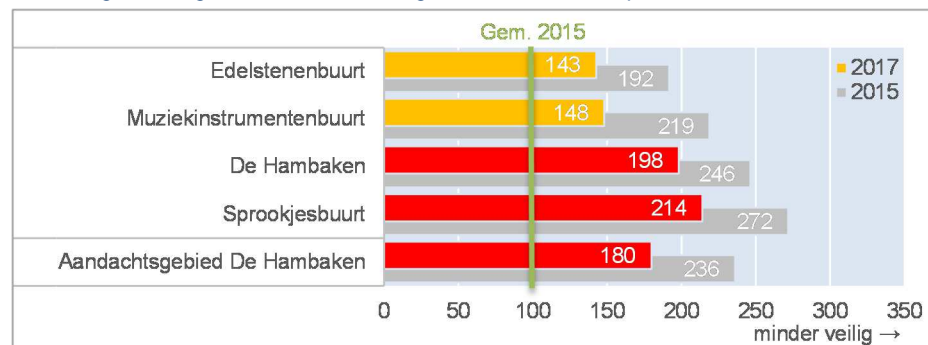
Bron: INP, L&V

Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor De Hambaken:

1. Beschadiging aan auto's en diefstal vanaf auto's (23%)
2. Overlast van groepen jongeren (19%)
3. Drugsoverlast/-handel (18%)

Het aandachtsgebied de Hambaken bestaat uit vier buurten. De veiligheids-situatie verschilt per buurt. De veiligheidssituatie van de Edelstenenbuurt en Muziekinstrumentenbuurt is 'zwak' en van de Sprookjesbuurt en de Hambaken 'zeer zwak'. We zullen kort de veiligheidssituatie per buurt bespreken.

Afbeelding 49: Veiligheidsindex Aandachtsgebied De Hambaken per buurt

Bron: INP, L&V

De Hambaken

De veiligheidsindex voor de Hambaken is ten opzichte van 2015 met bijna 50 punten verbeterd en bedraagt nu 198. De verbetering komt doordat de politie minder vernielingen, jongerenoverlast en mishandelingen registreerde. Ook geven minder respondenten aan dat deze problemen *vaak* voorkomen in hun buurt. Minder respondenten voelen zich *vaak* onveilig in hun buurt; ondanks de afname is dit nog steeds 7%. De veiligheid in de buurt wordt beoordeeld met het rapportcijfer 6,0.

Als enige buurt in het aandachtsgebied werd er in de Hambaken geen selectieve woningtoewijzing toegepast. Mogelijk dat hierdoor *nieuwe* probleemgezinnen zich wel in de Hambaken vestigden, en minder in de andere buurten van het aandachtsgebied. Vanaf 1 januari 2018 wordt ook in de Hambaken selectieve woningtoewijzing toegepast.

De Sprookjesbuurt

Van de vier buurten is de veiligheidsindex het slechtste in de Sprookjesbuurt. Wel verbeterde de veiligheidsindex met bijna 60 punten en bedraagt nu 214. De verbetering komt doordat de politie minder woninginbraken, auto-inbraken, vernielingen en jongerenoverlast registreerde. Ook geven minder respondenten aan dat deze problemen *vaak* voorkomen in hun buurt. De veiligheid in de buurt wordt beoordeeld met het rapportcijfer 5,7.

Wijkprofessionals geven aan dat er veel sociale problematiek is op de Bokkelaars en Klokkenlaan.

De Muziekinstrumentenbuurt

De veiligheidsindex van de Muziekinstrumentenbuurt daalde met ruim 70 punten en bedraagt nu 148. Door deze daling verandert de veiligheidssituatie van 'zeer zwak' naar 'zwak'. De verbetering komt door een positiever oordeel van de respondenten. Met name geven zij minder aan dat er in hun buurt *vaak* vernielingen, fietsendiefstallen, woninginbraken, bedreigingen en mishandelingen zijn. De veiligheid in de buurt wordt beoordeeld met het rapportcijfer 5,7.

De Edelstenenbuurt

Van de vier buurten heeft de Edelstenenbuurt de beste veiligheidssituatie. Ook verbeterde de veiligheidsindex met bijna 50 punten en bedraagt nu 143. Door deze daling verandert de veiligheidssituatie van 'zeer zwak' naar 'zwak'. De index is verbeterd doordat er door de politie minder registraties zijn van fietsendiefstal, vernieling en mishandeling. Daarnaast geven minder respondenten aan dat deze zaken *vaak* voorkomen in hun buurt, evenals auto-inbraken. De respondenten beoordelen de veiligheid in de buurt met het rapportcijfer 6,0.

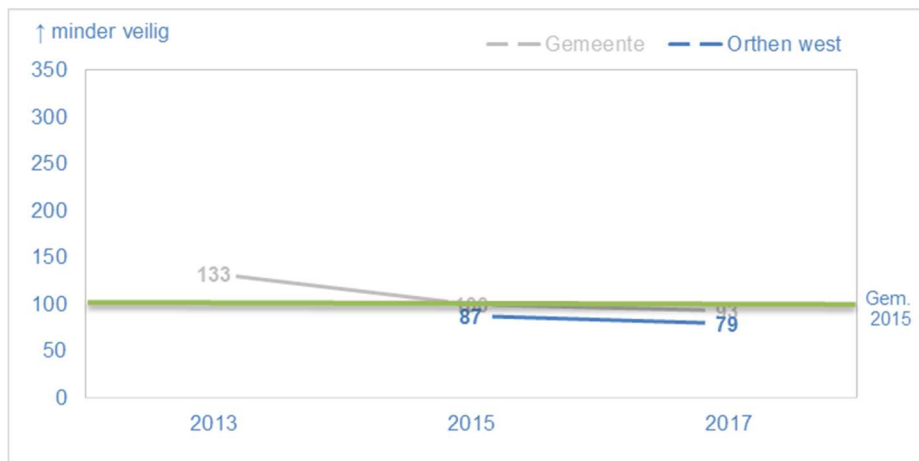
Op de Jan Palachstraat is een voorziening voor begeleid wonen en crisis-opvang. Hier zijn in 2017 enkele problemen geweest met cliënten. Dit gaf onrust in het omliggende gebied en gaf sommige omwonenden een onveilig gevoel. Inmiddels is de clientèle aangepast. In 2017 was het aantal incidenten met verwarde personen relatief hoog in de buurt. Ook gaven relatief veel respondenten aan dat er *vaak* overlast is van verwarde personen (11%).

7.9.2 Orthen west

De veiligheidssituatie van Orthen west (beter bekend als Orthen links) is vergelijkbaar met gemiddeld in de gemeente. De veiligheidssituatie is ongeveer hetzelfde als twee jaar geleden. In vergelijking met twee jaar geleden zijn er meer auto-inbraken en mishandelingen in Orthen west. De respondenten beoordelen de veiligheid in hun buurt met een 6,3.

De buurt is de afgelopen jaren grotendeels vernieuwd. Een groot deel van de woningen is gesloopt. Hier is nieuwbouw voor in de plaats gekomen. De woningen worden gespreid over een aantal jaren gebouwd. Alle leegkomende woningen zijn in beheer van Ad Hoc, SMO (Stichting Maatschappelijk Opvang) of ABS (Atelier Beheer Stichting) of worden tijdelijk verhuurd. Het streven is dat in 2020 de hele buurt vernieuwd is.

Afbeelding 50: Veiligheidsindex Orthen west

Bron: INP, L&V

Woninginbraak

De afgelopen jaren zijn er ongeveer 2 à 3 woninginbraken per jaar in Orthen west. Ook geven respondenten nauwelijks aan dat dit *vaak* gebeurt in hun buurt.

Voertuigcriminaliteit

In de periode 2013-2015 waren er 3 diefstallen uit/vanaf auto's per jaar in Orthen west. Vervolgens nam dit toe naar 13 diefstallen in 2016 en weer af naar 8 diefstallen in 2017. Hotspots zijn de straat Orthen en Adelheidsplein. Ook werden in het afgelopen jaar 3 motorvoertuigen gestolen in Orthen west. De stijging in de politiecijfers zien we ook terug in de beleving. In 2015 gaven de respondenten nauwelijks aan dat er in hun buurt *vaak* auto-inbraken waren; in 2017 geeft 19% van de respondenten dit aan. Ook het aantal respondenten dat aangeeft dat er in hun buurt *vaak* beschadigingen of vernielingen aan auto's of diefstallen vanaf auto's (bijvoorbeeld van wieldoppen of spiegels) plaatsvinden steeg van 2% naar 24%. Volgens wijkprofessionals vindt dit laatste mogelijk meer plaats in Oud Orthen. Hier is ook veel parkeeroverlast; auto's worden langs de doorgaande weg geparkeerd. Mogelijk gaat dit gepaard met beschadigingen.

In Orthen west zijn er verder ook relatief veel fietsendiefstallen. In 2015 werden er door de politie 10 fietsendiefstallen geregistreerd en in 2016 en 2017 waren er 6 fietsendiefstallen per jaar. Volgens 6% van de respondenten komt fietsendiefstal *vaak* voor in hun buurt.

Geweld

Het aantal mishandelingen is relatief hoog in Orthen west. In 2015 werd er één mishandeling geregistreerd in de buurt. Dit nam toe naar 6 mishandelingen in 2016 en weer af naar 4 mishandelingen in 2017. Echter, de respondenten geven nauwelijks aan dat er *vaak* mishandelingen of bedreigingen zijn in hun buurt.

Fysieke verloedering

De schaalscore fysieke verloedering is in Orthen west (3,0) vergelijkbaar met gemiddeld in de gemeente (3,1). Dit is lager dan twee jaar geleden (3,7). Tot 2015 waren er in Orthen west minder vernielingen dan gemiddeld in de gemeente, maar sinds 2015 nam het aantal vernielingen toe. De politie registreerde in de jaren 2015, 2016 en 2017 respectievelijk 11, 14 en 7 vernielingen per jaar. Volgens wijkprofessionals vond een deel van deze vernielingen plaats in twee volkstuinencomplexen in de buurt. Verder geven wijkprofessionals aan dat er soms meldingen binnenkomen van zwerfafval en illegale stort door antikraak-bewoners.

Overlast verwarde personen

Het aantal incidenten van overlast door verwarde personen is hoog in 2017. In totaal waren er 13 incidenten, wat neerkomt op 23,9 incidenten per 1.000 inwoners. Gemiddeld in de gemeente zijn er 5,0 incidenten met verwarde personen per 1.000 inwoners. Het aantal respondenten dat aangeeft dat er *vaak* overlast is van verwarde personen is wel vergelijkbaar met gemiddeld in de gemeente (3%).

Sociaal leefklimaat

De schaalscore sociale cohesie is in Orthen west vergelijkbaar met gemiddeld in de gemeente. Wijkprofessionals verwachten dat door de vernieuwing van de buurt het leefklimaat verbeterd. Veel oude bewoners komen weer terug in de buurt wonen. Ook zij hebben de verwachting dat het een mooie nieuwe buurt gaat worden.

Tabel 29: Achterliggende indicatoren veiligheidsindex Orthen west

		buurt 2015	buurt 2017	's-H 2017
Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	5,4	6,5	6,2
	auto-inbraak	4,4	14,7	8,2
	fietsendiefstal	14,6	11,0	7,6
	bedreiging	4,4	1,8	2,4
	mishandeling	1,5	7,3	3,4
	vernieling	16,0	12,8	5,4
	jongerenoverlast	1,5	1,8	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	4%	0%	8%
	auto-inbraak	0%	19%	13%
	fietsendiefstal	2%	6%	8%
	bedreiging	3%	0%	2%
	mishandeling	0%	0%	1%
	vernieling	1%	0%	5%
	jongerenoverlast	0%	0%	7%
	onveilig voelen	3%	0%	2%
rapportcijfer veiligheid		6,5	6,3	6,9

Bron: INP, L&V

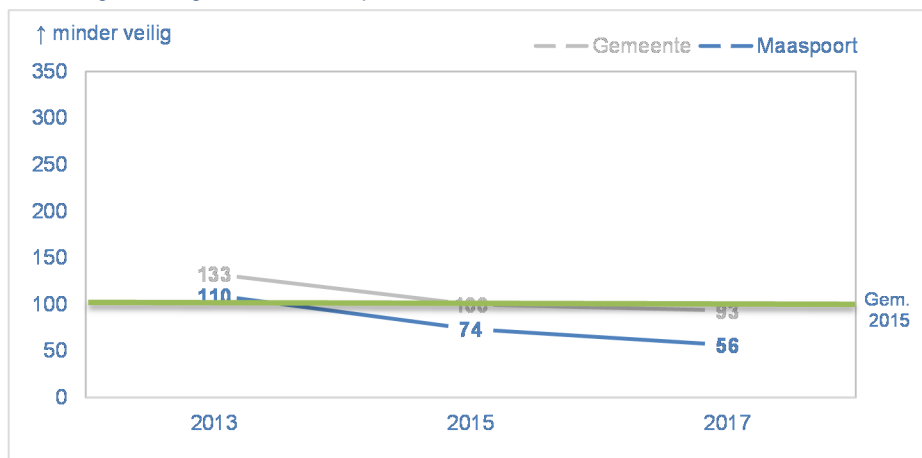
Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor Orthen west:

1. Verkeer (te hard rijden, parkeeroverlast, gevaarlijke situaties) (32%)
2. Beschadiging aan auto's en diefstal vanaf auto's (25%)
3. Diefstal UIT auto's (16%)

7.10 Maaspoort

De veiligheidssituatie van de Maaspoort is ten opzichte van 2015 opnieuw verbeterd. De veiligheidsindex bedraagt 56; hiermee is de veiligheidssituatie van de wijk 'sterk'. Ten opzichte van twee jaar geleden werden er door de politie minder woninginbraken en incidenten van jongerenoverlast geregistreerd. Daarnaast geven minder respondenten aan dat er in hun buurt vaak sprake is van woninginbraak, overlast van groepen jongeren en vernielingen. De veiligheid wordt beoordeeld met het rapportcijfer 7,1.

Afbeelding 51: Veiligheidsindex Maaspoort

Bron: INP, L&V

De Maaspoort telt negen woonbuurten: Italiaanse Buurt, Maasdal, Abdijenbuurt, Lokeren, Maasstroom, Staatsliedenbuurt, Zilverpark, Maasvallei en Maasoever. Als we inzoomen op de veiligheidssituatie van de afzonderlijke buurten dan zien we dat de veiligheidssituatie van al deze buurten momenteel 'sterk' is.

Wijkprofessionals geven aan dat er een ander beeld ontstaat als er niet naar de officiële buurten wordt gekeken. Zij signaleren meervoudige problematiek in een gedeelte van de wijk. Het gaat om het zuidelijk deel van de Maasstroom en enkele straten van de Staatsliedenbuurt en Lokeren. In dit deelgebied zijn meer huurwoningen dan gemiddeld. Er wonen meer dan gemiddeld bijstandsgerechtigden, eenoudergezinnen met minderjarige kinderen en mensen met een migratieachtergrond. Wel is volgens de wijkprofessionals de situatie de afgelopen jaren verbeterd.

Woninginbraak

Ten opzichte van 2015 is het aantal woninginbraken bijna gehalveerd, van 10,6 naar 5,4 woninginbraken per 1.000 woningen. In 2017 was het aantal woninginbraken verhoudingsgewijs het hoogst in de Staatsliedenbuurt. In de eerste maanden van 2018 zien we echter weer een toename van het aantal woninginbraken.

Het aandeel respondenten dat aangeeft dat er vaak woninginbraken zijn in de buurt daalde tussen 2015 en 2017 van 15% naar 10%. Respondenten uit Maasdal en Maasoever geven dit minder vaak aan.

Wijkprofessionals geven aan dat er op social media veel aandacht is voor preventie van woninginbraak. Bijvoorbeeld via berichten op social media-accounts van Maaspoortnieuws, de wijkmanager en wijkagenten en via het Buurt Informatie Netwerk (BIN).

Voertuigcriminaliteit

Het aantal diefstallen uit en vanaf auto's nam tussen 2015 en 2016 eerst iets toe van 6,9 naar 8,3 diefstallen per 1.000 inwoners. Vervolgens nam het weer af naar 6,2 diefstallen per 1.000 inwoners. De afname was het grootst in de Maasvallei. In 2017 was het aantal auto-inbraken het grootst in Maasdal en Lokeren met ongeveer 10 inbraken per 1.000 inwoners. Wijkprofessionals geven aan dat in Lokeren auto's uit het zicht staan geparkeerd. Hierdoor is er weinig controle.

Ondanks de afname in de politiecijfers, geven meer respondenten aan dat auto-inbraken in hun buurt *vaak* voorkomen. Dit steeg tussen 2015 en 2017 van 10% naar 16%. Hierbij kan sprake zijn van een na-ijleffect van het hogere aantal inbraken in 2016. Met name in Lokeren geven relatief veel respondenten aan dat er in hun buurt veel auto-inbraken zijn.

Volgens 11% van de respondenten komt beschadiging of vernieling aan auto's of diefstal vanaf auto's (bijvoorbeeld van wielodoppen of spiegels) *vaak* voor in hun buurt.

Jongerenoverlast

Het aantal incidenten van jongerenoverlast is tussen 2015 en 2017 afgenomen van 6,8 naar 3,5 incidenten per 1.000 inwoners. Dit is bijna een halvering van het aantal incidenten. Ook ervaren de respondenten steeds minder overlast van groepen jongeren; het aantal respondenten dat aangeeft dat dit *vaak* voorkomt in hun buurt nam tussen 2013 en 2017 af van 12% naar 4%. Respondenten uit Lokeren geven het meest aan jongerenoverlast te ervaren. Volgens wijkprofessionals vindt de meeste jongerenoverlast plaats in de omgeving van het Gele Plein, tegenover kindcentrum de Wijboom. Wel zien ze dat de jongerenoverlast de afgelopen jaren is afgenomen.

Geweld

Het aantal geweldsdelicten, zoals openlijk geweld, bedreiging en mishandeling is relatief laag in Maaspoort. Ook ervaren de respondenten nauwelijks *vaak* bedreigingen of mishandelingen in hun buurt.

In 2017 was er een groot incident in de Maaspoort. In maart werd de woning van een bekende crimineel beschoten met een automatisch vuurwapen. Er raakte niemand gewond. De woning werd 3 maanden gesloten en de bewoner kreeg een gebiedsverbod opgelegd. Volgens de gemeente was de bewoner doelwit, en werd de maatregel genomen voor de veiligheid van buurtbewoners.

Tabel 30: Achterliggende indicatoren veiligheidsindex Maaspoort

		wijk 2015	wijk 2017	's-H 2017
Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	10,6	5,4	6,2
	auto-inbraak	6,9	6,2	8,2
	fietsendiefstal	1,7	2,7	7,6
	bedreiging	1,2	1,0	2,4
	mishandeling	0,9	1,0	3,4
	vernieling	4,0	3,6	5,4
	jongerenoverlast	6,8	3,5	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	15%	10%	8%
	auto-inbraak	10%	16%	13%
	fietsendiefstal	4%	4%	8%
	bedreiging	0%	0%	2%
	mishandeling	0%	0%	1%
	vernieling	8%	4%	5%
	jongerenoverlast	12%	4%	7%
	onveilig voelen	1%	2%	2%
rapportcijfer veiligheid		6,9	7,1	6,9

Bron: INP, L&V

Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor de Maaspoort:

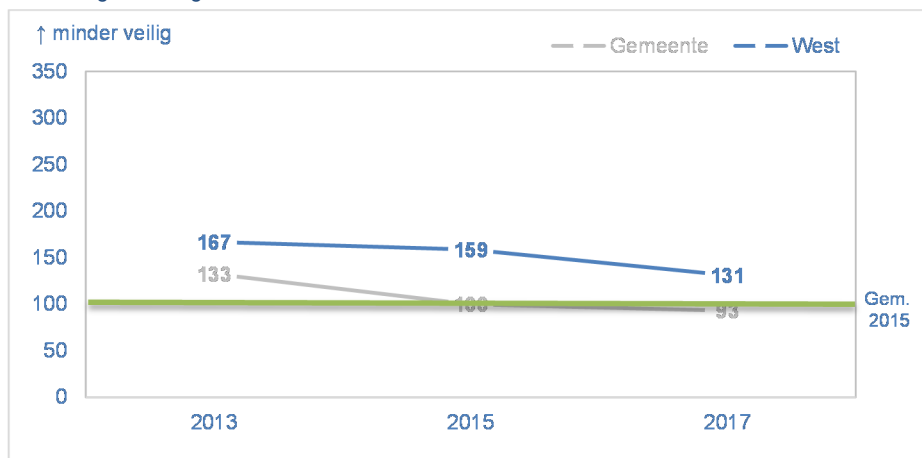
1. Inbraak in woningen (37%)
2. Diefstal UIT auto's (27%)
3. Beschadiging aan auto's en diefstal vanaf auto's (20%)

7.11 West

West neemt een tweede positie in van onveilige wijken in de gemeente 's-Hertogenbosch. Wel is de veiligheidssituatie in twee jaar tijd verbeterd. Zo daalde de veiligheidsindex van 159 naar 131. Wel is de veiligheidssituatie van de wijk nog steeds 'zwak'. Ten opzichte van twee jaar geleden registreerde de politie minder auto-inbraken, vernielingen en jongerenoverlast. Daarnaast geven minder respondenten aan dat er in hun buurt *vaak* sprake is van woninginbraken, vernielingen en overlast van groepen jongeren.

Het aantal respondenten dat zich *vaak* onveilig voelt in de buurt daalde tussen 2015 en 2017 van 6% naar 3%, en het rapportcijfer voor de veiligheid steeg in dezelfde periode van een 6,1 naar een 6,4. Van alle wijken geven respondenten uit West en Noord hiervoor het laagste rapportcijfer, evenals voor de woonomgeving en leefbaarheid van de buurt (beide 7,0).

Afbeelding 52: Veiligheidsindex West

Bron: INP, L&V

West bestaat uit vijf *woonbuurten*: Boschveld, Paleiskwartier, Deuteren, Schutskamp en Kruiskamp. De veiligheidssituatie van deze buurten is 'gemiddeld'. Alleen de veiligheidssituatie van de Kruiskamp is 'zwak'. Dit zorgt er voor dat de score van West als geheel ook als 'zwak' wordt bestempeld.

Woninginbraak

Het aantal woninginbraken is de afgelopen twee jaar iets afgenomen, van 8,9 naar 7,0 inbraken per 1.000 inwoners. Het aantal inbraken was in 2017 het hoogst in Boschveld. Hier waren 14,5 inbraken per 1.000 woningen.

Volgens 12% van de respondenten zijn er in hun buurt *vaak* woninginbraken. In de Kruiskamp geeft bijna een kwart van de respondenten dit aan (23%).

Ook het aantal inbraken in schuurtjes, tuinhuisen, e.d. is gedaald sinds 2015, van 9,3 naar 2,6 per 1.000 woningen. Hierbij zien we een grote afname in het Paleiskwartier ten opzichte van 2015. In het Paleiskwartier hebben gemeente en politie ingezet op voorlichting op het voorkomen van inbraken in schuurtjes en auto's in de ondergrondse parkeerkelders. Hiervoor is onder andere de buurttent ingezet. Daarnaast is er ook een criminele groep aangepakt.

Voertuigcriminaliteit

Het aantal diefstallen uit en vanaf auto's nam tussen 2015 en 2017 af van 19,8 naar 14,2 diefstallen per 1.000 inwoners. Wel is het aantal auto-inbraken nog steeds hoog in vergelijking met andere wijken. In 2017 vonden in de gemeente relatief de meeste auto-inbraken plaats in Deuteren en het Paleiskwartier, met meer dan 20 auto-inbraken per 1.000 inwoners.

Volgens een op de vijf respondenten komen auto-inbraken in hun buurt *vaak* voor. Met name in de Kruiskamp en het Paleiskwartier geven relatief veel respondenten aan dat er in hun buurt veel auto-inbraken zijn. Ten opzichte van 2015 geven minder respondenten aan dat beschadiging of vernieling aan auto's of diefstal vanaf auto's (bijvoorbeeld van wieldoppen of spiegels) *vaak* voorkomt in hun buurt. Dit daalde tussen 2015 en 2017 van 23% naar 15%. Dit wordt meer aangegeven door respondenten uit de Kruiskamp en Boschveld.

In vergelijking met andere wijken zijn er relatief veel fietsendiefstallen in West. In 2017 waren er in deze wijk 6,4 fietsendiefstallen per 1.000 inwoners. Het aandeel fietsendiefstallen is het hoogst in het Paleiskwartier. In 2017 waren hier 19,0 fietsendiefstallen per 1.000 inwoners. De meeste diefstallen vonden plaats aan de Onderwijsboulevard.

Jongerenoverlast

De respondenten uit West ervaren minder jongerenoverlast. Tussen 2015 en 2017 daalde het percentage *vaak* overlast van groepen jongeren van 21% naar 12%. Dit aandeel is hoger onder respondenten uit het Paleiskwartier. In het Paleiskwartier registreerde de politie ook verhoudingsgewijs de meeste meldingen van jongerenoverlast. Hotspots in deze buurt zijn de Hofvijver, Onderwijsboulevard en Statenlaan. Volgens 7% komt jeugdcriminaliteit *vaak* voor in hun buurt. Respondenten uit de Kruiskamp geven dit vaker aan.

Jeugdprofessionals geven aan dat de straatcultuur in West hevig is; er is verharding en een opbokscultuur dat begint met het uitvoeren van kattenkwaad. Maar er is soms ook sprake van drugsgebruik. Verder geven professionals aan dat de overlast op straat minder wordt. Maar het aantal jongeren dat in groepsverband forse strafbare feiten pleegt (voornamelijk buiten de stad) groeit. Niet al deze jongeren zijn zichtbaar op straat.

In West is er een integrale aanpak voor problematiek rondom jongeren. In 2018 wordt versterkt wat al goed gaat en wordt de samenwerking verbeterd tussen jeugdprofessionals. Power-Up073 krijgt een centrale positie. Er worden organisaties en/of sleutelfiguren aan het netwerk toegevoegd die van meerwaarde kunnen zijn om de wijkveiligheid te vergroten. Daarnaast wordt de aanpak op jeugdcriminaliteit verder doorontwikkeld (zie § 3.3).

Overlast dak- en thuislozen

De politie registreerde het afgelopen jaar meer incidenten van overlast door dak- en thuislozen. Het aantal incidenten is relatief hoog in de buurten Boschveld/Paleiskwartier. In 2017 betrof het 43 incidenten. Relatief veel incidenten vinden plaats aan de achterzijde van het treinstation. Ook geven in deze buurten relatief veel respondenten aan dat zij *vaak* overlast ervaren van zwervers/daklozen. In Boschveld geeft 7% van de respondenten dit aan en in het Paleiskwartier 14%.

Fysieke verloedering

West doet het relatief slecht op fysieke verloedering. De schaal-score bedraagt 3,7. Er is wel een verbetering ten opzichte van 2015, toen bedroeg de schaal-score 4,3. De score is verbeterd omdat minder mensen aangeven dat graffiti en vernielingen *vaak* voorkomen in hun buurt. De respondenten zijn hetzelfde blijven denken over vervuiling en hondenpoep. Volgens 44% ligt er in hun buurt *vaak* rommel op straat en volgens 23% hondenpoep. De schaal-score fysieke verloedering is hoger in de Schutskamp en de Kruiskamp. In het Paleiskwartier is volgens wijkprofessionals sprake van vervuiling rondom de Happy Italy/Emte en langs de de Hofvijver. De politiecijfers laten verder een afname van het aantal vernielingen zien. Dit is in alle buurten afgenomen.

Sociale cohesie

West heeft de laagste score op sociale cohesie (5,6). De score is in alle buurten laag; alleen in Deuteren wordt een score boven de 6 gehaald. Ook heeft West het laagste rapportcijfer voor contacten met buurtgenoten (6,4).

Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor West:

1. Inbraak in woningen (25%)
2. Diefstal UIT auto's (23%)
3. Overlast van groepen jongeren (21%)

Tabel 31: Achterliggende indicatoren veiligheidsindex West

		wijk 2015	wijk 2017	's-H 2017
Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	8,9	7,0	6,2
	auto-inbraak	19,8	14,2	8,2
	fietsendiefstal	7,6	6,4	7,6
	bedreiging	3,4	3,2	2,4
	mishandeling	4,3	3,7	3,4
	vernieling	8,9	4,5	5,4
	jongerenoverlast	8,2	7,8	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	16%	12%	8%
	auto-inbraak	23%	20%	13%
	fietsendiefstal	14%	12%	8%
	bedreiging	3%	3%	2%
	mishandeling	1%	2%	1%
	vernieling	17%	11%	5%
	jongerenoverlast	21%	12%	7%
	onveilig voelen	6%	3%	2%
	rapportcijfer veiligheid	6,1	6,4	6,9

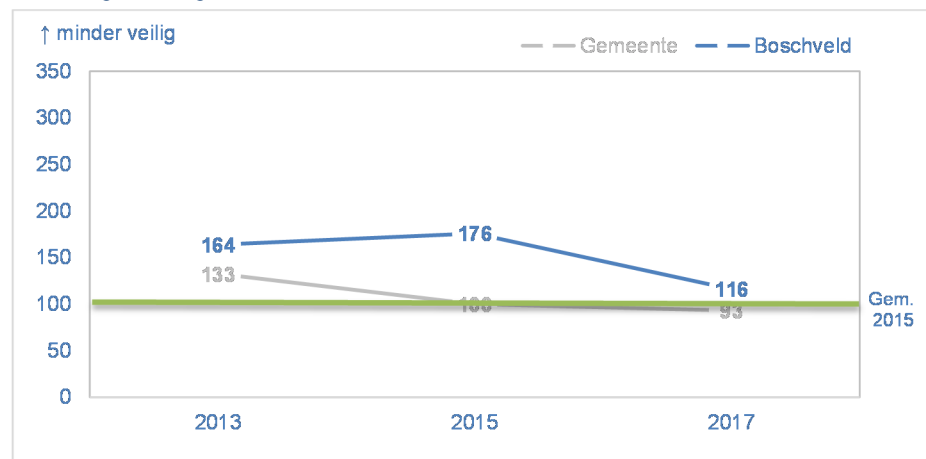
Bron: INP, L&V

7.11.1 Boschveld

De veiligheidssituatie van Boschveld is de afgelopen twee jaar behoorlijk verbeterd. De veiligheidsindex verbeterde tussen 2015 en 2017 van 176 naar 116. Hierdoor is de veiligheidssituatie van de buurt veranderd van 'zeer zwak' naar 'gemiddeld'. De verbetering van de afgelopen twee jaar komt door een afname van de geregistreerde auto-inbraken, geweldsdelicten en vernielingen. Ook geven iets minder respondenten aan dat er in hun buurt *vaak* sprake is van voertuigcriminaliteit, geweldsdelicten en jongerenoverlast.

Het aantal respondenten dat zich *vaak* onveilig voelt in de buurt daalde tussen 2015 en 2017 van 6% naar 4% en het rapportcijfer voor de veiligheid steeg in dezelfde periode van een 6,1 naar een 6,4. Wel is de veiligheidsbeleving in Boschveld nog steeds slechter dan gemiddeld.

Afbeelding 53: Veiligheidsindex Boschveld

Bron: INP, L&V

Woninginbraak

Het aantal woninginbraken daalde tussen 2015 en 2016 van 15,8 naar 10,7 inbraken per 1.000 inwoners. In 2017 steeg het weer naar 14,5 inbraken per 1.000 inwoners. Dit is relatief hoog. Ook zijn er in Boschveld relatief veel inbraken in schuurtjes, tuinhuisen e.d. In 2017 waren dit er 5,0 per 1.000 woningen tegenover 2,5 gemiddeld in de gemeente.

Volgens 5% van de respondenten zijn er in hun buurt *vaak* woninginbraken.

Voertuigcriminaliteit

Het aantal diefstallen uit en vanaf auto's nam tussen 2015 en 2017 af van 27,9 naar 14,8 diefstallen per 1.000 inwoners. Dit is een afname van 47%. Wel is het aandeel auto-inbraken in Boschveld nog steeds een stuk hoger dan gemiddeld in de gemeente.

Het aantal respondenten dat aangeeft dat auto-inbraak *vaak* voorkomt in de buurt daalde licht, van 19% in 2015 naar 16% in 2017. Daarnaast komt volgens 18% van de respondenten beschadiging of vernieling aan auto's of diefstal vanaf auto's (bijvoorbeeld van wieldoppen of spiegels) *vaak* voor in hun buurt.

In 2017 waren er in Boschveld meer fietsendiefstallen dan gemiddeld in de gemeente. In 2017 waren er in 8,5 fietsendiefstallen per 1.000 inwoners. Het aantal mensen dat aangeeft dat fietsendiefstal *vaak* voorkomt in hun buurt daalde tussen 2015 en 2017 van 14% naar 10%.

Geweld

Tussen 2015 en 2016 registreerde de politie meer bedreigingen in Boschveld. Dit steeg in een jaar tijd van 3,6 naar 5,6 bedreigingen per 1.000 inwoners. Vervolgens daalde het weer naar 1,6 bedreigingen per 1.000 inwoners in 2017. Tussen 2015 en 2017 daalde ook het aantal mishandelingen van 5,6 naar 1,6 mishandelingen per 1.000 inwoners.

Ten opzichte van 2015 geven minder respondenten aan dat bedreigingen en mishandelingen *vaak* voorkomen in hun buurt.

Fysieke verloedering

Tussen 2015 en 2017 daalde de schaalscore fysieke verloedering van 3,6 naar 3,2. De schaalscore is verbeterd doordat minder respondenten aangeven dat er in hun buurt *vaak* sprake is van graffiti en hondenpoep. Wel geven ten opzichte van 2015 meer respondenten aan dat er *vaak* rommel op straat ligt; dit steeg van 37% naar 44%. In vergelijking met gemiddeld ervaren respondenten uit Boschveld relatief veel vervuiling. In Boschveld wordt extra ingezet om bijplaatsingen en stortingen tegen te gaan. Uitgangspunt is positieve gedragsbeïnvloeding. De eerste stap is de basis op orde rondom de containers: schone containers, met leesbare stickers en een nette openbare ruimte. Daarna volgen per locatie vervolgstappen op maat. Bij twee straten ligt prioriteit. Bij de Marconistraat wordt gestart met een muurschildering en verfraaiingen van de locatie van ondergrondse containers. Bij de Lorentzstraat wil de gemeente de inrichting met de jeugd gaan aanpakken. Hierbij wordt gekeken naar versiering van de omgeving van ondergrondse containers.

Het aantal vernielingen is tussen 2015 en 2017 gedaald van 15,1 naar 5,2 vernielingen per 1.000 inwoners. Er waren veel vernielingen in de Boschveldtuin. In 2016 is de Boschveldtuin verhuisd van het voormalige terrein van de Afvalstoffendienst naar de Zernikestraat naast de Brede Bossche School. Sinds de tuin verhuisd is, is het aantal vernielingen afgenomen. Verder zijn er in Boschveld soms vernielingen veroorzaakt door bezoekers van evenementen in de Brabanthallen. Er zijn afspraken over veilige looproutes en toezicht in de buurt voor, tijdens en na bepaalde evenementen.

Jongerenoverlast

De politie registreerde de afgelopen twee jaar meer meldingen van jongerenoverlast in Boschveld. Dit steeg tussen 2015 en 2017 van 5,3 naar 9,5 per 1.000 inwoners. De respondenten ervaren iets minder jongerenoverlast in de buurt. Tussen 2015 en 2017 daalde het percentage dat *vaak* overlast heeft van groepen jongeren van 18% naar 14%. Volgens 7% komt jeugdcriminaliteit *vaak* voor in hun buurt.

Sociale overlast

Tussen 2015 en 2017 steeg de schaalscore sociale overlast van 2,8 naar 3,3. Dit komt doordat meer respondenten aangeven dat er alcohol- en drugsoverlast is in de buurt. Het aantal mensen dat aangeeft dat er *vaak* dronken mensen op straat zijn steeg van 9% naar 13% en de drugsoverlast steeg van 11% naar 15%. Daarnaast geven meer respondenten aan dat er *vaak* mensen op straat worden lastiggevallen. Dit steeg van 3% naar 6%.

Het aantal respondenten dat aangeeft dat er *vaak* overlast is van horecagelegenheden steeg van 1% naar 10%. Er zijn volgens professionals enkele horecagelegenheden waar bewoners die hier boven wonen overlast van ervaren.

Leefbaarheidsteam

Volgens wijkprofessionals wordt in het leefbaarheidsteam Boschveld goed samengewerkt tussen toezichthouders van stadstoezicht en politie, beheerders van de afvalstoffendienst, afdeling realisatie en beheer openbare ruimte en woningbouwcorporaties en wijkwerkers van Divers.

Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor Boschveld:

1. Beschadiging aan auto's en diefstal vanaf auto's (23%)
2. Overlast van groepen jongeren (21%)
3. Verkeer (te hard rijden, parkeeroverlast, gevaarlijke situaties) (20%)

Tabel 32: Achterliggende indicatoren veiligheidsindex Boschveld

		buurt 2015	buurt 2017	's-H 2017
Politiciërs per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	15,8	14,5	6,2
	auto-inbraak	27,9	14,8	8,2
	fietsendiefstal	6,9	8,5	7,6
	bedreiging	3,6	1,6	2,4
	mishandeling	5,6	1,6	3,4
	vernieling	15,1	5,2	5,4
	jongerenoverlast	5,3	9,5	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	4%	5%	8%
	auto-inbraak	19%	16%	13%
	fietsendiefstal	14%	10%	8%
	bedreiging	5%	3%	2%
	mishandeling	2%	0%	1%
	vernieling	7%	7%	5%
	jongerenoverlast	18%	14%	7%
	onveilig voelen	6%	4%	2%
	rapportcijfer veiligheid	6,1	6,4	6,9

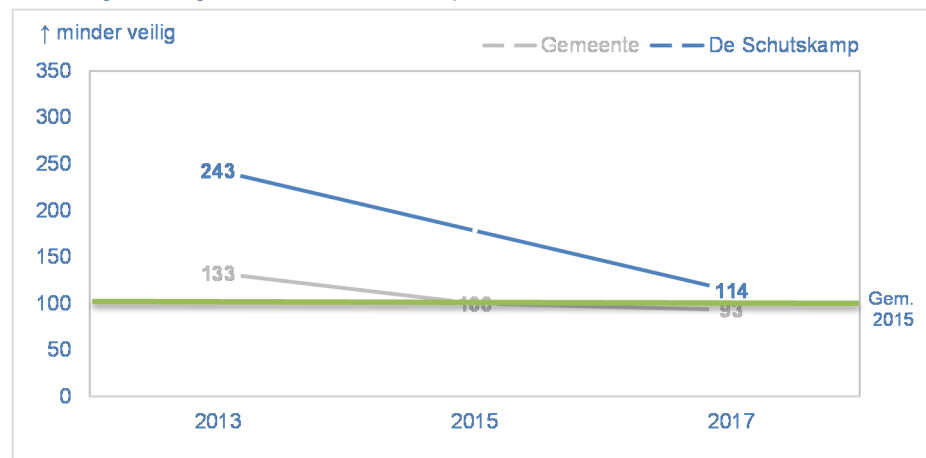
Bron: INP, L&V

7.11.2 De Schutskamp

Sinds 2013 is de veiligheidssituatie in de Schutskamp behoorlijk verbeterd; de veiligheidsindex daalde van 243 naar 114. Hierdoor veranderde de veiligheidssituatie van 'zeer zwak' naar 'gemiddeld'. De verbetering komt doordat de politie minder woninginbraken, auto-inbraken, vernielingen en jongerenoverlast registreerde. Ook geven minder respondenten aan dat deze zaken *vaak* voorkomen in hun buurt.

Het aantal respondenten dat zich *vaak* onveilig voelt in de buurt daalde tussen 2013 en 2017 van 5% naar 1%, en het rapportcijfer voor de veiligheid steeg in dezelfde periode van een 6,3 naar een 6,5.

Afbeelding 54: Veiligheidsindex De Schutskamp

* Geen meting in 2015

Bron: INP, L&V

Volgens wijkprofessionals is het momenteel relatief rustig in de Schutskamp. Het gaat in algemene zin goed in de buurt. Wel blijft het een kwetsbare buurt, waarbij de (veiligheids)situatie weer terug kan omslaan.

Woninginbraak

In 2013 waren er nog veel woninginbraken in de Schutskamp: 29,6 inbraken per 1.000 woningen. Dit was bijna drie keer zo hoog als gemiddeld in de gemeente. Vervolgens nam het aantal woninginbraken af tot 4,4 woninginbraken per 1.000 woningen in 2015. In 2016 steeg het weer naar 10,4 inbraken per 1.000 woningen, waarna het aantal woninginbraken weer afnam naar 6,4 per 1.000 woningen. Dit is 78% minder dan in 2013. Niet alleen in de politieregistraties zien we een afname van de woninginbraken, ook minder respondenten geven aan dat woninginbraken *vaak* voorkomen in hun buurt. Dit daalde tussen 2013 en 2017 van 24% naar 9%.

Voertuigcriminaliteit

In de Schutskamp zijn al jarenlang relatief veel auto-inbraken, maar het aantal auto-inbraken neemt wel af. In 2013 registreerde de politie 22,6 diefstallen uit en vanaf motorvoertuigen per 1.000 inwoners. Dit nam af naar 15,5 diefstallen per 1.000 inwoners in 2015. Vervolgens was er weer een lichte stijging in 2016 naar 18,5 per 1.000 inwoners, waarna het aantal diefstallen weer daalde naar 10,7 per 1.000 inwoners. Dit is ongeveer de helft minder dan in 2013. De grootste daling in 2017 vindt plaats op De Eendenkooi en Helftheuvelpassage. Ook geven minder respondenten aan dat diefstallen uit auto's *vaak* voorkomen in hun buurt. Dit daalde tussen 2013 en 2017 van 20% naar 14%. Het aantal respondenten dat aangeeft dat er in hun buurt *vaak* beschadigingen of vernielingen zijn aan auto's of diefstal vanaf auto's (bijvoorbeeld van wioldoppen of spiegels) daalde in dezelfde periode van 19% naar 11%.

Zakkenrollen

Na Binnenstad centrum en het Zand zijn de meeste gevallen van zakkenrollen in de Schutskamp. In 2017 heeft de politie in totaal 18 misdrijven geregistreerd. Het grootste deel vindt plaats in/rondom de Helftheuvelpassage. Ook geven in de Schutskamp en Kruiskamp relatief veel respondenten aan dat zakkenrollen *vaak* voorkomt in hun buurt. Respectievelijk 10% en 8% van de respondenten uit deze buurten geeft dit aan.

Geweld

In de Schutskamp vinden relatief veel geweldsdelicten plaats. In 2017 werden er door de politie in totaal 29 bedreigingen, 22 mishandelingen en 5 openlijke geweldplegingen geregistreerd. Hotspots zijn de Kooikersweg en Helftheuvel-passage; hier vindt ca. een kwart van de misdrijven plaats.

Sociale cohesie

De schaalscore sociale cohesie (omgang met elkaar) is in de Schutskamp 5,5. Dit is lager dan gemiddeld in de gemeente (6,2). Wel is de score sinds 2013 iets verbeterd (5,2). In de Schutskamp staan veel goedkope huurwoningen en in de buurt wonen mensen van verschillende culturen; 38% van de inwoners is van *niet-Nederlandse* komaf en 28% heeft een niet-westerse migratieachtergrond. Volgens de wijkprofessionals is er weinig vermenging tussen de verschillende groepen: Nederlanders gaan om met Nederlanders, Marokkanen met Marokkanen, Turken met Turken, etc. Op basisscholen wordt *vermenging* gestimuleerd.

Jongerenoverlast

Het aantal incidenten van jongerenoverlast fluctueert jaarlijks met rond de 10 à 15 incidenten per 1.000 inwoners. In 2017 waren er minder incidenten, namelijk 6,1 meldingen van jeugdoverlast per 1.000 inwoners. Ook geven minder respondenten aan dat er *vaak* jongerenoverlast is in hun buurt. Dit daalde tussen 2013 en 2017 van 21% naar 9%. Ondanks dat minder respondenten aangeven dat overlast van groepen jongeren *vaak* voorkomt in hun buurt, benoemen de respondenten dit wel als één van de drie veiligheidsthema's die met voorrang moeten worden aangepakt.

Ook wijkprofessionals geven aan dat er minder jongerenoverlast is. Er is wel sprake van overlast, maar deze is minder structureel. Wel popt de overlast op een bepaald moment weer op. Op bepaalde plekken is de jongerenoverlast hardnekkig. Bijvoorbeeld op de Hudsonlaan komt de jongerenoverlast steeds weer terug. Volgens de wijkprofessionals zijn er momenteel geen criminele jeugdgroepen in de Schutskamp.

Fysieke verloederings

Tussen 2013 en 2017 daalde de schaalscore fysieke verloederings van 5,1 naar 4,0. De schaalscore is verbeterd doordat minder respondenten aangeven dat er in hun buurt *vaak* sprake is van hondenpoep, graffiti en vernieling. Wel geven ten opzichte van 2013 meer respondenten aan dat er *vaak* rommel op straat ligt; de helft van de respondenten geeft dit aan. In vergelijking met gemiddeld ervaren respondenten uit de Schutskamp relatief veel vervuiling en vernieling. Ook in de politie-cijfers zien we een afname van het aantal vernielingen. Tussen 2013 en 2017 is dit gedaald van 12,9 naar 5,5 vernielingen per 1.000 inwoners.

Volgens wijkprofessionals wordt er in de Schutskamp en Kruiskamp al enkele jaren ingezet op fysieke verbeteringen. Wel blijft ook volgens hen vervuiling een probleem, dat ook wordt aangekaart door het buurtpreventieteam. Er is sprake van zwerfafval en van bijplaatsingen bij containers, zoals bij de Helftheuvelpassage.

Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor de Schutskamp:

1. Inbraak in woningen (29%)
2. Overlast van groepen jongeren (19%)
3. Beschadiging aan auto's en diefstal vanaf auto's (16%)

Tabel 33: Achterliggende indicatoren veiligheidsindex De Schutskamp

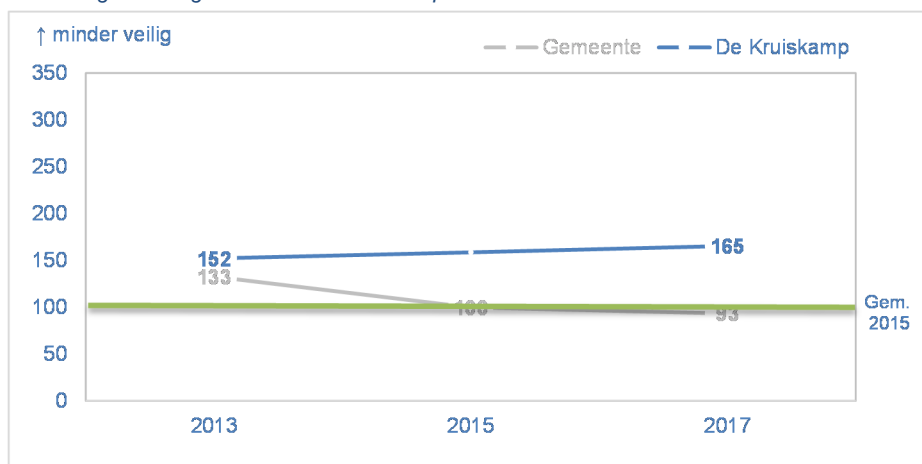
		buurt 2013	buurt 2017	's-H 2017
Politie cijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	29,6	6,4	6,2
	auto-inbraak	22,6	10,7	8,2
	fietsendiefstal	8,1	6,7	7,6
	bedreiging	5,0	6,1	2,4
	mishandeling	5,9	4,6	3,4
	vernieling	12,9	5,5	5,4
	jongerenoverlast	14,7	6,1	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	24%	9%	8%
	auto-inbraak	20%	14%	13%
	fietsendiefstal	12%	12%	8%
	bedreiging	4%	3%	2%
	mishandeling	6%	0%	1%
	vernieling	30%	12%	5%
	jongerenoverlast	21%	9%	7%
	onveilig voelen	5%	1%	2%
	rapportcijfer veiligheid	6,3	6,5	6,9

* Geen meting in 2015
Bron: INP, L&V

7.11.3 De Kruiskamp

Waar we bij de meeste wijken en buurten een vooruitgang zien van de veiligheidssituatie, is deze in de Kruiskamp ongeveer hetzelfde gebleven. De veiligheidsindex bedraagt nu 165; hiermee is de veiligheidssituatie van de buurt 'zwak'. Ten opzichte van 2013 zijn er door de politie minder misdrijven en incidenten geregistreerd. Maar de beleving van respondenten met betrekking tot het voorkomen van criminaliteit en overlast in de buurt is negatiever dan gemiddeld. Hierdoor scoort de buurt 'zwak'. De respondenten beoordelen de veiligheid van hun buurt met het rapportcijfer 6,2.

Afbeelding 55: Veiligheidsindex De Kruiskamp

* Geen meting in 2015
Bron: INP, L&V

Woninginbraak

Tussen 2014 en 2017 nam het aantal woninginbraken in de Kruiskamp gestaag af van 13,0 naar 7,1 inbraken per 1.000 woningen. Dit is een afname van 45%. Echter, sinds 2013 geven meer respondenten uit de Kruiskamp aan dat woninginbraken *vaak* voorkomen in de buurt. Dit steeg van 12% naar 23%. Dit is een hoge score in vergelijking met het gemeentelijk gemiddelde.

Voertuigcriminaliteit

Tussen 2013 en 2015 nam het aantal diefstallen uit en vanaf auto's toe van 10,1 naar 15,3 diefstallen per 1.000 inwoners. Vervolgens nam het aantal weer af naar 8,7 diefstallen uit en vanaf auto's per 1.000 inwoners in 2017. Sinds 2013 geven meer respondenten aan dat diefstallen uit auto's *vaak* voorkomen in hun buurt. Dit steeg van 13% naar 27%. Dit is een hoge score in vergelijking met het gemeentelijk gemiddelde. Daarnaast geeft 19% van de respondenten aan dat er in hun buurt *vaak* beschadigingen of vernielingen zijn aan auto's of diefstal vanaf auto's (bijvoorbeeld van wioldoppen of spiegels).

Door de politie worden relatief weinig fietsendiefstallen geregistreerd in de Kruiskamp. Ook is het aantal fietsendiefstallen tussen 2013 en 2017 geleidelijk afgenomen van 2,8 naar 0,7 diefstallen per 1.000 inwoners. In dezelfde periode geven meer respondenten aan dat fietsendiefstal *vaak* voorkomt in hun buurt. Dit steeg van 6% naar 12%.

Sociale cohesie

De schaa score sociale cohesie (omgang met elkaar) is in de Kruiskamp 5,5. Dit is lager dan gemiddeld in de gemeente (6,2). In de Kruiskamp staan veel goedkope huurwoningen en in de buurt wonen mensen van verschillende culturen; 39% van de inwoners is van *niet-Nederlandse* komaf en 29% heeft een niet-westerse migratieachtergrond. Volgens de wijkprofessionals is er weinig vermenging tussen de verschillende groepen: Nederlanders gaan om met Nederlanders, Marokkanen met Marokkanen, Turken met Turken, etc. Op basisscholen wordt *vermenging* gestimuleerd. De schaa score sociale cohesie zijn in de Schutskamp en Kruiskamp even hoog. Volgens wijkprofessionals is het probleem in de Kruiskamp groter dan in de Schutskamp.

Bedreiging

In vergelijking met andere buurten geven in de Kruiskamp relatief veel respondenten aan dat bedreigingen (6%) en mishandelingen (4%) *vaak* voorkomen in hun buurt. Ook wordt relatief veel aangegeven dat het *vaak* voorkomt dat mensen op straat worden lastiggevalen (5%). Volgens wijkprofessionals is er in de Kruiskamp sprake van een 'straatcultuur'. De omgangsvormen zijn 'harder' in de buurt. Enerzijds zijn de inwoners dat gewend, maar anderzijds ook weer niet.

Jongerenoverlast

Het aantal incidenten van jongerenoverlast fluctueert jaarlijks met rond de 6 à 8 incidenten per 1.000 inwoners. In 2017 waren er 7,1 meldingen van jeugdoverlast per 1.000 inwoners. In het afgelopen jaar kwam een derde van de meldingen van de Churchillilaan. Minder respondenten geven aan dat er *vaak* jongerenoverlast is in hun buurt. Dit daalde tussen 2013 en 2017 van 22% naar 13%. Volgens 11% komt jeugdcriminaliteit *vaak* voor in de buurt.

Fysieke verloederings

De schaa score fysieke verloederings is in de Kruiskamp hoger dan gemiddeld. Dit komt doordat relatief veel respondenten *vaak* rommel op straat (44%) en vernielingen (18%) ervaren. Het aandeel respondenten dat aangeeft dat er *vaak* vernielingen zijn in de buurt is ten opzichte van 2013 ongeveer hetzelfde gebleven. Wel werden er in 2017 minder vernielingen door de politie geregistreerd.

Volgens wijkprofessionals wordt er in de Schutskamp en Kruiskamp al enkele jaren ingezet op fysieke verbeteringen. Wel blijft ook volgens hen vervuiling een probleem, dat ook wordt aangekaart door het buurtpreventie-team. Er is sprake van zwerfafval en van bijplaatsingen bij containers.

Winkelstrip Churchillilaan

Wijkprofessionals geven aan dat op de winkelstrip Churchillilaan door middel van een integraal project wordt gewerkt aan de problematiek ten aanzien van leefbaarheid, hangjongeren en criminaliteit.

Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor de Kruiskamp:

1. Inbraak in woningen (38%)
2. Diefstal UIT auto's (28%)
3. Beschadiging aan auto's en diefstal vanaf auto's (25%)

Tabel 34: Achterliggende indicatoren veiligheidsindex De Kruiskamp

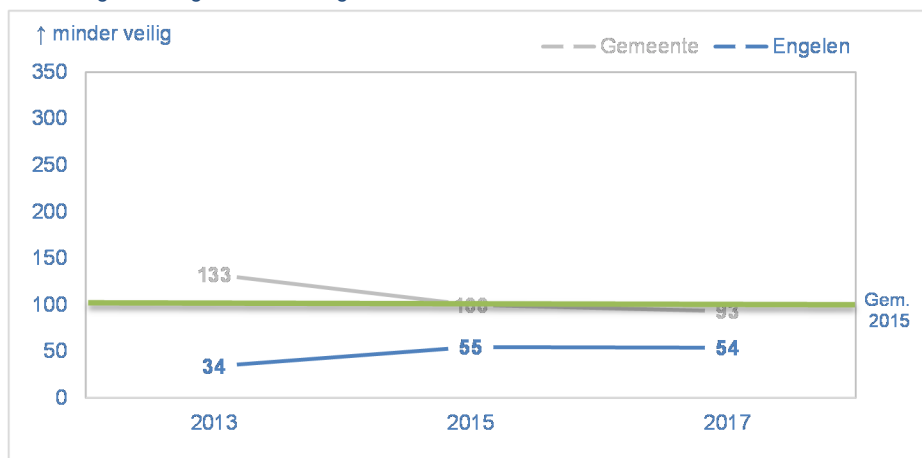
		buurt 2013	buurt 2017	's-H 2017
Politicijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	10,7	7,1	6,2
	auto-inbraak	10,1	8,7	8,2
	fietsendiefstal	2,8	0,7	7,6
	bedreiging	1,7	2,2	2,4
	mishandeling	2,8	2,3	3,4
	vernieling	7,7	3,6	5,4
	jongerenoverlast	8,0	7,1	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	12%	23%	8%
	auto-inbraak	13%	27%	13%
	fietsendiefstal	6%	12%	8%
	bedreiging	7%	6%	2%
	mishandeling	1%	4%	1%
	vernieling	19%	18%	5%
	jongerenoverlast	22%	13%	7%
	onveilig voelen	6%	5%	2%
	rapportcijfer veiligheid	6,2	6,2	6,9

* Geen meting in 2015
Bron: INP, L&V

7.12 Engelen

De veiligheidssituatie in Engelen is 'sterk' en vergelijkbaar met twee jaar geleden. Het veiligheidsindexcijfer van deze wijk bedraagt 54. Positieve ontwikkelingen zijn een afname van de woning- en auto-inbraken. Respondenten beoordelen de veiligheid in hun buurt met het rapportcijfer 7,6.

Afbeelding 56: Veiligheidsindex Engelen

Bron: INP, L&V

Engelen telt drie woonbuurten: Kom Engelen, de Haverleij en Bokhoven. Als we inzoomen op de veiligheidssituatie van de eerste twee buurten dan zien we dat de veiligheidssituatie van deze buurten 'sterk' is. Over de veiligheidssituatie van Bokhoven kunnen we geen uitspraken doen vanwege te weinig respondenten.

Woninginbraak

Tussen 2015 en 2017 is het aantal woninginbraken afgenomen van 8,1 naar 2,7 inbraken per 1.000 woningen. De daling was het grootst in Kom Engelen. Volgens 8% van de respondenten komt woninginbraak vaak voor in hun buurt.

Voertuigcriminaliteit

Het aantal diefstallen uit en vanaf auto's nam tussen 2015 en 2016 eerst iets toe van 6,5 naar 7,1 diefstallen per 1.000 inwoners. Vervolgens nam het weer af naar 4,3 diefstallen per 1.000 inwoners in 2017. Het aantal auto-inbraken is verhoudingsgewijs hoger in de Haverleij.

Het aantal auto-inbraken is in Engelen lager dan gemiddeld in de gemeente. Het valt daarom op dat relatief veel mensen aangeven dat auto-inbraken vaak voorkomen in hun buurt; 18% van de respondenten geeft dit aan. Volgens wijkprofessionals komt deze beleving mogelijk doordat er in Engelen meer duurdere auto's zijn.

Daarnaast komt volgens 5% van de respondenten beschadiging of vernieling aan auto's (bijvoorbeeld van wieldoppen of spiegels) vaak voor in hun buurt.

Geweld

Het aantal geweldsdelicten, zoals openlijk geweld, bedreiging en mishandeling is relatief laag in Engelen. Daarnaast nam tussen 2015 en 2017 het aantal mishandelingen af van 1,7 naar 0,5 per 1.000 inwoners. De afgelopen drie jaar vond ongeveer twee derde van de geregistreerde mishandelingen plaats in de Henriettewaard, de Vutter of bij het Engelermeer; dit zijn grote, afgelegen gebieden. Een derde van de mishandelingen was in de woonbuurten. Volgens één procent van de respondenten komen bedreigingen en mishandelingen vaak voor in hun buurt.

Drugs

In maart 2017 was er een grote brand in een loods aan De Meerheuvel. In de loods werden sporen van een drugslab gevonden. Het lab werd voor een groot gedeelte door de brand verwoest, maar onderzoek heeft uitgewezen dat in de loods een flink laboratorium heeft gezeten. Het is niet duidelijk of er sprake was van brandstichting of dat de brand is ontstaan als gevolg van het drugslab.

Tabel 35: Achterliggende indicatoren
veiligheidsindex Engelen

		wijk 2015	wijk 2017	's-H 2017
Politicijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	8,1	2,7	6,2
	auto-inbraak	6,5	4,3	8,2
	fietsendiefstal	1,7	1,6	7,6
	bedreiging	0,7	0,7	2,4
	mishandeling	1,7	0,5	3,4
	vernieling	1,9	2,9	5,4
	jongerenoverlast	1,2	1,6	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	10%	8%	8%
	auto-inbraak	17%	18%	13%
	fietsendiefstal	3%	3%	8%
	bedreiging	1%	1%	2%
	mishandeling	0%	1%	1%
	vernieling	6%	4%	5%
	jongerenoverlast	1%	1%	7%
	onveilig voelen	1%	3%	2%
	rapportcijfer veiligheid	7,6	7,6	6,9

Bron: INP, L&V

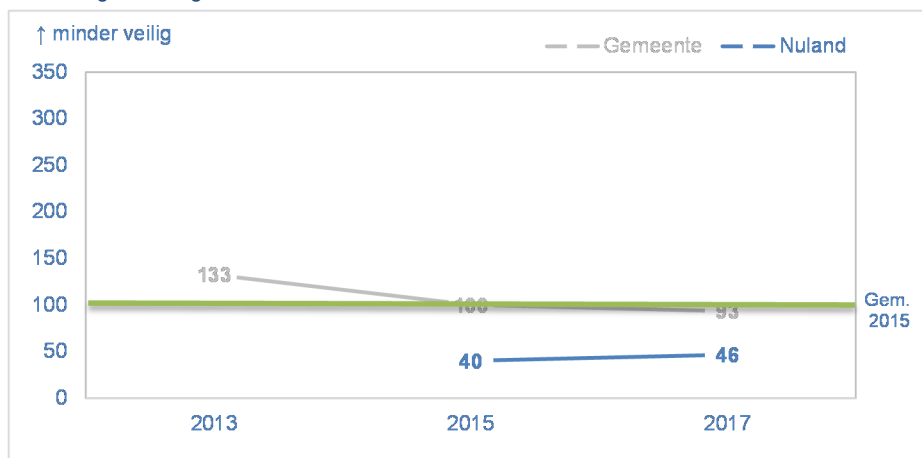
Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor Engelen:

1. Diefstal UIT auto's (30%)
2. Inbraak in woningen (28%)
3. Beschadiging aan auto's en diefstal vanaf auto's (16%)

7.13 Nuland

De veiligheidssituatie van Nuland is 'sterk'. Het veiligheidsindexcijfer van deze wijk bedraagt 46. Ten opzichte van twee jaar geleden is er weinig veranderd. Positieve ontwikkelingen zijn een afname van de voertuigcriminaliteit. De respondenten beoordelen de veiligheid in hun buurt met een 7,3.

Afbeelding 57: Veiligheidsindex Nuland

Bron: INP, L&V

Nuland heeft twee woonbuurten: Kom Nuland en Heeseind. De veiligheidssituatie van Kom Nuland is 'sterk'. Over de veiligheidssituatie van Heeseind kunnen we geen uitspraken doen vanwege te weinig respondenten.

Woninginbraak

Tussen 2015 en 2016 daalde het aantal woninginbraken in Nuland van 10,2 naar 7,3 inbraken per 1.000 woningen. Vervolgens nam het aantal inbraken weer toe naar 8,7 inbraken per 1.000 woningen. Volgens 2% van de respondenten komt woninginbraak *vaak* voor in hun buurt.

Voertuigcriminaliteit

Het afgelopen jaar daalde het aantal misdrijven van voertuigcriminaliteit in Nuland. Het aantal diefstallen van en uit auto's daalde van 3,0 naar 1,4 per 1.000 inwoners, het aantal diefstallen van auto's van 1,4 naar 0,7 per 1.000 inwoners en het aantal fietsendiefstallen van 3,5 naar 0,9 per 1.000 inwoners. In Nuland geven weinig respondenten aan dat deze zaken *vaak* voorkomen in hun buurt.

Jongerenoverlast

Nuland is één van de wijken met de minste meldingen van jongerenoverlast. Wel is er sprake van een kleine stijging. In 2015 was er één incident van jongerenoverlast. Dit is toegenomen naar 8 incidenten in 2017. Wel geven minder respondenten aan dat jongerenoverlast *vaak* voorkomt in hun buurt. Dit daalde tussen 2015 en 2017 van 6% naar 2%.

Sociale cohesie

Na Vinkel heeft Nuland de hoogste schaalscore sociale cohesie (omgang met elkaar) (7,0). Wel is de score ten opzichte van twee jaar geleden met een half punt gedaald. Deze daling komt met name doordat minder respondenten aangeven dat zij zich thuisvoelen bij de mensen uit hun buurt. Wel geven respondenten nog steeds meer dan gemiddeld aan dat dit wel zo is. De inwoners kennen elkaar. Volgens de respondenten gaan de mensen in de buurt op een prettige manier met elkaar om en wonen zij in een gezellige buurt.

Wijkprofessionals geven aan dat de cohesie inderdaad groot is in Nuland. Het is een wijk met een groot verenigingsleven. De wijkprofessionals denken dat de daling van de schaalscore sociale cohesie mogelijk komt door nieuwbouwprojecten in de wijk. In totaal komen er 250 woningen bij in Nuland. De eerste nieuwe mensen zijn er al komen wonen.

Tabel 36: Achterliggende indicatoren
veiligheidsindex Nuland

		wijk 2015	wijk 2017	's-H 2017
Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	10,2	8,7	6,2
	auto-inbraak	2,5	1,4	8,2
	fietsendiefstal	3,5	0,9	7,6
	bedreiging	1,2	1,1	2,4
	mishandeling	1,4	2,1	3,4
	vernieling	2,5	3,2	5,4
	jongerenoverlast	0,2	1,8	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	3%	2%	8%
	auto-inbraak	1%	3%	13%
	fietsendiefstal	3%	1%	8%
	bedreiging	0%	1%	2%
	mishandeling	0%	0%	1%
	vernieling	9%	7%	5%
	jongerenoverlast	6%	2%	7%
	onveilig voelen	0%	2%	2%
	rapportcijfer veiligheid	7,4	7,3	6,9

Bron: INP, L&V

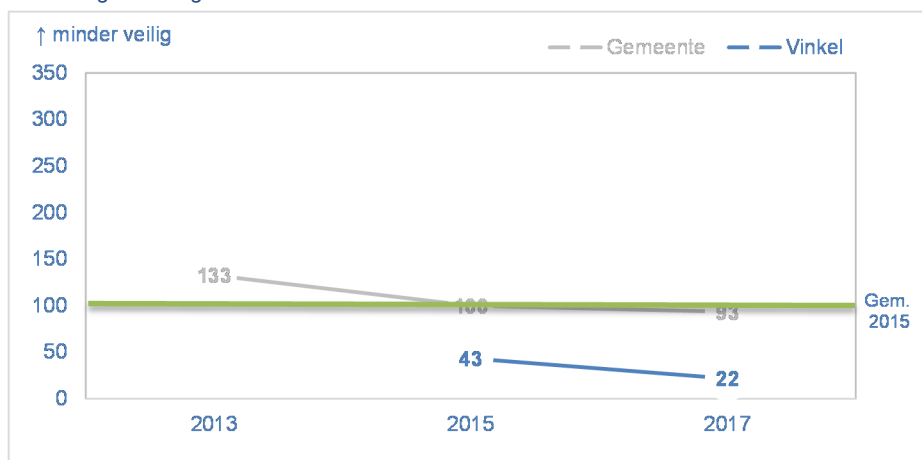
Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor Nuland:

1. Inbraak in woningen (26%)
2. Verkeer (te hard rijden, parkeeroverlast, gevaarlijke situaties) (20%)
3. Vernieling van straatmeubilair (11%)

7.14 Vinkel

In 2017 is Vinkel de meest veilige wijk van de gemeente. Ook is de veiligheidssituatie in Vinkel verder verbeterd; in de periode 2015-2017 verbeterde de veiligheidsindex van 43 naar 22. Dit komt doordat de politie minder auto-inbraken, fietsendiefstallen, mishandelingen en vernielingen registreerde. Daarnaast zijn ook de respondenten positiever over het voorkomen van overlast en criminaliteit in hun buurt. Het rapportcijfer voor de veiligheid steeg tussen 2015 en 2017 van 7,4 naar 7,7. Vinkel heeft van alle wijken het hoogste rapportcijfer voor de veiligheid.

Afbeelding 58: Veiligheidsindex Vinkel

Bron: INP, L&V

Vinkel bestaat uit drie buurten: Kom Vinkel, Vinkeloord en Landelijk gebied Vinkel. De veiligheidssituatie van Kom Vinkel en Vinkeloord wordt als 'zeer sterk' bestempeld en van Landelijk gebied Vinkel als 'sterk'.

Woninginbraak

Een negatieve ontwikkeling in Vinkel lijkt een toename van het aantal woninginbraken. Het aandeel woninginbraken stijgt tussen 2015 en 2017 van 6,6 naar 8,6 woninginbraken per 1.000 woningen. Maar absoluut gezien is er slechts een toename van één inbraak, van 7 woninginbraken in 2015 en 2016, naar 8 inbraken in 2017²⁰. Het aantal respondenten dat aangeeft dat er *vaak* woninginbraken in de buurt zijn daalde tussen 2015 en 2017 van 8% naar 5%.

Voertuigcriminaliteit

Sinds 2015 daalde het aantal misdrijven van voertuigcriminaliteit in Vinkel. Het aantal diefstallen van en uit auto's daalde van 4,5 naar 0,8 per 1.000 inwoners en het aantal fietsendiefstallen van 4,1 naar 1,2 per 1.000 inwoners. Wel nam het aantal diefstallen van motorvoertuigen toe van 0 naar 1,2 per 1.000 inwoners. In Vinkel geeft vrijwel geen van de respondenten aan dat deze zaken *vaak* voorkomen in hun buurt.

Sociale cohesie

Vinkel heeft de hoogste schaalscore sociale cohesie (omgang met elkaar) (7,8). De inwoners kennen elkaar. Volgens de respondenten gaan de mensen in de buurt op een prettige manier met elkaar om en wonen zij in een gezellige buurt. Zij voelen zich thuis bij de mensen in de buurt. De wijkprofessionals geven aan dat de cohesie inderdaad groot is in Vinkel. Het is een wijk met een groot verenigingsleven.

²⁰ De verschillen komen door een administratieve wijziging van het aantal woningen in Vinkeloord in de BAG.

Plofkraak

In maart 2017 heeft er een plofkraak plaatsgevonden bij een pinautomaat in Vinkel. Hierbij zijn zware explosieven gebruikt. Door de explosie diende het pand te worden gestut. De daders zijn er met een geldbedrag vandoor gegaan.

Tabel 37: Achterliggende indicatoren
veiligheidsindex Vinkel

		wijk 2015	wijk 2017	's-H 2017
Politicijfers per 1.000 inwoners/woningen	woninginbraak	6,6	8,6	6,2
	auto-inbraak	4,5	0,8	8,2
	fietsendiefstal	4,1	1,2	7,6
	bedreiging	0,4	0,4	2,4
	mishandeling	1,7	0,0	3,4
	vernieling	5,4	1,2	5,4
	jongerenoverlast	1,7	0,8	5,9
Beleving respondenten (% komt vaak voor in de eigen buurt)	woninginbraak	8%	5%	8%
	auto-inbraak	0%	0%	13%
	fietsendiefstal	1%	0%	8%
	bedreiging	0%	0%	2%
	mishandeling	0%	0%	1%
	vernieling	3%	2%	5%
	jongerenoverlast	1%	1%	7%
	onveilig voelen	2%	0%	2%
	rapportcijfer veiligheid	7,4	7,7	6,9

Bron: INP, L&V

Aan de respondenten is gevraagd welke veiligheidsproblemen in hun buurt met voorrang moeten worden aangepakt. De top 3 voor Vinkel:

1. Inbraak in woningen (29%)
2. Verkeer (te hard rijden, parkeeroverlast, gevaarlijke situaties) (10%)
3. Openbare ruimte (aanpak groen, verlichting, afsluiten brandgangen) (8%)

Bijlage 1: Bronnen

De veiligheidsmonitor is gebaseerd op twee basisbronnen: de vragenlijst Leefbaarheid en Veiligheid en het Informatiemodel Nederlandse Politie. Afhankelijk van het onderwerp zijn er ook nog andere bronnen gebruikt. De meest recente cijfers hebben betrekking op het jaar 2017. Waar dit niet het geval is, wordt dit vermeld. Hieronder worden de belangrijkste bronnen kort besproken.

1. *Vragenlijst leefbaarheid & veiligheid (L&V)*

In de oneven jaren wordt de vragenlijst *leefbaarheid & veiligheid* uitgezet. Hierin wordt respondenten gevraagd naar hun mening over de leefbaarheid en veiligheid in hun buurt.

Steekproef en respons

Via een steekproeftrekking uit de BRP is een bepaald aantal personen geselecteerd. Dit aantal is groot genoeg om per wijk/buurt betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Naar deze mensen is een brief gestuurd met daarin het verzoek om de vragenlijst op papier of via internet in te vullen. Na ca. 2-3 weken is er een herinnering gestuurd aan de mensen die de vragenlijst nog niet hadden ingevuld. Vervolgens zijn in de buurten waar de respons achterbleef mensen gebeld en is de vragenlijst telefonisch afgenomen. Voor vier buurten zijn extra respondenten geworven met behulp van professionals en bewoners. Uiteindelijk hebben 5.369 mensen de vragenlijst ingevuld. Dit komt neer op een respons van 28 procent.

Weging

Van de respondenten zijn enkele achtergrondgegevens bekend, zoals leeftijd en woonbuurt. De verdeling van de respondenten naar deze achtergrondkenmerken is niet hetzelfde als de werkelijke verdeling binnen de gemeente. Om er zeker van te zijn dat de respons wel een goede benadering van de werkelijkheid is, zijn de resultaten *gewogen*. Wegen betekent dat de groepen die oververtegenwoordigd zijn, minder zwaar worden meegeteld. De groepen die ondervertegenwoordigd zijn, worden juist zwaarder meegeteld. Hierdoor zijn de resultaten representatief voor de hele bevolking.

Presenteren resultaten

In het rapport worden de (gewogen) resultaten gepresenteerd. De resultaten gaan over de groep respondenten die de betreffende vraag hebben beantwoord. Respondenten die een vraag niet hebben beantwoord worden buiten beschouwing gelaten. Ook worden er resultaten van wijken en buurten gepresenteerd. Antwoorden worden alleen gepresenteerd als minimaal 40 respondenten de vraag hebben beantwoord.

Ontwikkelingen over de tijd

Indien mogelijk worden de resultaten van de onderzoeken van 2013 en/of 2015 gepresenteerd. Bij de resultaten van 2013 geldt dat de gemiddelde waarde van de gemeente wordt gepresenteerd exclusief de wijken Nuland en Vinkel²¹.

²¹ Op 1-1-2015 heeft de gemeentelijke herindeling plaatsgevonden. Toen zijn de dorpen Nuland en Vinkel aan de gemeente toegevoegd. De enquêteresultaten van 2013 zijn exclusief Nuland en Vinkel; van 2015 inclusief Nuland en Vinkel.

2. Politiegegevens

Informatiemodel Nederlandse Politie (INP)

Sinds 1 maart 2015 is het Informatiemodel Nederlandse Politie (INP) beschikbaar. Bij het presenteren van de cijfers maken we onderscheid tussen *misdrijven* (strafbare feiten) en *incidenten* (niet strafbare feiten, bijvoorbeeld meldingen van overlast). De politiecijfers worden met terugwerkende kracht vanaf 2013 gepresenteerd volgens het INP-model. De cijfers worden voor alle jaren gepresenteerd *inclusief* de wijken Nuland en Vinkel. Deze wijken zijn met terugwerkende kracht aan de gemeente 's-Hertogenbosch 'toegevoegd'. Hierdoor ontstaat er meer inzicht over de ontwikkelingen in de tijd, omdat de cijfers over hetzelfde gebied gaan.

De politiecijfers worden uitgedrukt in het aantal misdrijven/incidenten per 1.000 inwoners. Uitzondering hierop zijn de 'inbraak/diefstal woning' en 'inbraak/diefstal garage/schuur/tuinhuis'; deze worden uitgedrukt in het aantal misdrijven per 1.000 woningen (bewoonde adressen).

Landelijke Eenheid Nationale Politie

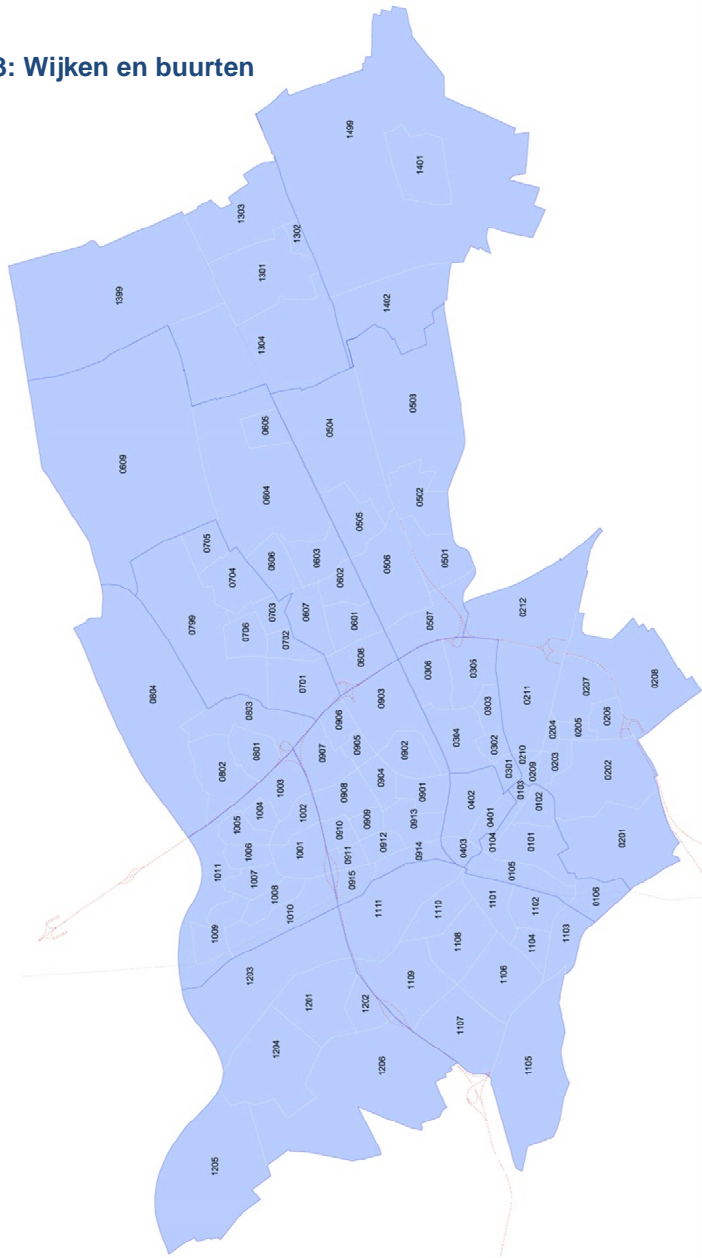
De Landelijke Eenheid van de Nationale Politie verzamelde jaarlijks data vanuit het opsporingssysteem HKS. Het gaat dan onder meer om gegevens over geregistreerde criminaliteit (aangiftes) en over daders. De cijfers betreffen alleen informatie over daders. Feitelijk zijn dit nog verdachten. Voor deze personen is proces verbaal van opsporing gemaakt en verstuurd naar het OM. HKS wordt niet meer gebruikt. De meest recente cijfers over veelplegers zijn daardoor afkomstig van 2014.

Bijlage 2: Verklarende woordenlijst

APV:	Algemene Plaatselijke Verordening
AVE:	Aanpak ter Voorkoming van Escalatie
B5:	De 5 grootste gemeenten van Noord-Brabant: Breda, Eindhoven, Helmond, 's-Hertogenbosch en Tilburg
BAG:	Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBS:	Brede Bossche School
BIN:	Buurt Informatie Netwerk
BRP:	Basisregistratie Personen
BRZO:	Besluit risico's zware ongevallen
CBS:	Centraal Bureau voor de Statistiek
CCV:	Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
CVTB:	Centrum voor Trajecten en Bemoezorg
DITSS:	Stichting Dutch Institute Technology Safety and Security
DOR:	Digitaal Opkopers Register
GHOR:	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GSB:	Grote Steden Beleid
HIC:	High Impact Crimes
INP:	Informatiemodel Nederlandse Politie
IPO:	Interventieplein Ondernijning
IVP:	Integraal Veiligheidsplan
JADS:	Jheronimus Academy of Data Science
KHN:	Koninklijke Horeca Nederland
KVU:	Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan
L&V:	Vragenlijst Leefbaarheid & Veiligheid
MO:	Sector Maatschappelijke Ondersteuning
ODBN:	Omgevingsdienst Brabant Noord
OM:	Openbaar Ministerie
OMG:	Outlaw Motorcycle Gangs
OOV:	Afdeling Openbare Orde en Veiligheid
O&S:	Afdeling Onderzoek & Statistiek
PGA:	Persoonsgerichte aanpak
PKVW:	Politiekeurmerk Veilig Wonen
RIC:	Re-integratiecentrum

RIEC:	Regionaal Informatie en Expertisecentrum
RVP:	Regionaal Veiligheidsplan
SWT:	Sociaal Wijkteam
SO:	Sector Stadsontwikkeling
VenJ:	Ministerie van Veiligheid en Justitie
VNG:	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VPT:	Veilige Publieke Taak
VWS:	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WTH:	Wet Tijdelijk Huisverbod

Bijlage 3: Wijken en buurten

01	BINNENSTAD	06	ROSMALEN NOORD	10	MAASPOORT
0101	BINNENSTAD CENTRUM	0601	T VEN	1001	ITALIAANSE BUURT
0102	BINNENSTAD OOST	0602	ROSMALEN CENTRUM	1002	MAASDAL
0103	DE HOFSTAD	0603	HONDSBERG	1003	ABDIJENBUURT
0104	BINNENSTAD NOORD	0604	KRUISSTRAAT	1004	LOKEREN
0105	HET ZAND	0605	BEDRIJVEN KRUISSTRAAT	1005	MAASSTROOM
0106	VUGHTERPOORT	0606	DE OVERLAET OOST	1006	STAATSLEDENBUURT
		0607	DE OVERLAET WEST	1007	HET ZILVERPARK
02	ZUIDOOST	0608	A2 ZONE ROSMALEN NOORD	1008	MAASVALLEI
0201	HET BOSSCHE BROEK	0609	ROSMALENSE POLDER	1009	MAASOEVER
0202	ZUID			1010	BEDRIJVEN MAASPOORT
0203	BAZELDONK	07	DE GROOOTE WIELEN	1011	OUD EMPEL
0204	BEDRIJVEN ZUID	0701	BRABANTPOORT		
0205	GESTELSE BUURT	0702	DE GROOTE VLIET	11	WEST
0206	PETTELAARPARK	0703	VLIETDIJK	1101	BOSCHVELD
0207	DE MEERENDONK	0704	BROEKLAND	1102	PALEISKWARTIER
0208	KLOOSTERSTRAAT	0705	DE WATERTUINEN	1103	WILLEMSPOORT
0209	DE BOSSCHE PAD	0706	DE HOVEN	1104	DEUTEREN
0210	GREVELINGEN	0799	LANDELIJK GEBIED DE GROOTE WIELEN	1105	DE MOERPUTTEN
0211	AAWIJK ZUID			1106	DE SCHUTSKAMP
0212	BEDRIJVEN DE BRAND	08	EMPEL	1107	DE KRUISKAMP
		0801	KOM EMPEL	1108	DE RIETVELDEN OOST
03	GRAAFSEPOORT	0802	MAASAKKER	1109	DE RIETVELDEN WEST
0301	HINTHAMERPOORT	0803	EMPEL OOST	1110	VEEMARKTKWARTIER
0302	GRAAFSEBUURT ZUID	0804	DE KOORNWAARD	1111	ERTVELD
0303	AAWIJK NOORD				
0304	GRAAFSEBUURT NOORD	09	NOORD	12	ENGELN
0305	HINTHAM ZUID	0901	DE BUITENPEPERS	1201	KOM ENGELN
0306	HINTHAM NOORD	0902	DE HERVEN	1202	DE VUTTER
		0903	BEDRIJVEN DE HERVEN	1203	HENRIËTTEWAARD
04	MUNTEL/VLIET	0904	DE SLAGEN	1204	DE HAVERLEIJ
0401	DE MUNTEL	0905	DE HAREN	1205	BOKHOVEN
0402	DE VLIET	0906	DE REIT	1206	ENGELERMEER
0403	ORTHENPOORT	0907	DE DONK		
		0908	DE ROMPERT	13	NULAND
05	ROSMALEN ZUID	0909	DE HAMBAKEN	1301	KOM NULAND
0501	MALISKAMP WEST	0910	SPROOKJESBUURT	1302	BEDRIJVENTERREIN NULAND
0502	MALISKAMP OOST	0911	MUZIEKINSTRUMENTENBUURT	1303	DE LAGE KANT
0503	HET VINKEL	0912	EDELSTENENBUURT	1304	HEESEIND
0504	BINCKHORST	0913	ORTHEN	1399	LANDELIJK GEBIED NULAND
0505	SPARRENBURG	0914	ORTHEN WEST		
0506	MOLENHOEK	0915	BEDRIJVEN NOORD	14	VINKEL
0507	A2 ZONE ROSMALEN ZUID			1401	KOM VINKEL
				1402	VINKELOORD
				1499	LANDELIJK GEBIED VINKEL